

R[illegible] da [illegible]

[illegible] Camillo

[illegible] spiere [illegible]

[illegible] 1550

12

DIVI AVRELII AVGVSTINI HIPPO-NENSIS EPISCOPI MEDITATIONVM LIBER VNVS.

SOLILOQVIARVM LIB. I
MANVALE LIB. I

NOS DOCVIT,

Qui passus est pro nobis

Vt Patiamur pro eo.

VENETIIS M D XLII.

INDEX CAPITVLORVM LIBRI MEDITATIONVM.

INuocatio Dei omnipotentis, ad morum & vitæ reparatio-num. Capite. i.
Hominis accusatio, & commendatio misericordiæ diuinæ. Capite. ii
Hominis conquestio, quod propter inobedientiam a Domino audi-tur, Capite. iii
Iudicii timor. Capite. iiii
Inuocatur Pater per Fi-lium. Capite. v
Repræsentat homo Deo Patri pas-sionem Filii. Capite. vi
Confitetur homo, se causam esse dominicæ passionis. Capite. vii
Exponit homo Deo Patri passionem Filii in suam reconciliatio-nem. Capite. viii
Inuocatio Spiritus sãcti. Capite. ix
Oratio hominis de se humiliter sentientis. Capite. x
Oratio ad sanctam Trini-tatem. Capite. xi
Confessio omnipotentis Dei & maiestatis eius. Capite. xii

Quomodo Deus generi humano subuenerit, & de Verbi incarnatione. Capite. xiii
De fiducia habenda in Domino I E S V, atque eius passione. Capite. xiiii
De immensa charitate Dei erga genus humanum. Capite. xv
De duplici C H R I S T I natura, qui nobis misereatur, & pro nobis interpellat. Capite. xvi
De gratia Deo habenda pro beneficiis redemptionis. Capite. xvii
Oratio ad CHRISTVM Capite. xviii
Distinguit inter Sapientiam, quæ domus Dei est, & Sapientiam, quæ diuina est. Capite. xix
Orat homo, vt ipsa domus Dei oret pro eo. Capite. xx
Deplorat miseriam vitæ præsentis. Capite. xxi
De felicitate vitæ futuræ. Capite. xxii
De felicitate animæ sanctæ hinc emigrantis. Capite. xxiii
Sanctorum inuocatio. Capite. xxiiii
Animæ desiderium ad cœlestem Hierusalem. Capite. xxv
Hymnus de gl'ia paradisi Capite. xxvi

Laus.& contemplatio diuinæ naturæ. Capite. xxvii
Quid sit quodammodo Deum cernere, & tenere, & qualiter sit de Deo sentiendum. Capite. xxviii
Oratio explicans diuinas proprietates. Capite. xxix
De vnitate personarum & pluralitate in Deo. Capite. xxx
Oratio ad Sanctam Trinitatem. Capite. xxxi
Quod Deus vera, & summa vita sit. Capite. xxxii
Laus Dei. Capite. xxxiii
Conqueritur homo, q̄ non compungitur. Capite. xxxiiii
Oratio ad IESVM. Capite. xxxv
Alia oro ad IESVM Cap. xxxvi
Alia oro ad IESVM Capite. xxxvii
Oratio in afflictione Capite. xxxviii
Alia oro ad IESVM Capite. xxxix
Alia oratio ad Deum Capite. xl
Alia oro ad IESVM Capite. xli

FINIS.

DIVI AVRELII AVGVSTINI HIPPOnensis Episcopi Meditationum. Liber Vnus.

Inuocatio Dei omnipotentis ad morũ & vitæ reparationem. Cap. I.

OMINE Deus meus da cordi meo, te desiderare, desiderãdo te q̃rere, q̃rẽdo iuenire, inueniẽdo amare, amando mala mea redimere, redempta nõ iterare. Da domine Deus meus cordi meo pœnitentiam, spiritui contritionem, oculis lachrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatẽ. Rex meus, extingue in me desideria carnis, & accende ignẽ tui amoris. Redemptor meus, expelle a me spiritum superbiæ, & concede propitius spiritũ humanitatis tuæ. Saluator meus, amoue a me furorẽ iræ, & tribue mihi benignus scutũ patientiæ. Conditor meus euelle a me

animi rancorem,& largire mihi mitis mentis dulcedinē. Da clemētissime Pater mihi solidā fidē, spem cōgruā, charitatē continuā. Rector meus, auerte a me vanitatē, mētis inconstantiā, corporis vagationē, oris scurrilitatē, oculorum elationem, ventris ingluuiē, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis prurigidem, diuitiarum cupiditatē, potentatuū rapinā, inanis gloriæ appetitum, hypocrisis malū, adulationis venenū, contēptū inopum, oppressionem debiliū, auaritiæ ardorē, īuidiæ rubiginē, blasphemiæ mortē. Reseca ī me factor meus temeritatē iniquā, pertinaciam, inquietudinem, ociositatem somnolentiā, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis cæcitatē, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, cōsilii repugnantiam, linguæ effrenationem, pauperū p̄dam, impotentum violētiam, innocētum calumniam, subditorū negligentiam, circa domesticos sæueritatem, aduersus familiares impietatē, erga p̄ximos duritiam. Deus meus, misericordia mea, oro per dilectū Filium tuum, da mihi

misericordiæ opera,pietatis studia, cõpati afflictis,cõsulere erroneis,succurrere miseris,subuenire egenis,consolari mœstos,releuare oppressos, pauperes recreare,flebiles refouere, dimittere debitoribus,parcere in me peccantibus,odientes me diligere, pro malis bona reddere,neminem despicere, sed honorare,bonos imitari,malos cauere virtutes amplecti,vitia reiicere, in aduersis patiẽtiã, in prosperis cõtinẽtiã, custodiã oris,& ostiũ circũstãtiæ labiis meis,terrena calcarẽ,& cœlestia sitire.

Hominis accusatio,& cõmendatio misericordiæ diuinæ. Cap. II.

ECce plasmator meus multa rogaui,cum nec pauca ꝑmerui.Fateor, heu fateor,non solũ quæ postulo, non debẽtur dona,sed multa & exqsita supplicia.Animãt me tñ publicani, meretrices,& latrones, q a faucibus hostis momẽtanee eruti,finibus excipiunt pastoris.Tu enim factor oĩum deus,licet in cũctis opibus tuis sis mirabilis,mirabilior tñ crederis esse in opibus pietatis.Vnde de temeipso per quendam

ſuper omnia opera eius. Et quaſi de ſingulo loquentē, de vniuerſo populo tuo te dixiſſe confidimus. Miſericordiam autē meā non diſperam ab eo. Nullum enim ſpernis, neminē abiicis, neminem perhorreſcis, niſi forte qui amēs te exhorruerit. Ergo non modo iratus non percutis, ſed te irritantibus dona, ſi quęſierint, tribuis. Deus meus, cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus, ego infelix ego te irritaui, ego malum coram te feci, furorē tuum ꝓuocaui, iram promerui, peccaui, & paſſus es, deliqui, & adhuc ſuſtines. Si pœniteo, parcis, ſi reuertor, ſuſcipis, inſuper dum differo, præſtolaris. Reuocas errātem, inuitas repugnantem, expectas torpentem, amplexaris redeuntem doces ignorantem mœrentē mulces, a ruina ſuſcitas, poſt lapſum reperas, petenti largiris, quærenti inueniris, & pulſanti aperis. Ecce domine Deus ſalutis meæ, quid opponam neſcio, quomodo reſpondeā ignoro, nullum abs te confugium, nullum abs te patet latibulum. oſtendiſti mihi bene viuendi viam, & grandiendi ſcientiam dediſti, minatus es mihi gehēnā,

& pollicitus es mihi paradisi gloriam. Nunc Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris, metuendo euadam, & redde mihi lætitiam salutaris tui, vt quæ spõdes, diligẽdo percipiam. Fortitudo mea domine, firmamẽtũ meum, Deus meus, refugium meum, & liberator meus, suggere quid de te cogitem, doce quibus te sermonibus inuocem, da quibus operibus tibi placeam. Scio, scio vnum, quo tu placaris, & aliud quod non spernis. Est vtique tibi spiritus contribulatus sacrificium, & acceptas cor contritum & humiliatum. His me Deus meus, adiutor meus dita muneribus, his contra inimicum muni protectionibus, hoc de flammis vitiorũ præsta refrigerium, hoc desideriorum passionibus pande pium refugium. Fac domine, virtus salutis meæ, ne sim de numero illorum, qui ad tẽpus credunt, & in tẽpore tẽtationis recedunt. Obũbra caput meũ in die belli, spes mea in die afflictiõis, & salus in tẽpore tribulationis. En domine illuminatio mea & sa-

lus mea, rogaui ea quibus egeo, iiimaui quæ timeo, sed remordet conscientia, reprehendunt me cordis secreta, & quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat. Acta mea formidinem, sed tua ingerit pietas fiduciam, tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas, &, vt verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum, quæ reuerberant audaciam præsumentium animorum.

Hominis conquestio, ꝙ propter inobedientiam a Domino non auditur. Cap. III.

CVm enim quis odio dignus sit, qua fronte gratiam requirit? cui pœna debetur, qua temeritate gloriã deposcit? Lacessit iudicem, qui postposita satisfactione delicti, quærit præmiis honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito brauio, & dulcem affectum patris stultus exacerbat filius, qui post illatas contumelias, ante pœnitudinem hæreditatis vsurpat celsitudinem. Quid mi pater me gessisse recolo? Merui mortem, & peto vitam. Commoui re

gem meum, cuius impudens inuoco præsidium. Contempsi iudicem, quem temere postulo adiutorem. Insolens renui audire patrem, quem demum præsumo habere tutorem. Hei mihi, q̃ sero venio, eheu, q̃ tarde festino, heu me quia curro post vulnera, dedignans incolumis præcauere iacula. Neglexi ꝓspicere tela, modo vero solicitor de morte vicina Vulnera vulneribus infixi, quia scelera sceleribus addere non timui. Recenti cicatrices labe respersi, quia prisca flagitia nouis iniqtatibus reciprocaui, & quæ diuina solidauerat medicina, mea resoluit prurigo phrenetica. Cutis, quæ superducta vulnerĩbus morbum celauerat, sanie erumpẽte putruit, quia iterata iniquitas concessam misericordiam exinaniuit. Noui quippe scriptum. In quacunq; hora iustus peccauerit, omnes iustitiæ eius obliuiscentur. Si iustitia aboletur iusti ruentis, quanto magis pœnitentia peccatoris inidipsum reuertẽtis? Quoties canis redii ad vomitũ, & quasi sus repetii volutabrũ? Fateor, quia mihi recordari est impossibile. Quot mortalium

ignorantes peccare, docui, nolentibus delinquere, persuasi, resistentes coegi, nolentibus consensi? Quot sane gradientibus laqueum induxi, viam quærentibus foueam retexi, quod cum patrare non horrerem, obliuisci non me tui. Sed tu iustus iudex signans peccata quasi in sacculo, obseruasti omnes semitas meas, & cūctos gressus meos dinumerasti, tacuisti, semper siluisti, patiens fuisti. Væ mihi, demum loqueris quasi parturiens.

Iudicii timor. Cap. IIII.

DEus deorum domine, præstabilis super malitia, noui quia manifestus venies, noui quia non semp silebis, cum in cōspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas valida ingruerit, cum aduocaueris cœlum desuper, & terram discernere populum tuum. Et ecce coram tot milibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ, tot agminibus angelorum patebunt vniuersa scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum. Tot iudicibus inops astabo, quot me præ-

cesserunt in opere bono, tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt bene viuendi exempla, tot conuincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos iustis dederunt actionibus. Domine mi, nõ suppetit quid dicam, non occurrit quid respondeam, & cum iam intersim sæuo illi discrimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat auaritia, accusat superbia, consumit inuidia, inflammat concupiscentia, infestat luxuria, dehonestat gula, ebrietas confutat, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas obiurgat, discordia dissipat, ira perturbat, leuitas dissoluit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, fauor attollit, calumnia pungit. Ecce liberator meus de gentibus iracundis, ecce cum quibus vixi a die natiuitatis meæ, quibus & studui, quibus & fidem seruaui. Ipsa me, quæ dilexeram studia, damnant, quæ laudaueram, vituperant. Hi sunt, quibus acquieui, amici, quibus parui, magistri, & quibus seruiui, domini, consules, quibus credidi, ciues, quibus coha-

bitaui,domestici,quibus consensi. Hei mihi,rex meus & Deus meus,quia incolatus meus prolongatus est. Væ mihi illuminatio mea,quia habitaui cũ habitantibus Cedar. Et cum sanctus Dauid dixerit,multum,quanto magis ego infelix dicere possum,nimis incola fuit anima mea? Firmamentum meum Deus meus, non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuẽs. Spes mea non est in filiis hominum,quem, si remota pietate iudicaueris,iustum inuenias,& nisi præueneris miserando impium,non est,quod glorificet pium. Credo nanque Salus mea quod audiui,quia benignitas tua ad pœnitentiã me adducit. Tui oris mihi sonuerunt nectarea labia. Nemo potest venire ad me,nisi Pater meus,qui misit me, traxerit eum. enimuero quia me instruxisti,tãq; propitius instructione fo masti, totis medullis cordis, toto nisu mentis te omnipotens Pater cum dulcissimo Filio tuo,teq; dulcissima Proles cum serenissimo inuoco Paracleto, trahe me,quatenus post te curram in odorem vnguentorum tuorũ dulciter.

Inuocatur Pater per Filium. Cap. V.

INuoco te Deus meus, inuoco te, quia prope es omnibus inuocantibus te in veritate. Tu enim Veritas es. Doce me quæso per clemētiam tuam sancta Veritas, te inuocare in te, quia hoc fieri quomodo oporteat nescio, sed a te doceri beata Veritas humiliter imploro. Abs te enim sapere, desipere est, te vero nosse est perfecte scire. Erudi me diuina Sapientia, & doce me legem tuam. Credo nanque, quem tu erudieris, beatus erit, & quē de tua lege docueris. Desidero inuocare te, quod quæso fiat ī Veritate. Quid est inuocare in Veritate Veritatē, nisi in Filio Patrem? Ergo sancte Pater, sermo tuus Veritas est, principiumque verborum tuorum Veritas. Hoc quippe verborum tuorum est Principium, quod in Principio erat Verbum. In ipso principio, te summū adoro Principium. In ipso Veritatis Verbo te perfecta inuoco Veritas, in quo ipsa eadē Veritas dirigas me in Veritate, & doceas. Quid enim est dulcius, ꝙ geni-

torem in nomine vnigeniti inuocare, Patrem in recordatione Filii ad pietatem inflectere, Regem charissimæ sobolis denominatione mitigare? Sic enim solent rei carceribus eripi, sic cōmancipati vinculis liberari, sic tristem accipientes sententiam capitis, non solum absolui, sed insuper nancisci insolitam gratiam, dummodo iratis principibus dilectæ prolis intimauerint charitatem, sic delinquentes seruuli euadunt supplicia dominorum, dum pro eis interuenit dulcedo filiorum. Sic te omnipotens Pater per omnipotentis Filii charitatem postulo, educ de carcere ad confitendum nomini tuo animam meam, libera me a vinculis peccatorum, per coæternum tibi vnicum flagito natum, meque, cui propria demerita letalem minantur sententiam, preciosissimæ ad dexteram tuam consedentis prolis interpellatione restaura placatus ad vitam. Quem enim alium dirigam intercessorem tibi nescio, nisi hunc, qui est propitiatio, pro peccatis nostris, qui sedet ad dexteram tuam interpellans

terpellans pro nobis. Ecce aduocatus meus apud te Deum Patrem. Ecce Pontifex summus, qui alieno expiari non eget sanguine, qui proprio refulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta beneplacens & perfecta, in odorem suauitatis oblata & accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram tondentibus se obmutuit, qui alapis cæsus, sputis illitus opprobriis affectus, os suum non aperuit. En qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, & languores nostros suo liuore sanauit.

Repræsentat homo Deo Patri passionem Flii. Cap. VI.

ASpice pie Pater piissimũ Filium, pro me tam impia passum. Respice clementissime Pater, quis patitur, & reminiscere benignus, pro quo patitur. Nõne hic est domine mi, innocens ille, quem, vt seruum redimeres, Filium tradidisti? Nunquid non auctor vitæ hic est, qui vt ouis ad occasionem ductus, tibiq; vsq; ad mortem obediens factus, atrocissimæ necis non timuit genus subire? Recole totius salutis dispensator, quia hic est ipse, quem

etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamē infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est deitas, quæ meam induit naturam, quæ crucis ascendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit suppliciū. Reduc domine Deus meus oculos tuæ maiestatis super opus ineffabilis pietatis. Intuere dulcem natū toto corpore extensum, cerne manus innoxias pio manantes sanguine, & remitte placatus scelera, quæ patrarunt manus meæ. Considera inerme latus crudeli perfossum cuspide, & renoua me sacro fonte, quem inde credo fluxisse. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulauerunt in lege tua, diris confixa clauis, & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere benignus oēs vias iniqtatis. Viam iniqtatis amoue a me, & fac me propitius viam veritatis eligere. Oro te rex sanctorū per hūc Sanctū sanctorum, p hūc redēptorē meum, fac me currere viā mandatorum tuorū, vt ei valeam spiritu vniri, qui mea non horruit carne vestiri. Nunquid non attēdis pie Pa

ter adolescentis filii charissimũ caput niuea ceruice deflexa preciosissimam resolutum in mortem? Aspice mitissime conditor dilectissimæ sobolis humanitatem & miserere super infirmi plasmatis debilitatem. Candet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigẽt brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis vnda. Specta gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata membra, & memorare benignus, quæ mea est substantia. Conspicare Dei hominis pœnam, & releua conditi hominis miseriam. Vide redẽptoris supplicium, & redempti dimitte delictum. Hic est domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene placuisti. Hinc est ille innocens, in quo dolus non est inuentus, & tamen inter iniquos deputatus est.

Confitetur homo, se causam esse dominicæ passionis. Cap. VII.

QVid commisisti dulcissime puer, vt sic iudicareris? Quid cõmisi,

fili amantiſſime iuuenis, vt adeo male tractareris? Quod ſcelus tuū, quæ noxa tua? Quæ cauſa mortis, quæ occaſio tuæ damnationis? Ego ſum tui plaga doloris, tuæ culpa occiſionis, ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium, ego tuæ paſſionis liuor, tui cruciatus labor. O mirabilis cenſuræ conditio, & ineffabilis myſterii diſpoſitio. Peccat iniquus, & punitur iuſtus, delinquit reus, & vapulat innocens, offendit impius, & damnatur pius, quod meretur malus, patitur bonus, quod perpetrat ſeruus, exoluit dominus, quod committit homo, ſuſtinet Deus. Quo nate Dei, quo tua deſcendit humilitas? quo tua flagrauit charitas? quo proceſſit pietas? quo excreuit benignitas? quo tuus attigit amor? quo peruenit compaſſio? Ego enim inique egi, tu pœna mulctaris, ego facinus admiſi, tu vltione plecteris, ego crimen ædidi, tu torturæ ſubiiceris, ego ſuperbiui, tu humiliaris, ego tumui, tu attenuaris, ego inobediens extiti, tu obediens ſcelus inobedientiæ luis, ego gulæ parui, tu inedia afficeris, me

ad illicitam concupiſcentiam rapuit arbor, te perfecta charitas perduxit ad crucem, ego præſumpſi vetitum, tu ſubiiſti eculeum, ego delector cibo, tu laboras patibulo, ego fruor delitiis, tu laniaris clauis, ego pomi dulcedinem, tu fellis guſtas amaritudinem, mihi ridēs congaudet Eua, tibi plorans compatitur Maria. Ecce rex gloriæ, ecce mea impietas, & tua claret pietas, en mea iniuſtitia, & tua liquet iuſtitia. Quid rex meus & Deus meus, quid retribuā tibi pro omnibus quæ retribuiſti mihi? Non enim inueniri poteſt in corde hominis, quod condigne talibus referatur præmiis. Nunquid ſagacitas machinari poteſt humana, cui comparetur miſeratio diuina? Nec eſt creaturæ officium moliri, quo iuſte creatori recompenſet præſidium. Eſt autem nate. Dei in hac tua admirabili diſpenſatione, eſt quo fragilitas mea in aliquo ſuppeditet, ſi tua viſitatione compuncta mens, carnem ſuam crucifigat cum vitiis ſuis & concupiſcentiis, & hoc cum a te conceditur, quaſi iam tibi incipit compati, quia tu ꝑ peccato meo

exposuerim maiestati, nihil iam super est quod adiiciam, quia totam tibi delegaui spem meam, direxi tibi aduocatum meum, dilectum Filium tuum, misi gloriosam progeniem inter me & te mediatorem, misi inquam intercessorem, per quem confido veniam, misi verbis Verbum, quod pro meis dixi missum factis, & numeraui tibi sanctissimæ Sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpessam. Credo a te missam deitatem, meam suscepisse humanitatem, in qua dignum duxit alapas, vincula, sputa, irrisiones perferre, necnon crucem, clauos, telumque suscipere. Hanc olim infantiæ vagitibus demolitam, pueritiæ pannis constrictam, iuuentutis sudoribus vexatam, ieiuniis maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam, postea affectam flagris, laceratam suppliciis, deputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis, cœlorum gaudio induxit, & in dextera tuæ celsitudinis collocauit. Hæc placatio mea, & ꝓpitiatio tua. Hic attende pius, quem genueris Filium, & quem redemeris seruum. Hic aspice fa

ctorem, & ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, & respice misericors allatam propriis humeris ouem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam per abrupta montium, per præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus. quique iam morienti, iam per longa exilia deficienti, tamen inuentæ gaudens se supposuit, & miro sibi annisu charitatis a profunda confusionis abysso leuauit, piisque astrictam complexibus, ad nonaginta nouem vnam eam, quæ perierat, reportauit. Ecce domine mi rex Deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad saluandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunē. Ecce tuum tibi charissimus natus plasma reconciliauit, quod a te procul deuiauit. En gregi tuo pastor mitis reformat, quod prædo violentus abegerat, reddit tuis conspectibus seruum, quem sua fecerat conscientia fugitiuum, vt qui per se meruit pœnā, per factionem huius mereatur veniā, cuique pro culpis supererat gehenna,

tanto duce iam confidat reuocari ad patriam. Potui per me sancte Pater offendere, sed non valui per me placare. Factus est adiutor meus, Deus meus, tuus dilectus Filius, meam participans humanitatem, vt curaret infirmitatem, quatenus, vnde causa emerserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meque per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia mea. Si me pro mea (vt dignum est) despicis iniquitate, respice me saltem misericors pro dilectæ sobolis charitate. Attende in Filio, quo propitieris seruo, vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera, delitescant obsecro scelera mea, quoties rubet preciosus pio de latere sanguis, diluatur obsecro labes meæ pollutionis. & quia caro te lacessiuit ad iram, caro te flectat imploro ad misericordiam, & sicut caro me seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum nanque

est,quod meretur mea impietas,longe autem maius, quod redemptoris mei reposcit iure pietas. Magna est enim mea iniustitia;fateor,verum maior redẽptoris iustitia. Quanto nanque superior est Deus homine,tanto mea malitia inferior est eius bonitate in qualitate & quantitate. Quid enim deliquit homo,quod non redemerit filius Dei, factus homo? Quæ tanta superbia tumeret,quam non tanta humilitas sterneret?Quodnam tãtũ mortis imperiũ, quod nati Dei nõ destrueret crucis supplicium?Nimirũ Deus meus, si æqua lance delicta peccantis hominis,& gratia redimentis librentur auctoris, non tãtũ Oriens ab Occidente,seu inferior separatur infernus a summo cœli cardine.Iam lucis optime creator, iam culpis ignosce meis,pro dilecti Filii tui laboribus immensis.Iam eius quæso pietati mea impietas,eius modestiæ mea peruersitas, & mansuetudini donetur ferocitas.Iam sua humilitas meam superbiam,patientia impatientiam,benignitas duritiam,obedientia inobedientiam,tranquillitas inquietudinẽ, dul-

cedo amaritudinem, suauitas iram, charitas lucrifaciat crudelitatem.

Inuocatio Spiritussancti. Cap. IX.

IAM Diuini Amor numinis, Patris omnipotentis, Prolisque beatissimæ sancta cõmunicatio omnipotẽs Paraclete Spiritus, mœrẽtium cõsolator clementissime, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebrosa quæque domus neglectæ latibula eo rusci luminis fulgor pius habitator lætifica, tuique roris abundantia, longo ariditatis marcentia squalore, visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculos, & medullas torpentis iecoris flammis salutaribus penetrãdo succende sanctique feruoris igne illustrãdo intima mẽtis & corporis vniuersa depasce. Pota me torrẽte voluptatis tuæ, vt nil iam mũdanorũ degustare libeat venenatæ dulcedinis. Iudica me domine, & discerne causam meam de gente non sancta, doce me facere volũtatem tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo qa quẽcunque ĩhabitaueris, Patris pariter ac Filii domiciliũ condis. Beatus, qui te merebitur hospi

tari,qm per te Pater & Filius apud eū facient mansionem. Veni iam, veni benignissime dolentis animæ consolator, protegens in opportunitatibus in tribulatione adiutor. Veni mundator scelerum,curator vulnerum. Veni fortitudo fragilium,labentium releuator. Veni doctor humilium,destructor superborum. Veni orphanorum pius pater,viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperum,refocillator deficientium. Veni nauigantium sydus,naufragii portus. Veni omnium viuentium singulare decus,morienrium vnica salus. Veni sanctissime Spiritus,veni & miserere mei apta me tibi,& condescende propitius mihi,vt mea tuæ magnitudini exiguitas,roboriq; tuo mea imbecillitas fm multitudinē tuaꝝ complaceat miserationū,p IESVM CHRISTVM saluatorē meū,q cū Patre i tua vnitate viuit & regnat i sæcula sæculoꝝ. Amē.

Oratio hominis de se humiliter sentientis. Cap. X.

SCio domine,scio & fateor,qa non sum dignus,quē tu diligas,sed certe tu nō es idignus,quē ego diligā;

Indignus quidem ſum tibi ſeruire, ſed tu non es indignus ſeruitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi vnde tu es dignus, & ego ero dignus vnde ſum indignus. Fac me quomodo vis a peccatis ceſſare, vt quomodo debeo, poſſim tibi ſeruire. Concede mihi ſic cuſtodire, & regere, & finire vitam meam, vt in pace dormiam, & in te requieſcam. Præſta mihi in finem, vt me excipiat ſomnus cum requie, requies cum ſecuritate, ſecuritas in æternitate. Amen.

Oratio ad ſanctã Trinitatẽ. Ca. XI.

TE Deum Patrem ingenitum, te Filium vnigenitũ, te Spiritum ſanctum Paracletum, ſanctam & indiuiduam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atq; bñdicimus tibi gloria in ſæcula ſæculorũ. Amen.

Confeſſio omnipotentis Dei, & maieſtatis eius. Cap. XII.

O Summa Trinitas, virtus vna & indiſcreta maieſtas, Deus noſter omnipotens, confiteor tibi ego vltimus ſeruorum tuorum, & exiguum membrum Eccleſiæ tuæ, confiteor tibi, & honorifico te debito ſacrifi-

cio laudis pro scire & posse, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi mūera desunt, quæ possum offerre, ea quæ in me sunt vota laudationis ex dono misericordiæ tuæ ecce libens atq; ouans offero tibi desi de non ficta, & consciētia pura. Credo igitur ex toto corde domine rex cœli & terræ, & ore te confiteor Patrem & Filium & Spiritum sanctum, in personis trinum, & in substantia vnū, verum Deum omnipotētem, vnius simplicis & incorporeæ, inuisibilis, & incircunscriptæ naturæ, nihil te superius aut inferius maiusue aliquid habētem, sed per omnem modum sine deformitate perfectum, sine quantitate magnum, sine qualitate bonum, sine tempore sempiternum, sine morte vitam, sine infirmitate fortem, sine mendacio verum, sine situ vbiq; præsentem, sine extensione omnia implentem, sine contradictione vbique occurrentem, sine motu omnia transcendentem, sine statu intra omnia manentem, sine indigentia omnia creātem, sine labore oīa regentē, sine tui initio omnibus initia

etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamē infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est deitas, quæ meam induit naturam, quæ crucis ascendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit suppliciū. Reduc domine Deus meus oculos tuæ maiestatis super opus ineffabilis pietatis. Intuere dulcem natū toto corpore extensum, cerne manus innoxias pio manantes sanguine, & remitte placatus scelera, quæ patrarunt manus meæ. Considera inerme latus crudeli perfossum cuspide, & renoua me sacro fonte, quem inde credo fluxisse. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulauerunt in lege tua, diris confixa clauis, & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere benignus oēs vias iniqtatis. Viam iniqtatis amoue a me, & fac me propitius viam veritatis eligere. Oro te rex sanctorū per hūc Sanctū sanctorum, ꝑ hūc redēptorē meum, fac me currere viā mandatorum tuorū, vt ei valeam spiritu vniri, qui mea non horruit carne vestiri. Nunquid non attēdis pie Pa-

ter adolescentis filii charissimū caput niuea ceruice deflexa preciosissimam resolutum in mortem? Aspice mitissime conditor dilectissimæ sobolis humanitatem & miserere super infirmi plasmatis debilitatem, Candet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigēt brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis vnda. Specta gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata membra, & memorare benignus, quæ mea est substantia. Conspicare Dei hominis pœnam, & releua conditi hominis miseriam. Vide redēptoris supplicium, & redempti dimitte delictum. Hic est domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene placuisti. Hinc est ille innocens, in quo dolus non est inuentus, & tamen inter iniquos deputatus est.

Confitetur homo, se causam esse dominicæ passionis. Cap. VII.

QVid commisisti dulcissime puer, vt sic iudicareris? Quid cōmisi,

ſti amantiſſime iuuenis, vt adeo male tractareris? Quod ſcelus tuũ, quæ noxa tua? Quæ cauſa mortis, quæ occaſio tuæ damnationis? Ego ſum tui plaga doloris, tuæ culpa occiſionis, ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium, ego tuæ paſſionis liuor, tui cruciatus labor. O mirabilis cenſuræ conditio, & ineffabilis myſterii diſpoſitio. Peccat iniquus, & punitur iuſtus, delinquit reus, & vapulat innocens, offendit impius, & damnatur pius, quod meretur malus, patitur bonus, quod perpetrat ſeruus, exoluit dominus, quod committit homo, ſuſtinet Deus. Quo nate Dei, quo tua deſcendit humilitas? quo tua flagrauit charitas? quo proceſſit pietas? quo excreuit benignitas? quo tuus attigit amor? quo peruenit compaſſio? Ego enim inique egi, tu pœna mulctaris, ego facinus admiſi, tu vltione plecteris, ego crimen ædidi, tu torturæ ſubiiceris, ego ſuperbiui, tu humiliaris, ego tumui, tu attenuaris, ego inobediens extiti, tu obediens ſcelus inobedientiæ luis, ego gulæ parui, tu inedia afficeris, me

ad illicitam concupiſcentiam rapuit arbor, te perfecta charitas perduxit ad crucem, ego præſumpſi vetitum, tu ſubiiſti eculeum, ego delector cibo, tu laboras patibulo, ego fruor delitiis, tu laniaris clauis, ego pomi dulcedinem, tu fellis guſtas amaritudinem, mihi ridēs congaudet Eua, tibi plorans compatitur Maria. Ecce rex gloriæ, ecce mea impietas, & tua claret pietas, en mea iniuſtitia, & tua liquet iuſtitia. Quid rex meus & Deus meus, quid retribuā tibi pro omnibus quæ retribuiſti mihi? Non enim inueniri poteſt in corde hominis, quod condigne talibus referatur præmiis. Nunquid ſagacitas machinari poteſt humana, cui comparetur miſeratio diuina? Nec eſt creaturæ officium moliri, quo iuſte creatori recompenſet præſidium. Eſt autem nate. Dei in hac tua admirabili diſpenſatione, eſt quo fragilitas mea in aliquo ſuppeditet, ſi tua viſitatione compuncta mens, carnem ſuam crucifigat cum vitiis ſuis & concupiſcentiis, & hoc cum a te conceditur, quaſi iam tibi incipit compati, quia tu ꝑ peccato meo

dignatus es mori, sicque per interioris hominis victoriam, te duce armabitur ad exteriorem palmam, quatenus deuicta persecutione spiritali, non vereatur pro amore tuo subiici gladio materiali. Ita exiguitas conditionis, si tuæ placeat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere creatoris. Et hæc cœlestis medicina bone IESV, hoc tui antidotum amoris. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde vulneribus meis, quod reiecta vipereæ cõtagionis bile, redintegret me pristinæ incolumitati, quo gustatum tuæ nectar suauitatis faciat me illecebrosa mundi toto affectu despicere, & nulla eius aduersa pro te formidare, memorque perpetuæ nobilitatis, semper fastidiam ventos huius transitorii tumoris. Nihil quæso sine te mihi dulcescat, nihil complaceat, nihil præciosum, nihil præter te nihil arrideat speciosum, vilescant obsecro abs te mihi omnia, sordeant vniuersa. Quod tibi aduersum est, sit mihi molestum, & tuum beneplacitum, mihi indeficiens desiderium, Tædeat me gaudere sine

te, & delectet cõtriſtari pro te, Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tui, conſolatio. Fiant mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, inueſtigando iuſtificationes tuas. Sit mihi bonum lex oris tui, ſuper millia auri & argenti. Sit obedire tibi, mihi amabile & reſiſtere, execrabile. Rogo te ſpes mea per omnes pietates tuas, vt propitieris impietatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, & ne declines flagito per nomen ſanctum tuum, in verba malitiæ cor meum, ad excuſandas excuſationes in peccatis. Peto etiã per admirabilem humilitatem tuam, ne veniat mihi ſpes ſuperbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

Exponit homo Deo Patri paſſionem Filii in ſuam reconciliationem. Cap. VIII.

ECce omnipotens Deus, Pater domini mei, diſpone, benignus, quæſo miſerearis mei, quoniam quicquid precioſius inueni, deuote obtuli, quicquid charius reperi, ſuppliciter præſentaui. Nihil mihi reliq, quin tuæ

exposuerim maiestati, nihil iam super est quod adiiciam, quia totam tibi delegaui spem meam, direxi tibi aduocatum meum, dilectum Filium tuum, misi gloriosam progeniem inter me & te mediatorem, misi inquam intercessorem, per quem confido veniam, misi verbis Verbum, quod pro meis dixi missum factis, & numeraui tibi sanctissimæ Sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpessam. Credo a te missam deitatem, meam suscepisse humanitatem, in qua dignum duxit alapas, vincula, sputa, irrisiones perferre, necnon crucem, clauos, telumque suscipere. Hanc olim infantiæ vagitibus demolitam, pueritiæ pannis constrictam, iuuentutis sudoribus vexatam, ieiuniis maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam, postea affectam flagris, laceratam supplicijs, deputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis, cœlorum gaudio induxit, & in dextera tuæ celsitudinis collocauit. Hæc placatio mea, & propitiatio tua. Hic attende pius, quem genueris Filium, & quem redemeris seruum. Hic aspice fa

ctorem, & ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, & respice misericors allatam propriis humeris ouem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam per abrupta montium, per præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus. quique iam morienti, iam per longa exilia deficienti, tamen inuentæ gaudens se supposuit, & miro sibi annisu charitatis a profunda confusionis abysso leuauit, piisque astrictam complexibus, ad nonaginta nouem vnam eam, quæ perierat, reportauit. Ecce domine mi rex Deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad saluandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunē. Ecce tuum tibi charissimus natus plasma reconciliauit, quod a te procul deuiauit. En gregi tuo pastor mitis reformat, quod prædo violentus abegerat, reddit tuis conspectibus seruum, quem sua fecerat conscientia fugitiuum, vt qui per se meruit pœnā, per factionem huius mereatur veniā, cuique pro culpis supererat gehenna,

tanto duce iam confidat reuocari ad patriam. Potui per me sancte Pater offendere, sed non valui per me placare. Factus est adiutor meus, Deus meus, tuus dilectus Filius, meam participans humanitatem, vt curaret infirmitatem, quatenus, vnde causa emerserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meque per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia mea. Si me pro mea (vt dignum est) despicis iniquitate, respice me saltem misericors pro dilectæ sobolis charitate. Attende in Filio, quo propitieris seruo, vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera, delitescant obsecro scelera mea, quoties rubet preciosus pio de latere sanguis, diluatur obsecro labes meæ pollutionis. & quia caro te lacessiuit ad iram, caro te flectat imploro ad misericordiam, & sicut caro me seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum nanque

est,quod meretur mea impietas,longe autem maius, quod redemptoris mei reposcit iure pietas. Magna est enim mea iniustitia;fateor,verum maior redēptoris iustitia. Quanto nanque superior est Deus homine,tanto mea malitia inferior est eius bonitate in qualitate & quantitate. Quid enim deliquit homo,quod non redemerit filius Dei, factus homo? Quæ tanta superbia tumeret,quam non tanta humilitas sterneret? Quodnam tātū mortis imperiū, quod nati Dei nō destrueret crucis supplicium? Nimirū Deus meus, si æqua lance delicta peccantis hominis,& gratia redimentis librentur auctoris, non tātū Oriens ab Occidente, seu inferior separatur infernus a summo cœli cardine. Iam lucis optime creator, iam culpis ignosce meis,pro dilecti Filii tui laboribus immensis. Iam eius quæso pietati mea impietas,eius modestiæ mea peruersitas, & mansuetudini donetur ferocitas. Iam sua humilitas meam superbiam,patientia impatientiam,benignitas duritiam,obedientia inobedientiam,tranquillitas inquietudinē, dul-

cedo amaritudinem, suauitas iram, charitas lucrifaciat crudelitatem.

Inuocatio Spiritussancti. Cap. IX.

IAM Diuini Amor numinis, Patris omnipotentis, Prolisque beatissimæ sancta cõmunicatio omnipotẽs Paraclete Spiritus, mœrẽtium cõsolator clementissime, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebrosa quæque domus neglectæ latibula eo rusci luminis fulgor pius habitator lætifica, tuique roris abundantia, longo ariditatis marcentia squalore, visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculos, & medullas torpentis iecoris flammis salutaribus penetrãdo succende sanctique feruoris igne illustrãdo intima mẽtis & corporis vniuersa depasce. Pota me torrẽte voluptatis tuæ, vt nil iam mũdanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Iudica me domine, & discerne causam meam de gente non sancta, doce me facere volũtatem tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo quia quẽcunque ĩhabitaueris, Patris pariter ac Filii domiciliũ condis. Beatus, qui te merebitur hospi

tari,qm per te Pater & Filius apud eū facient mansionem. Veni iam, veni benignissime dolentis animæ consolator protegens in opportunitatibus in tribulatione adiutor. Veni mundator scelerum,curator vulnerum. Veni fortitudo fragilium,labentium releuator. Veni doctor humilium,destructor superborum. Veni orphanorum pius pater,viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperum,refocillator deficientium. Veni nauigantium sydus,naufragii portus. Veni omnium viuentium singulare decus,morienrium vnica salus. Veni sanctissime Spiritus,veni & miserere mei apta me tibi,& condescende propitius mihi,vt mea tuæ magnitudini exiguitas,roboriq; tuo mea imbecillitas fm multitudinē tuarū complaceat miserationū,p IESVM CHRISTVM saluatorē meū,q cū Patre i tua vnitate viuit & regnat i sæcula sæculorū. Amē.

Oratio hominis de se humiliter sentientis. Cap. X.

SCio domine,scio & fateor,qa non sum dignus,quē tu diligas,sed certe tu nō es idignus,quē ego diligā;

Indignus quidem sum tibi seruire, sed tu non es indignus seruitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi vnde tu es dignus, & ego ero dignus vnde sum indignus. Fac me quomodo vis a peccatis cessare, vt quomodo debeo, possim tibi seruire. Concede mihi sic custodire, & regere, & finire vitam meam, vt in pace dormiam, & in te requiescam. Præsta mihi in finem, vt me excipiat somnus cum requie, requies cum securitate, securitas in æternitate. Amen.

Oratio ad sanctã Trinitatẽ. Ca. XI.

TE Deum Patrem ingenitum, te Filium vnigenitũ, te Spiritum sanctum Paracletum, sanctam & indiuiduam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atq; bñdicimus tibi gloria in sæcula sæculorũ. Amen.

Confessio omnipotentis Dei, & maiestatis eius. Cap. XII.

O Summa Trinitas, virtus vna & indiscreta maiestas, Deus noster omnipotens, confiteor tibi ego vltimus seruorum tuorum, & exiguum membrum Ecclesiæ tuæ, confiteor tibi, & honorifico te debito sacrifi-

cio laudis pro ſcire & poſſe, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi mũera deſunt, quæ poſſum offerre, ea quæ in me ſunt vota laudationis ex dono miſericordiæ tuæ ecce libens atq; ouans offero tibi deſide non ficta, & conſciẽtia pura. Credo igitur ex toto corde domine rex cœli & terræ, & ore te confiteor Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, in perſonis trinum, & in ſubſtantia vnũ, verum Deum omnipotẽtem, vnius ſimplicis & incorporeæ, inuiſibilis, & incircunſcriptæ naturæ, nihil te ſuperius aut inferius maiusue aliquid habẽtem, ſed per omnem modum ſine deformitate perfectum, ſine quantitate magnum, ſine qualitate bonum, ſine tempore ſempiternum, ſine morte vitam, ſine infirmitate fortem, ſine mendacio verum, ſine ſitu vbiq; præſentem, ſine extenſione omnia implentem, ſine contradictione vbique occurrentem, ſine motu omnia tranſcendentem, ſine ſtatu intra omnia manentem, ſine indigentia omnia creãtem, ſine labore oĩa regentẽ, ſine tui initio omnibus initia

dantẽ ſine tui mutatione oĩa mutabi-
lia facientẽ, in magnitudine infinitum,
in virtute oĩpotẽtem, in bonitate ſum
mum, in ſapientia inæſtimabilem, in
conſiliis terribilem, in iudiciis iuſtum,
in cogitationibus ſecretiſſimum, in ver
bis veracem, in operibus ſanctum, in
miſericordiis copioſum, erga delinquẽ
tes patientiſſimum, erga pœnitentes
piiſſimum, ſemper eũdem ipſum, æter
num, ac ſempiternum, immortalem,
atque incommutabilem, quem nec
ſpatia dilatant, nec breuitas locorũ an-
guſtat, nec receptacula vlla coarctant,
nec volũtas variat, nec neceſſitudo cor
rumpit, nec mœſta perturbant, nec læ-
ta demulcẽt, cui nec obliuio tollit, nec
memoria reddit, nec præterita tranſe-
unt, nec futura ſuccedunt, cui nec ori-
go initium, nec tempora incrementũ,
nec caſus finem dabit, ſed ante ſæcula,
& in ſæculis & per ſæcula in æternum
viuis, & eſt tibi perennis laus, & æter-
na gloria, ſũma poteſtas, & ſingularis
honor, perpetuum regnum, & ſine fine
imperium per indefeſſa & immortalia
ſæcula ſæculorum. Amen.

Quomodo Deus generi humano subuenerit Cap. XIII.

HVcusq; omnipotens Deus, cordis mei inspector & scrutator, confessus sum omnipotētiam maiestatis tuæ & maiestatē omnipotentiæ tuæ : nunc autem qualiter humano generi subuenire dignatus es i fine seculorum, sicut corde credo ad iustitiam , ita ore corā te confiteor ad salutem . Tu quidem Deus Pater, solus nunq̄ & nusq̄ legeris missus , de Filio autem tuo ita scribit Apostolus. Cū autem venit plenitudo tēporis, misit Deus Filiū suū. Cū dicit misit, satis ostendit, quia in hunc mundum missus aduenit, cum de beata Maria semp virgine natus, verus & perfectus homo in carne apparuit. Sed quid est quod de illo ille Euangelistarū præcipuus ait, In mundo erat , & mundus per ipsum factus est? Illuc vero missus est per humanitatem, vbi semper fuit, & est per diuinitatem, Quam videlicet missionem opus esse totius Sāctæ Trinitatis, toto corde credo, & ore confiteor. Quomodo āt nos amasti Pater sācte & bone, quātū nos dilexisti pie con

ditor, qui etiam proprio filio non pe-
percisti, sed pro nobis impiis tradidisti
illum? Subditus tibi ille fuit vsque ad
mortem, mortem autem crucis tollēs
chirographum peccatorū nostrorum,
& affigens illud cruci, crucifixit pecca-
tum, & occidit mortem, vnus ille inter
mortuos liber, potestatem habens po-
nendi animam suam pro nobis, & iterū
sumendi eam pro nobis, Igitur victor
& victima, & ideo victor, quia victima
pro nobis tibi, sacerdos, & sacrificium,
& ideo sacerdos, quia sacrificium. Me
rito mihi spes valida in illo est, quia sa
nabis omnes languores meos per eū,
qui sedet ad dexteram tuam, & inter-
pellat pro nobis. Languores quippe
mei domine magni sunt, & multi, mul
ti sunt, & magni, habet enim multa in
me princeps mundi huius: scio, & fa-
teor, sed rogo te, libera me per seden-
tem ad dexteram tuam redēptorem no
strum, in quo nihil sui mali potuit īue
nire. per ipsum me iustifica, qui pecca
tum non fecit, nec inuētus est dolus in
ore eius, per ipm caput nostrū, in quo
nulla est macula, libera membrū eius,

licet exiguum & infirmum, libera quæso me a peccatis, vitiis, culpis, & negligentiis meis, reple me tuis sanctis virtutibus, & fac me bonis pollere moribus, fac me in sanctis operibus tuis propter nomen sanctum tuum perseuerare vsque in finem secundum tuam voluntatem.

De fiducia habenda in Dño IESV, atq; eius passione. Cap. XIIII.

DEsperare vtique potuissem propter nimia peccata mea, & infinitas negligentias meas, nisi verbum tuum Deus caro fieret, & habitaret in nobis. Sed desperare iam nō audeo, quia cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem Filii tui, quanto magis reconciliati, solui facti sumus per eum? Omnis namque spes, & totius fiduciæ certitudo mihi est in precioso sanguine eius, qui effusus est propter nos, & propter nostram salutem. in ipso respiro, & in ipso confisus, ad te peruenire desidero, non habens meam iustitiam, sed eam quæ est ex Filio tuo domino nostro IESV CHRISTO. Vnde gratias agimus

Salui

tibi clementiſſime & benigniſſime a- mator hominum Deus, qui per IESVM CHRISTVM Filiū tuū dominum noſtrum, cum non eſſemus potenter feciſti nos: &, cum perditi fuiſſemus culpa noſtra, mirabiliter liberaſti & recuperaſti nos. Gratias ago pietati tuæ, & multas tibi gratias refero ex totis præcordiis meis; qui propter tuam inenarrabilem dilectionem, qua nos miſeros & indignos mirabili bonitate amare dignatus es, miſiſti eundem vnigenitum tuum de ſinu tuo ad publicum noſtrum, ſaluare nos peccatores tunc, & filios perditionis. Gratias ago tibi pro ſancta incarnatione & natiuitate eius, & pro glorioſa genitrice ſua, de qua ipſe carnem aſſumere dignatus eſt, propter nos & propter noſtram ſalutem: vt, ſicut verus Deus ex Deo, ita verus homo ex homine eſſet. Gratias tibi ago pro paſſione & cruce eius, pro morte & reſurrectione eius, pro aſcenſione eius in cœlum, & ſede maieſtatis eius ad dexteram tuam. Ipſe enim quadrageſimo die poſt reſurrectionem ſuā aſcen

dens videntibus discipulis super omnes cœlos, sedensque ad dexterā tuam, Spiritum sanctum secundum promissionem suam in filios adoptionis effudit. Gratias tibi ago pro sacratissima illa effusione preciosi sanguinis eius, quo sumus redempti, simul & pro sacrosancto & viuifico mysterio corporis & sanguinis eius, quo quotidie in ecclesia pascimur, & potamur, abluimur, & sanctificamur, & vnius summæ Diuinitatis participes efficimur. Gratias tibi ago pro hac tua mira & inenarrabili charitate, qua nos indignos sic amasti, & saluasti per vnicum & dilectum Filium tuum. Sic enim dilexisti mundum, vt vnigenitum tuum dares, vt omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternā. Hæc est autē vita æterna, vt cognoscamus te Deum verum, & quem misisti IESVM CHRISTVM, per fidem rectam, & condigna fidei opera.

De immensa charitate Dei erga humanum genus. Cap. XV.

O Immensa pietas, o inæstimabilis charitas, vt liberares ser-

uum, Filium tradidisti. Deus factus est homo, vt perditus homo de potestate dæmonum erueretur. Quam benignissimus amator hominum Filius tuus Deus noster, cuius piis visceribus non satis visum est, vt se inclinaret factus homo de vera Virgine Maria, nisi etiam subiret crucis supplicium, effuso sanguine propter nos, & propter nostram salutem. Venit pius Deus, venit pro pietate & bonitate sua, venit quærere & saluum facere quod perierat. Quæsiuit ouem perditam, quæsiuit & inuenit, & humeris suis reportauit ad caulas gregis. Pius dominus, & vere multum pius pastor. O charitas, o pietas, quis audiuit talia? quis super tanta misericordiæ viscera non obstupescat? quis non miretur, quis non collætetur propter nimiam charitatē tuam, qua nos dilexisti? Misisti Filium tuum in similitudinem carnis peccati, vt de peccato damnaret peccatum, vt nos efficeremur iustitia tua in ipso. Ipse enim verus est agnus immaculatus, qui abstulis peccata mundi, qui mortem no

ſtram moriendo deſtruxit, & vitam reſurgendo reparauit. Sed quid tibi retribuere poſſumus Deus noſter pro tantis beneficiis miſericordiæ tuæ? quas laudes, quaſue gratiarum actiones? Etiam ſi illa beatorum angelorum ſcientia & potentia nobis foret, nihil tamen dignum tantæ pietati & bonitati tuæ recompenſare valeremus. Si certe omnia membra noſtra verterentur in linguas, ad rependendum tibi debitas laudes nequaquam ſufficeret exiguitas noſtra. Supereminet enim omnem ſcientiam tua inæſtimabilis charitas, quam oſtẽdiſti nobis indignis pro ſola bonitate & pietate tua. Filius nanque tuus Deus noſter, non angelos, ſed ſemen Abrahæ apprehendit, aſſimilatus nobis per omnia, abſque peccato Humanam itaque, non angelicam ſuſcipiens naturam, & eam ſtola ſanctæ reſurrectionis & immortalitatis glorificans vexit ſuper omnes cœlos, ſuper omnes choros angelorum, ſuper Cherubin & Seraphin, collocans ad dexteram tuam. Hanc autem laudãt angeli

adorant dominationes, & omnes virtutes cœlorum tremunt super se; & super hominem, Deum. Hæc nempe mihi tota est spes, omnisque fiducia. Est enim in ipso IESV CHRISTO domino nostro vniuscuiusque nostrum portio, caro & sanguis. Vbi ergo portio mea regnat, ibi me regnare credo, vbi caro mea glorificatur, ibi gloriosum me esse cognosco, vbi sanguis meus dominatur, ibi dominari me sẽtio. Quamuis peccator sum, de hac communione gratiæ non diffido. Et si peccata mea me prohibent, substãtia mea requirit. Et si delicta mea me excludũt naturæ communio non repellit. Non enim tam immitis est Deus, vt obliuiscatur hominis, & non meminerit ipsius, quem ipse gestat, & quem mei causa suscepit, eius, quem mei causa requirit. Mitis vero, & valde benignus ẽ dominus Deus noster, & diligit carnem suam, membra sua & viscera sua, in ipso Deo & domino nostro IESV CHRISTO, dulcissimo, benignissimo atque clementissimo, in quo resurreximus, & iam cœlos ascendimus,

& iam in cœlestibus consedimus. Caro nostra nos diligit. Habemus autem sanguinis nostri prærogatiuam in ipso. Sumus autem membra eius, & caro eius. Ipse denique est caput nostrũ, ex quo totum corpus, sicut scriptum est. Os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Et Erunt duo in carne vna. Et. Nemo vnquam carnem suam odio habet, sed fouet & diligit eam. Mysteriũ hoc magnũ est, ego dico i CHRISTO & in Ecclesia, ait Apostolus.

De duplici CHRISTI natura, q nobis miseretur, & pro nobis interpellat. Cap. XVI.

GRatias itaque ago tibi labiis, & corde, & omni qua valeo virtute, ĩfinitæ misericordiæ tuæ, domine Deus noster, pro omnibus miseratiõibus tuis, quibus mirabiliter nobis perditis subuenire dignatus es per eundem Filium tuum, saluatorem & recuperatorem nostrum, qui mortuus est propter peccata nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram, & nunc viuens sine fine, sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, & simul tecum

miſeretur, quia Deus eſt ex te Patre, coæternus & conſubſtantialis tibi per omnia, vnde poteſt in perpetuum nos ſaluare. Sed ſecundum id quod homo eſt ex qua parte minor te eſt, data eſt ei omnis poteſtas in cœlo & in terra, vt in nomine IESV omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia dominus noſter IESVS CHRISTVS in gloria eſt tua, Deus Pater omnipotens. ipſe quidem conſtitutus eſt a te iudex viuorum & mortuorum, tu vero nõ iudicas quemquam, ſed omne iudicium tuum dediſti Filio tuo, in cuius pectore reconditi ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ. Ipſe autem teſtis & iudex eſt, iudex, & teſtis, quem nulla peccatrix conſcientia effugere poterit. Omnia enim nuda & aperta ſunt oculis eius Ipſe ſane qui iniuſte iudicatus eſt, iudicabit orbẽ terræ in æquitate, & populos in iuſtitia. Benedico ergo nomen ſanctum tuum in æternum, & glorifico ex toto corde meo, omnipotens & miſericors domine, pro inenarrabili & mirabili

coniunctione diuinitatis & humanitatis, in vnitate personæ, vt non alter Deus, alter homo esset, sed vnus idemque Deus & homo, homo & Deus. Sed licet mirabili dignatione. Verbum caro factum sit, neutra tamen ex duabus naturis i aliam mutata est substantiã Trinitatis mysterio quartá non est addita persona. vnita quippe est, nõ confusa, Verbi Dei hominisq; substantia, vt in Deum, quod ex nobis susceptum fuerat perueniret, & illud, quod nunquam fuerat, idem quod semper fuerat, permaneret. O admirabile mysterium, o inenarrabile commercium, o mira, semperque miranda, semperq; amanda diuinæ propitiationis benignitas. Serui digni non fuimus, & ecce filii Dei facti sumus, hæredes quidem Dei, cohæredes autem CHRISTI. Vnde hoc nobis? & quis nos ad hoc perduxit? Sed rogo te clementissime Pater Deus per hanc inæstimabilem pietatem, bonitatem, & charitatem tuam, vt dignos nos facias multis & magnis promissionibus eiusdem Filii tui domini nostri IE-

SV CHRISTI. Mãda virtuti tuæ & confirma hoc quod operatus es in nobis, perfice quod cœpisti, vt ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per Spiritum sanctum intelligere, & mereri, & debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatũ est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

De gratia Deo habenda pro beneficio redemptionis. Cap. XVII.

O Quãtum sumus tibi debitores domine Deus noster, tãto redẽpti precio, tanto saluati dono, & tam glorioso adiuti beneficio. Quãtum a nobis miseris es timẽdus, amãdus, benedicendus, laudandus, honorãdus, & glorificãdus, qui nos sic amasti, sic saluasti, sic sanctificasti, sic sublimasti. Tibi nempe debemus omne quod possumus, omne quod viuimus, omne quod sapimus. Sed quis habet quicquã non tuum? Tu domine Deus noster, a quo bona cuncta procedũt, propter te

& nomen sanctum tuum, da nobis de bonis tuis, vt de bonis ac datis tuis seruiamus tibi, & in veritate placeamus, atque debitas quotidie laudes rependamus tibi pro tantis beneficiis misericordiæ tuæ. non enim aliunde possumus tibi seruire, neque placere, nisi de tuo munere. Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Domine Deus noster, Deus pie, Deus bone, Deus omnipotens, Deus ineffabilis, & incircunscriptæ naturæ, Deus institutor omnium rerū, & domini nostri IESV CHRISTI. Pater, qui eundem dilectum Filium tuum dominum nostrum dulcissimum misisti de sinu tuo ad publicum profectum nostrum, suscipere vitam nostram, vt nobis donaret suam, essetque perfectus Deus ex te Patre, & perfectus homo ex matre, totus Deus & totus homo, vnus idemq; CHRISTVS, æternus & tēporalis, īmortalis & mortalis, creator & creat⁹, fortis

& infirmus, victor & victus, nutritor & nutritus, pastor & ouis, temporaliter mortuus & tecum viuens in æternum, suis dilectoribus vitæ municipium promittens, suis discipulis dixit, Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Per ipsum summum sacerdotem & verum pontificem & bonum pastorem, qui se tibi obtulit in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo per ipsum qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, redemptorem & aduocatum nostrum, pietati & bonitati suæ supplico clementissime, amantissime & benignissime amator hominum Deus, vt des mihi cum eodem Filio tuo & Spiritu sancto, te in omnibus benedicere & glorificare cum multa cordis contritione & lachrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore, quia quorum vna est substantia, vnum est & datum. Sed quoniam corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam, excita quæso torporem meum tuis stimulis, & fac me strenue perseuerare in præceptis & laudibus tuis

die ac nocte. Tribue vt concaleat cor meum itra me, & in meditatione mea exardescat ignis. Et quia ipse tuus vnicus natus dixit, Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum, Et, Nemo venit ad Patrem, nisi per me, obsecro, & suppliciter rogo, trahe me sẽper ad ipsum, vt ipse me tandem perducat ad te illuc, vbi ipse est in dextera tua sedens, vbi est sempiterna vita, sẽpiterne beata, vbi est amor perfectus, & timor nullus, vbi est dies æternus, & vnus omnium spiritus, vbi summa & certa securitas, & secura tranquillitas, & tranquilla iucunditas, & iucunda felicitas, & felix æternitas, & æterna beatitudo, & beata tui sine fine visio atque laudatio, vbi tu cum illo, & ille tecum in communione Sancti Spiritus æternaliter ac sempiternaliter viuis & regnas Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Oratio ad CHRISTVM Cap. XVIII.

SPes mea CHRISTE Deus, hominum tu dulcis amator, Lux, via vita, salus, decor, & decus omne

tuorum, Omnia pro quorum voluisti ferre salute, Cernito vincla, crucem, vulnus, mortem, atque sepulchrum: Post tres inde dies de victa morte resurgens, Discipulis visus, nutãtia corda reformans, Luce quaterdena cœlorum summa petisti, Viuus in æternum, nunc & per secula regnans. Tu es Deus meus viuus & verus, pater meus sanctus, dominus meus pius, rex meus magnus, pastor meus bonus magister meus vnus, adiutor meus optimus, dilectus meus pulcherrimus, panis meus viuus, sacerdos meus in æternum, dux meus ad patriam, lux mea vera, dulcedo mea sancta, via mea recta, sapientia mea præclara, simplicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tuta, portio mea bona, salus mea sempiterna, misericordia mea magna, patientia mea robustissima, victima mea immaculata, redemptio mea sancta, spes mea firma, charitas mea perfecta, resurrectio mea vera, vita mea æterna, exultatio & visio mea beatissima, & sine fine mansura. Te deprecor,

ſupplico,& rogo,vt per te ambulem, ad te perueniam,in te requieſcam, qui es via,veritas,& vita , ſine qua nemo venit ad Patrem . Te enim deſidero dulciſſimum & pulcherrimum domi-num,o ſplendor paternæ gloriæ , qui ſedes ſuper Cherubin,& intueris abyſſos, lumen veridicum ; lumen illu-minans,lumen, indeficiens , in quem deſiderant angeli proſpicere. Ecce cor meum coram te eſt , diſcute tenebras eius;vt amoris tui claritate plenius p-fundatur.Da mihi Deus meus te, red-de mihi te.En amore & ſi parum eſt, amem validius.Non poſſum metiri, vt ſciam quantum deſit mihi amoris tui ad id quod ſatis eſt , vt currat vita mea in amplexus tuos , nec auertatur donec abſcondatur in abſcondito vul-tus tui.Hoc tamen ſcio,quia male mi hi eſt præter te domine,non ſolum ex-tra me , ſed in meipſo . Omnis enim copia,quæ Deus meus non eſt,egeſtas mihi eſt.bonum namque,quod neque in melius neque in deterius commuta ri poteſt,tu ſolus es,qui ſimpliciter ſo lus es,cui non eſt aliud viuere:& aliud

beate viuere, quia tua beatitudo tu es. Creatura vero tua, cui est aliud viuere & aliud beate viuere, omne quod viuit, & beate viuit, non debet nisi gratiæ tuæ attribuere. Et ideo nos egemus tui, non tu nostri, quia, si omnino non essemus, nihil tibi deesset ad bonum, quod tu es, Tibi itaque domino Deo nostro semper adhærere necesse habemus, vt per continuum auxilium tuum sancte, & pie, & recte viuere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostræ deorsum trahimur, dono autē tuo accendimur, & sursum ferimur, inardescimus, & imus, ascendimus, ascensiones in corde facimus, & cantamus canticum graduum, igne tuo bono inardescimus, & imus. quoniam sursum imus, ad pacem Hierusalem. Quā iucundatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum domini ibimus. Illic collocauit nos voluntas bona, vt nihil velimus aliud, q̄ permanere illic in æternum, Sed quia, dum sumus in corpore, peregrinamur a te domine, non habemus hic ciuitatem manentem, sed futuram inquirimus, noster autem

mũicipatus in cœlis eſt, ideo duce gra
tia ingredior in cubile cordis mei, &
cãto tibi amatoria Rex meus, & Deus
meus, gemens inenarrabiles gemitus
in loco peregrinationis meæ vbi canta
biles mihi factæ ſũt iuſtificatiões tuæ.
& recordans Hieruſalem, extẽdo in eã
ſenſum cordis. Hieruſalem patriam
meam, Hieruſalem matrẽ meam, teq;
ſuper eam regnatorem, illuſtratorem,
patrem tutorem patronum, rectorem
paſtorem, caſtas & fortes delitias, ſoli
dum gaudium, & omnia bona ineffabi
lia, ſimul omnia, quia vnum ſummum
& verum bonum, & non auertar, do-
nec in eius pacem matris chariſſimæ,
vbi ſunt primitiæ ſpiritus mei, colli
gas totum, quodſum, a diſperſione, &
deformitate hac, & conformes, atque
confirmes in æternum, Deus meus,
miſericodia mea.

Diſtinguit inter Sapientiam, quæ domus Dei eſt, & Sapientiã, quæ diuina eſt. Cap. XIX.

HAec eſt domus tua Deus, non ter
rena, neque vlla mole corporea
creata, ſed ſpiritalis, & particeps æter

nitatis tuæ, quia sine labe manet in æternum. Statuisti enim eam in seculum & in seculum seculi, præceptum posuisti, & non præteribit. Non tamen tibi Deo coæterna, quia non sine initio, facta est enim. Prior quippe omniũ creata est sapientia, non vtique illa Sapientia Deo Patri plane coæterna & coæqualis, per quam creata sunt omnia & in quo principio factum est cœlum & terra, sed profecto sapientia, quæ creata est, spiritalis natura scilicet, quæ cõtemplatione luminis lumen est. Dicitur enim & ipsa (quamuis creata) sapientia. Sed quantum distat inter lumẽ illuminans, & lumen quod illuminatur, tantum differt inter te Summam Sapientiam, quæ est creans, & istã quæ creata est: sicut inter Iustitiam iustificãtem, quæ tu Deus noster es, & iustitiã quæ iustificatione nostra facta est. Nã & nos sumus dicti iustitia Dei Patris in te, Filio eius, domino nostro, testante Apostolo. Ergo qui prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis, & intellectualis castæ scilicet ciuitatis tuæ, matris no-

ſtræ, quæ ſurſum eſt, & libera eſt, & æterna in cœlis; (quibus cœlis, niſi qui te laudant cœli cœlorum? q̃a hoc eſt & Cœlum cœli domino) etſi nõ inuenimus tempus ante illam, quæ creaturam temporis antecedit, quia prior omnium creata eſt, ante illam tamen tu es Deus æternus creator omnium, a quo facta ſumpſit exordium, quamuis non temporis, quia nondum erat tempus, ipſius tamen cõditionis ſuæ. vnde ita eſt abs te domino Deo noſtro, vt aliud ſit plane q̃ tu; licet nec ante illam, nec in illa inueniamus tempus. Eſt enim idonea faciem tuam ſemper videre, nec vſpiam deflectitur ab ea, quo fit vt nulla mutatione varietur. ineſt tamen ipſi mutabilitas, qua tenebreſceret & frigeſceret, niſi amore grandi cohærens tibi tanquam ſuper meridiem, luceret, & ferueret ex te. Denique tam caſto amore cohæret tibi Deo vero, & vere æterno, vt quãuis tibi non ſit coæterna, per nullius tamen temporis varietates & viciſſitudines a te reſoluatur & defluat, ſed in tui ſolis veriſſima contemplatio-

ne requiescat. Quoniam tu Deus dili-
genti te quantum præcipis, ostendis
te: & sufficit ei. Vnde non declinat a
te, nec a se: sed semper in eodem sta-
tu manet, te indesinenter videndo, te
indeficienter amando, verum lumen,
& castum amorem. O beata ista & sub-
limis creatura creaturarum, maxime
beata inhærendo semper beatitudini
tuæ, felix, & nimium felix, te sempiter
no inhabitatore atque illustratore suo.
Nec inuenio quid licentius appellan-
dum existimemus, Cœlum cœli domi
no, quam domum tuam, contemplan
tem delectationem tuam sine defectu,
& absque affectu egrediendi in aliud, mē
tem puram, concordissime vnam, stabi
limentum pacis beatorum spirituum.
In cœlestibus sunt ista cœlestia. Vnde
intelligat anima, cuius peregrinatio lō
ginqua facta est, si iam sitit, si iam fa
ctæ sunt ei lachrymæ suæ panes sui,
si iam petat vnam, & hanc requirat, vt
inhabitet in domo tua per omnes dies
vitæ suæ. Et quæ vita eius, nisi tu? Et
qui dies sui, nisi æternitas tua? scilicet
anni tui, qui non deficient, Hic ergo i-

telligat anima, quæ potest, q̃ longe super omnia, tempora sis æternus, quando domus tua, quæ peregrinata nõ est, quamuis tibi non sit coæterna, indesinenter tamen & indeficienter cohærendo tibi, nullam temporis patitur variatatem, teq; semper perseuerantissima castitatē hauriens immutabilitatem suam, nusquam & nunq̃ exit ex te sibi præsente, ad quem toto affectu se tenet, non habens futurum, quod expectet, nec præteritum transiens, quod meminerit, per nullas vices variatur, & in nulla tempora extenditur.

Orat homo vt ipsa domus Dei oret pro eo. Cap. XX.

O Domus Dei luminosa & speciosa, dilexi decorem tuum, & locum habitationis gloriæ domini Dei mei, fabricatoris & possessoris tui. tibi suspiret peregrinatio mea, nocte ac die tibi inhiet cor meum, tibi intendat mens mea, ad societatem beatitudinis tuæ peruenire desideret anima mea. Dico ei qui fecit te, vt possideat me i te, quia ipse fecit me, & te. Immo

tu dic, tu roga, vt dignũ me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuam, & mirabilem pulchritudinem tuam, non per meritum requiro, sed per sanguinem eius, quo redemptus sum, adipisci non despero, tantum adiuuent me merita tua, subueniant prauitati meæ sanctæ & purissimæ orationes tuæ, quæ inefficaces apud Deum nullatenus esse possunt. Erraui fateor, sicut ouis perdita, & incolatus meus prolongatus est, atque procul proiectus sum a facie domini Dei mei in hanc exilii cæcitatẽ. vbi expulsus a paradisi gaudiis, deploro quotidie mecum super miserias captiuitatis meæ lugubre carmen, ingentesq; lamentationes, cum recordor tui mater Hierusalem, dum stant pedes mei in atriis tuis, sancta & decora Sion, necdum interiora tua conspicere in propatulo valens, sed in humeris pastoris mei, structoris tui, spero me reportari tibi, vt tripudiem tecum illo inenarrabili gaudio, quo lætantur illi qui tecum sunt coram ipso, Deo & saluatore nostro, qui dissoluit inimiciti-

as in carne sua, & pacificauit omnia q̃ in cœlis sunt, & quæ in terra, sanguine suo. Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum, qui duos ex aduerso venientes parietes coniungens in se, beatitudinis tuæ permanentem felicitatē pari modo, & eadem mensura se nobis daturum promisit, dicens: Erunt æquales angelis Dei in cœlis. O Hierusalē, domus Dei æterna, post CHRISTI dilectionem, tu esto lætitia & consolatio mea, dulcis memoria tui beati nominis, sit releuatio mœroris tædiorūque meorum.

Deplorat miseriam præsentis vitæ. Cap. XXI.

TÆdet enim me domine valde vitæ huius, & istius ærumnosæ peregrinationis. Vita hæc, vita misera, vita caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita immunda, vita domina malorum, regina superborum, plena miseriis & erroribus, quæ non est vita dicenda, sed mors, in qua momentis singulis morimur, per varios mutabilitatis defectus diuersis generibus mortium. Nunquid ergo hoc quod vi-

uimus in hoc mūdo. dicere possumus vitam? quam humores tumidant, dolores extenuant, & ardores exsiccant, aerida morbidant, escæ inflant, ieiunia macerant, ioci dissoluunt, tristitiæ consumunt, solicitudo coarctat, securitas hebetat, diuitiæ inflant & iactant, paupertas deiicit, iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frangit, mœror deprimit? Et his malis omnibus mors furibunda succedit, simulq; cunctis gaudiis istius miseræ vitæ ita finē imponit, ut, cum esse desierit, non fuisse putetur. Mors ista uitalis, & uita mortalis, licet his aliisq; sit resperfa amaritudinibus; (proh dolor) q̄ plurimos suis capit illecebris, & q̄ multos suis falsis promissionibus decipit. Et cum ita per se sit falsa & amara, vt etiā suos cæcos amatores latere non valeat, tamen infinitam stultorum multitudinem aureo calice, quem in manu habet, potat, & prorsus inebriat. Felices illi, & ipsi rari, qui familiaritatem eius recusant, perfunctoria gaudia spernūt societatem abiiciunt: ne cum pereunte decoptrice & ipsi perire cogantur.

De felicitate vitæ futuræ.

Cap. XXII.

O Tu vita, quã præparauit Deus his qui diligũt eũ, vita vitalis, vita beata, vita secura, vita trãquilla, vita pulchra, vita mũda, vita casta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine pturbatione, sine varietate & mutatiõe, vita totius elegantiæ & dignitatis plenissima, vbi nõ est aduersarius impugnãs, vbi nulla peccati illecebra, ubi est amor pfectus, & timor nullus, ubi dies æternus, & unus oĩum spiritus, ubi Deus facie ad faciem cernitur, & hoc uitæ cibo mẽs sine defectu satiatur, libet me tuæ intẽdere claritati, delectãt me bõa tua auido corde, quãtũ plus ualeo, mecum cõsiderare, tanto tui amore langueo, tui uehemẽti desiderio, tuiq; dulci memoria delector, libet itaq;, libet cordis in te oculos attollere, statũ mentis erigere, affectũ animi conformare, libet sane de te loqui, de te audire, de te scribere, de te cõferre, de tua beatitudine & glĩa quotidie legerẽ, & lecta sæpius sub

corde reuoluere, vt vel sic possim ab huius mortalis perituræque vitæ ardoribus, periculis, & sudoribus, sub tuæ vitalis auræ dulci refrigerio transire, & transiens in sinu tuo fessum caput dormiturus vel paululum reclinare. Huius rei gratia scripturarum sanctarum amœna prata ingredior, viridissimas sententiarum herbas exarãdo carpo, legendo comedo, frequentando rumino, atque congregando in alta memoriæ sede repono, vt tali modo tua dulcedine degustata, minus istius miserrimæ vitæ amaritudines sentiam. O vita felicissima, o regnum vere beatum, carens morte, vacans fine, cui nulla tempora succedunt per æuum, vbi continuus sine nocte dies nescit habere tempus, vbi victor miles illis hymnidicis angelorum sociatus choris, cantat Deo sine cessatione canticum de canticis Sion, Nobile perpetua caput amplectente corona. Vtinam concessa missi peccatorum venia, moxque hac carnis sarcina deposita, in tua gaudia veram requiem habiturus ĩtrarem & tuæ ciuitatis præclara atque speciosa

mœnia, coronam vitæ de manu domi
ni accepturus, ingrederer, vt illis san-
ctissimis choris interessem, vt cū bea-
tissimis spiritibus gloriæ conditoris
assistere, vt præsentem CHRISTI
vultum cernerem, vt illud summum
& ineffabile & incircūscriptum lumen
semper aspicerem, sicque nullo metu
mortis affici, sed de incorruptionis p-
petuæ mūere lætari possem sine finæ.

De felicitate animæ sanctæ hinc
emigrantis. Cap. XXIII.

FElix anima, quæ terreno resoluto
corpore libera cœlum petit, secu
ra est: & tranquilla, non timet hostem
neque mortem, habet enim semp præ
sentem, cernitq; indesinenter pulcher-
rimum dominum, cui seruiuit, quem
dilexit, & ad quem tandem læta & glo
riosa peruenit. hanc vero tantæ beati-
tudinis gloriā nulla dies minuet, nul-
lus improbus poterit auferre. Viderūt
eam filiæ Sion, & beatissimam prædi-
cauerunt, reginæ, & concubinæ lau-
dauerunt eam, dicentes. Quæ est ista,
quæ ascendit de deserto, delitiis afflu-
ens, innixa super dilectum suum? Quæ

est ista quæ progreditur sicut Aurora
consurgens, pulchra vt Luna, electa vt
Sol, terribilis vt castrorum acies ordi
nata? Quam læta exit, festinat, currit,
cum dilectum suum sibi dicentem at-
tonitis auribus audit. Surge, propera
amica mea, speciosa mea, & veni, iam
enim hyems transiit, imber abiit & re
cessit, flores apparuerũt in terra nostra
tempus putationis aduenit: vox turtu
ris audita est in terra nostra, ficus pro-
tulit grossos suos, florentes vineæ de-
derunt odorem suum. Surge propera
amica mea, formosa mea, colũba mea
in foraminibus patræ, in cauernis ma
ceriæ, ostẽde mihi faciem tuam, sonet
vox tua in auribus meis. Vox enim
tua dulcis, & facies tua decora. Veni e-
lecta mea, speciosa mea, colũba mea,
immaculata mea, sponsa mea, veni: &
ponam in te thronum meum, quia cõ
cupiui speciem tuam. Veni, vt læteris
in conspectu meo cum angelis meis,
quorum tibi societas ac me repromis
sa est. Veni post multa pericula & labo
res, itra in gaudium domini tui, quod
nemo tollet a te.

Sanctorum inuocatio.

Cap. XXIIII.

FElices sancti Dei omnes, qui iam pertrãsistis huius mortalitatis pelagus, & peruenire meruistis ad portum perpetuæ quietis, securitatis, & pacis, securi & trãquilli, semperque festiui atq; gaudentes, obsecro vos per vestram charitatem, qui securi estis de vobis, soliciti estote de nobis, securi estis de vestra immarcescibili gloria, soliciti estote de nostra multiplici miseria. Per ipsum vos rogo, qui vos elegit qui vos tales fecit, de cuius pulchritudine iam satiamini, de cuius immortalitate iam immortales facti estis, de cuius beatissima visione semper gaudetis, estote iugiter memores nostri, subuenite nobis miseris, qui adhuc in salo huius vitæ circunstantibus agitamur procellis. Vos portæ pulcherrimæ, quæ in magnam surrexistis altitudinem, adiuuate nos, vile pauimentũ, longe inferius iacentes. Date manum, & erigite iacentes super pedes, vt conualescentes ad infirmitate fortes efficiamur in bello. Intercedite, & orate

constanter atq; indesinenter pro nobis miseris, multũq; negligentibus peccatoribus, vt per vestras orationes vestro sãcto cõsortio cõiũgamur, quia aliter salui esse non possumus. Sumus nãq; valde fragiles, nullius virtutis homunciones, animalia ventris & carnis mancipia, in qbus vix aliquod virtutis vestigiũ apparet. Et tñ sub CHRISTI cõfessione positi, ligno crucis ferimur, nauigantes hoc mare magnũ & spatiosum, vbi sunt reptilia, quorũ nõ est numerus vbi sunt aĩalia pusilla cum magnis, vbi est draco sæuissimus, semper paratus ad deuorãdũ, vbi sunt loca periculosa, Scylla & Charybdis, & alia innumerabilia. in quibus naufragantur incauti, & in fide dubii. Orate dominũ, orate piissimi, orate omnia agmina sãctorum, & vniuersi cœtus beatorum, vt vestris precibus meritisque adiuti, salua nauem & integris mercibus peruenire mereamur ad portũ perpetuæ salutis & quietis, & continuæ pacis, & nunquam finiendæ securitatis.

Animæ desiderium ad cœlestem Hierusalem. Cap. XXV.

Mater

MAter Hierusalem, ciuitas sancta Dei, charissima spōsa Christi, te amat cor meum, pulchritudinem tuam nimiū desiderat mens mea. O q̄ decora, q̄ gloriosa, q̄ generosa tu es. Tota pulchra es, & macula nō est in te. Exulta & lætare formosa filia principis, quia concupiuit rex speciem tuam, & amauit decorem tuum speciosus præ filiis hominum. Sed qualis est dilectus tuus ex dilecto, o pulcherrima? Dilectus meus candidus & rubicū dus, electus ex milibus. Sicut malus inter ligna syluarum, sic dilectus meus inter filios. Sub vmbra eius, quem desideraui, ecce læta sedeo, & fructus eius dulcis gutturi meo. Dilectus meus misit manum suam per foramen, & vē ter meus intremuit ad tactum eius. In lectulo meo per noctem quæsiui, quē diligit anima mea, quæsiui, & inueni, teneo, nec dimittam illū, donec intro ducat me in domum suam, & in cubiculum suum, gloriosa genitrix mea. Ibi enim dabis mihi dulcissima vbera tua abundantius & perfectius, & satiabis me satietate mirifica, vt nec esu-

riam, nec sitiam in æternum. Felix anima mea, semperque felix in sæcula, si intueri meruero gloriam tuam, beatitudinem tuam, pulchritudinem tuã, portas & muros tuos, & plateas tuas, & mansiones tuas multas, nobilissimos ciues tuos, & fortissimum regem tuum dominum nostrum in decore suo. Muri namque tui ex lapidibus preciosis, portæ tuæ ex margaritis optimis, plateæ tuæ ex auro purissimo, in quibus iucundum Alleluia sine intermissione concinitur. Mansiones tuæ multæ, quadris lapidibus fundatæ saphyris cõstructæ, laterculis coopertæ aureis, in quas nemo ingreditur, nisi mundus, nullus habitat inquinatus. Speciosa facta es & suauis in delitiis tuis, mater Hierusalem: Nihil in te tale, quale hic patimur, qualia in hac misera vita cernimus. Non sunt in te tenebræ, aut nox aut quælibet diuersitas temporum Non lucet in te lux lucernæ, aut splẽdor Lunæ, vel iubar stellarum, sed Deus de Deo, lux de luce, Sol iustitiæ, sẽp illuminat te, Agnus immaculatus, & candidus, lucidum &

pulcherrimum est lumen tuum. Sol tuus, & claritas tua, & omne bonum tuum, huius pulcherrimi regis indefici ens contemplatio. Ipse rex regum in medio tui, & pueri eius i circuitu eius. Ibi hymnidici angelorum chori, ibi so cietas supernorum ciuium, ibi dulcis solennitas omnium ab hac tristi peregri natione ad tua gaudia redeuntium, ibi prophetarum prouidus chorus, ibi duo denus Apostolorum numerus, ibi innu merabilium martyrum victor exerci tus, ibi sanctorum confessorum sacer conuentus, ibi veri & pfecti monachi, ibi sanctæ mulieres, quæ voluptates se culi & sexus infirmitate vicerunt, ibi pueri & puellæ, qui annos suos sanctis moribus transcenderunt, ibi sunt oues & agni, qui iam huius voluptatis la queos euaserunt, exultant omnes in proprijs mansionibus, dispar est gloria singulorum, sed communis est lætitia omnium plena & perfecta ibi regnat charitas, quia Deus est ibi omnia in o mnibus, quem sine fine vident, & sine fi ne semper vidēdo, in eius amore ardēt amāt, & laudāt, laudāt, & amāt. Omne

opus eorum, laus Dei sine fine, sine defectione, sine labore. Felix ego, & vere in perpetuum felix, si post resolutionē huius corpusculi audire meruero illa cantica cœlestis melodiæ, quæ cantantur ad laudem regis æterni, ab illis supernæ patriæ ciuibus, beatorumq; spirituum agminibus. Fortunatus ego, nimiumque beatus, si & ego ipse meruero cātare ea, & assistere regi meo Deo meo, & duci meo, & cernere eū in gloria sua, sicut ipse polliceri dignatus est dicens. Pater, volo vt quos dedisti mihi, sint mecum, vt videant claritatem meam, quam habui apud te ante constitutionem mundi. Et alibi. Qui mihi ministrat, me sequatur. & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Et iterum. Qui diligit me, diligetur a Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.

Hymnus de gloria paradisi. Cap XXVI.

AD perennis vitæ fontem mens sitiuit arida, Claustra carnis præsto frangi clausa quærit anima, Gliscit, ambit, eluctatur exul frui pa-

tria, Dum pressuris ac ærumnis se gemit obnoxiam. Quã amisit, cum deliquit, contemplatur gloriã. Præsens malum auget boni perditi memoria. Nã quis pro mat summæ pacis quanta sit lætitia? Vbi viuis margaritis surgunt ædificia, Auro celsa micant tecta, radiant triclinia. Solis gẽmis pciosis hæc structura nectitur Auro mundo tanq̃ vitro vrbis via sternitur. Abest limus, deest fimus, lues nulla cernitur. Hyems horrens, æstas torrens illic nunq̃ sæuiunt. Flos perpetuus rosarum, ver agit perpetuum. Candent lilia, rubescit crocus, sudat balsamũ, Virent prata, vernant sata riui mellis influunt. Pigmentorum spirat odor, liquor & aromatũ. Pendent poma floridorum non lapsura nemorum. Non alternat Luna vices, Sol, vel cursus syderum, Agnus est felicis vrbis lumen inocciduũ, Nox & tẽpus desunt ei, diem fert continuum. Nam & sancti quiq; velut Sol præclarus rutilãt. Post triũphũ coronati mutuo cũ iubilant. Et pstrati pugnas hostis iam securi numerãt. Omni labe defecati, carnis bella nesciũt, Caro facta

ſpiritalis & mens vnum ſentiũt, Pace multa perfruẽtes, ſcãdala nõ perferũt. Mutabilibus exuti, repetũt originẽ, Et præſentem veritatis cõtemplãtur ſpeciem. Hinc vitalẽ viui fontis hauriũt dulcedinem, Inde ſtatum ſemper iidẽ exiſtẽtes capiũt, Clari, viuidi, iucũdi, nullis patẽt caſibus. Abſũt morbi ſemper ſanis, ſenectus iuuenibus.

Hinc perẽne tenent eſſe, nam tranſire trãſiit. Inde virent, vigent, florẽt, corruptela corruit, Immortalis vigor atræ mortis ius abſorbuit. Qui ſciẽtem cũcta ſciunt, quid hi ſcire nequeunt? Nã & pectoris arcana penetrant alterutrũ.

Vnum volũt, vnum nolũt, vnitas eſt mẽtium. Licet cuiq; ſit diuerſum pro labore meritum. Charitas hæc ſuum facit, quod, dum amat alterum. Proprium ſic ſingulorum, commune ſit omnium. Vbi corpus, illic iure cõgregãtur aquilæ. Quo cum angelis & ſanctæ recreantur animæ, Vno pane viuunt ciues vtriuſque patriæ. Auidi, & ſemper pleni, quod habẽt deſiderãt. Non ſatietas faſtidit, neq; fames cruciat, Inhiantes ſemper edunt, & eden-

tes inhiāt. Nouas ſemper harmonias vox meloda cōcrepat. Et in iubilum prolata mulcēt aures organa. Digna, per quem ſunt victores, regidant præconia. Felix, cœli quæ præſentē regē cernit anima. Et ſub ſe deſpectat altā orbis volui machinā. Solem, Lunā, & globoſa cū planetis ſydera. CHRISTE palma bellatorum, hoc in municipium. Introduc me, poſt ſolutum militare cingulū. Fac conſortem donatiui beatorū ciuiū. Præbe vires iexhausto laboranti prælio. Vt quietem poſt præcinctum debeas emerito. Teq; me rear potiri ſine fine præmio.

Laus & contemplatio diuinæ naturæ. Cap. XXVII.

BEnedic anima mea domino, & omnia quæ intra me ſunt, nomini ſancto ejus. Benedic aīa mea domino, & noli obliuiſci omnes retributiones eius. Benedicite domino omnia opera eius, in omni loco dominationis eius, benedic anima mea domino. Laudemus Deū, quē laudant angeli, adorant dominationes, tremunt poteſtates, cui Cherubin & Seraphin in-

cessabili voce proclamant. Sanctus, sanctus, sanctus. Iungamus voces nostras vocibus angelorũ sanctorum: & cõmunẽ dominũ laudemus pro modulo nostro. illi enim laudant dominũ purissime & incessanter, qui semper inhærent contẽplationi diuinæ, non per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciẽ. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat, qualis sit in cõspectu domini Dei omnipotentis illa beatorũ spirituum cœlestiũq; virtutũ innumerabilis multitudo? Quæ sit eis sine fine festiuitas visionis Dei: quæ lætitia sine defectu: quis amoris ardor, non crucians, sed delectans? Quod sit in eis desiderium visionis Dei cum satietate, & satietas cum desiderio: in quibus nec desiderium pœnã generat, nec satietas fastidium parit? Quomodo inhærendo summæ beatitudini, sint beati? Quomodo coniũcti vero lumini, facti sunt lux? Quomodo semper aspiciẽtes incõmutabilẽ Trinitatẽ, mutati sunt in incõmutabilitatẽ? Sed quando illã angelicæ dignitatis celsitudine cõprehẽdere poterimus: quãdo nec ipsius ani-

mæ nostræ naturam inuestigare valemus? Qualis est ista, quæ carnē viuificare potest, se autē in sanctis cogitationibus, vt vellet, constringere non potest? Qualis est ista, tam fortis, tam infirma, tam parua, tam magna, quæ rimatur secreta Dei, & cœlestia cōtemplatur: atq; humanis cōmodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio inuenisse probatur? Qualis ergo est ista, quæ tam multa de cæteris nouit: & seipsam, qualiter facta sit, prorsus ignorat? Licet enim nōnulla ambigua a quibusdam super eius origine proferantur: inuenimus tamen eam esse quendam intellectualem spiritū, per Creatoris potentiā factum, īmortaliter iuxta modum suum viuentem, mortale corpus, quod sustinet, viuificantē, mutabilitati subiectū, obliuioni deditum: quem timor sæpe afficit, lætitia extollit. O res mira, omniq; stupore dignissima. De Deo quidem creatore omnium, qui est incōprehēsibilis & ineffabilis, excelsa & mirabilia nimis, omni remota ambiguitate legimus, loquimur, & scribimus: de angelis autē,

& animabus quicquid dicimus, nõ tam euidẽter approbare possumus. Sed trãseat ab his animus, & trãscendat omne quod creatum est, currat, & ascendat, volitet, & pertranseat, & in eum, qui creauit omnia, quãtum potest oculos fidei dirigat. Faciam ergo gradus ascẽsionis in corde meo, & per ipsos ascendam ad animam meam, & per ipsam mẽtem meam ascẽdam ad dominum meum, qui capiti meo desuper manet. Quicquid visibiliter cernitur, quicquid spiritaliter imaginatur, forti manu ab intuitu cordis & mentis procul remoueatur. Solus intellectus purus & simplex ĩcedens, rapido volatu ad ipsum perueniat cõditorem angelorum, & aĩarum, & omnium rerum. Mens illa beata, quæ ima deserit, summa petit; quæ ponit in arduis sedẽ habitationis suæ, & de summis rupibus cõtẽplatur Solem iustitiæ aquilinis obtutibus. Nihil enim tam pulchũ atq; iucundũ, q̃ ipm solũ mẽtis ĩtuitu & cordis auiditate cõtẽplari Deũ, & miro modo ĩuisibiliter cernere inuisibilẽ, sicq; aliam, nõ istam gustare dulcedinem, & inspicere aliam

nõ istam lucem. Lux enim ista, quæ loco clauditur, tempore finitur, noctium interruptione variatur, & quã communem cum pecoribus & vermibus habemus, in comparatione illius summæ lucis, non est lux dicenda, sed nox.

Quid sit quodã modo Deũ cernere, & tenere, & qualiter sit de Deo sentiẽdum. Cap. XXVIII.

QVanq̃ autẽ illa summa & incõmutabilis essentia, lux vera & indeficiẽs, lux angelorum, a nemine cõspici valeat in hac vita, qđ solum præmium sanctis reseruatur in cœlesti gloria, illud tñ credere, & ĩtelligere, & sentire, & illi ardẽter ĩhiare, quodãmodo illam cernere est, atq; tenere. Sonet itaq; vox super angelos, & homo ĩtẽta mẽte cõtẽpletur Deũ, verbis, q̄bus potest, suas illi laudes dicat. Iustum nãq; est, vt creatura suum laudet creatorẽ. Ipse enim ad laudãdũ se nos creauit, q nostris nõ ĩdiget laudibus, est enim virtus incõprehẽsibilis, nullius indigens, ipse sibi sufficiẽns. Magnus dñs Deus noster, & magna virtus eius, & sapiẽtiæ eius nõ est numerus, magnus dominus

Deus noster, & laudabilis valde. Hunc itaq; mēs diligat, lingua canat, manus scribat: atq; in his sanctis studiis fidelis animus se totum exerceat. Huius videlicet cœlestis theoriæ suauissimis dapibus vir desideriorum, & cœlestiū cōtemplator assidue reficiatur: vt hoc cœlesti pabulo saginatus, clamet clamore magno, clamet totis medulis cordis, clamet in iubilo: & ardentissimo mentis desiderio dicat.

Oratio explicans diuinas proprietates. Cap. XXIX.

O Summe, optime, omnipotētissime, misericordissime, iustissime secretissime, præsentissime, pulcherrime, & fortissime, stabilis, & incōprehēsibilis, inuisibilis, omnia videns: immutabilis, omnia mutans: immortalis, illocalis, interminus, incircunscriptus, nusq̄ finitus, inæstimabilis, ineffabilis, īscrutabilis: immotus, omnia mouens: inuestigabilis, indicibilis, metuendus, atq; terribilis, honorādus atq; timendus, venerādus, atq; reuerendus, nunq̄ nouus, nunq̄ vetus, īnouans omnia, & in vetustatē perducēs super-

bos, & nesciunt, semper agens, & semper quietus, colligens, & nõ egens, omnia portans sine onere omnia implens sine inclusione, omnia creans, protegens, nutriens & perficiens, quærens, cum nihil desit tibi, amans, nec æstuas zelans, & securus es, pœnitet te, & non doles, irasceris, & tranquillus es, opera mutas, sed non consilium. Recipis qđ non inuenis, & nunq̃ amisisti. Nunquã inops, & gaudes lucris, nunquam auarus, & vsuras exigis, supererogatur tibi vt debeas, & quis habet quicquã nõ tuum? Reddis debita, nulli debens; donas debita, nihil perdens. Qui solus viuificas omnia, qui creasti omnia, qui vbique es, & vbique totus, qui sentiri potes, videri non potes, qui nusquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longe es. Qui nec ibi dees, vbi longe es, quia vbi non es per gratiam ades per vindictam. Qui omnia tangis nec tamẽ omnia tãgis æqualiter. Quædam enim tangis, vt sint, non tamen viuant, sentiant, & discernant. quædã vero tangis, vt sint & viuant, non tamen vt sentiant & discernant. quædam vero

tangis vt sint, viuant, & sentiant, nō tñ vt discernant, quædam vero tangis, vt sint, viuant, sentiant, & discernant. Et, cum tibimetipsi nūq̃ dissimilis sis, dissimiliter tamē tangis dissimilia, vbiq; semper præsens es, & inueniri vix potes, quem stantē sequimur, & apprehēdere nō valemus, qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia, neq; ex alia parte sustines, atq; ex alia, superaris, neq; ex alia imples, & ex alia circumplecteris, sed circumplectendo imples, & implendo circumplecteris, sustinendo superexcedis, & superexcedendo sustines. Qui doces corda fideliū sine strepitu verborum. Qui attingis a fine vsq; ad finem fortiter, & disponis omnia suauiter. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris. Neq; habes accessus & recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quā nullus hoīum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, vbiq; circumis totum, vbique prorsus totus. Non enim scindi vel diuidi poteris, quia vere vnus es, nec in partes efficeris, quia totus totum te-

nes, totum imples, totum illustras & possides. Huius videlicet mysterii immensam profunditatem mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neq; diffusi sermones, nec bibliothecarũ volumina queũt explicare. Si totum mundum libri implerent, tua scientia inenarrabilis explicari non potest, quoniam vere indicibilis es. Nullo modo scribi potes, neq; concludi, qui es Fons lucis diuinæ, & Sol claritatis æternæ. Magnus enim es sine quantitate, & ideo immẽsus, bonus es sine qualitate, & ideo vere & summe bonus, & nemo bõus, nisi tu solus, cuius voluntas est opus, cuius velle posse est. Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola voluntate tua fecisti. Qui omnem creaturam tuam absq; indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas & absq; tædio regis. Et nihil est quod perturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. Qui omnibus locis sine loco haberis, & omnia contines sine ambitu, & vbique præsens es sine situ & motu. Qui nec mali author es, quod facere non potes, qui nihil

non potes, neq; vnquam te aliquid fe cisse pœnituit, nec vllius cōmotionis animi tui tempestate turbaris, nec to tius terræ pericula tuum damnū sunt. Nulla flagitia, vel scelera probas, aut imperas. Nunquā mentiris, quia æter na veritas es. Cuius vnius bonitate fa cti sumus, & iustitia pœnas luimus, & clementia liberamur. Nam nihil cele ste, nihil igneum, nihil terrenū, nihilq; quod corporis sensus attingat, pro te colendum est, qui vere es quod es, & non mutaris. Cui maxime spiritaliter conuenit illud quod Græci dicūt τοὂν, Latini, quod est. Semper idem ipse es, & anni tui non deficient. Hæc, & alia multa docuit me sancta mater Eccle sia, cuius factus sum mēbrum per gra tiam tuam. Docuit me sane, te solum & vnum & verum Deum non esse cor poreum & passibilem, nihilq; de substā tia tua vel natura vllo modo esse vio labile, aut commutabile, aut composi tum, vel factum. Et ideo certū est, cor poreis oculis te non posse sentiri, sed nec ab vllo mortaliū in ꝓpria essentia aliquādo potuisse videri. Hinc etenim

patenter

patenter datur intelligi, quod vnde angeli te intuentur, inde & nos post hanc vitam te videbimus. Sed nec ipsi profecto te videre possunt, sicuti es. Nulli deniq; alii tota, nisi tibi soli, nota est omnipotens Trinitas.

De vnitate personarum, & pluralitate in Deo. Cap. XXX.

TV vero Vnitas es diuinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter innumerabilis, ac idcirco mensurabiliter immensurabilis, & ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis, quæ tu ipse es, profitemur originem, ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia, sed eius participatione dicimus omnia bona. Nam tua diuina essentia semper caruit ac caret materia, licet non careat forma, forma videlicet informata, forma formarum, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas sine tui augmenti aut tui detrimenti mutabilitate proculdubio a te facis differri. Quidquid autem in natura creaturarũ est, creatura tua est. O vna Trinitas,

& trina Vnitas Deus, cuius omnipotētia omnia possidet regit, & īplet, quæ creauit. Nec ideo te implere omnia dicimus, vt te contineant, sed vt ipsa potius a te cōtineantur, nec particulatim imples omnia nec vllatenus ita putandum est, vt vnaquæque creatura pro magnitudine portionis suæ capiat te, id est, maxima maius, & minima minus, cum sis potius ipse in omnibus, siue omnia in te. Cuius omnipotentia concludit vniuersa, nec euadendi potētiam tuam quis aditum inuenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam euadet iratum, sicut scriptum est. Neque ab Oriente, neq; ab occidente, neque a desertis in montibus: quoniam Deus iudex est. Et alibi. Quo ibo a spiritu tuo? & quo a facie tua fugiam? Immensitas diuinæ magnitudinis tuæ ista est, vt intelligamus te intra omnia, sed non inclusum, extra omnia sed non exclusum. Et ideo interior es, vt omnia contineas, & ideo exterior es, vt icircūscriptæ magnitudinis tuæ immensitate omnia concludas. Per id ergo quod interior es, ostenderis esse

creator, per id vero quod exterior es, gubernator omnium demonstraris, ac ne omnia, quæ creata sunt, sine te eent, interior es, exterior vero, vt omnia includantur a te, nō locali magnitudine, sed potentiali præsentia, quia vbique præsens es, & omnia tibi præsentia, q̄uis quidam hæc intelligant, quidā vero non intelligant. Inseparabilis ergo naturæ tuæ vnitas separabiles nō potest habere personas, quia, sicut es Trinitas in Vnitate, & Vnitas in Trinitate, sic separationem non potes habere personarum. Nominantur quidem illæ personæ aliquando singulæ, sed ita te voluisti Deus Trinitas inseparabilem ostendere in personis, vt nullum tibi nomen sit in qualibet persona, q̄d non ad aliam secūdum relationis regulam referatur, sicut Pater ad Filium, & Filius ad Patrem; sic Spiritussanctus ad Patrē & Filiū verissime refertur. Ea vero nomina, quæ substātiam, vel personā, vel potentiam, vel essentiā tuā significant, vel quicquid ꝓprie dicitur Deus, omnibus personis æqualiter cōueniūt, vt Deus magnus, omnipotens, æter-

nus, & omnia quæ naturaliter de te Deo dicuntur. Non est ergo aliquod naturæ nomen quod sic tibi Deo Patri conuenire valeat, vt aut Filio tuo, aut Spiritui sancto conuenirent nequeat. Dicimus te Patrē naturaliter esse Deū, sed & naturaliter est Filius Deus, naturaliter est Deus & Spiritussanctus, nō tamē tres dii, sed vnus naturaliter. Deus, Pater & Filius & Spiritussāctus. Idcirco inseparabilis es sancta Trinitas Deus in personis sensu intelligenda, quamuis voce separabilia habeas nomina, quia pluralem numerum in naturæ nominibus nullatenus recipis. in hoc enim ostenditur personas non posse diuidi in sancta Trinitate, q̄ vnus Deus verus est, quia cuiuslibet personæ nomen semper ad alteram respicit personam. Si Patrem dico, Filium ostendo, si Filium nomino, Patrem prædico, si Spiritumsanctum appello, alicuius eē spiritum necesse est intelligi, scilicet, Patris, & Filii, Hæc est enim fides vera veniens de sana doctrina, hæc est certe fides catholica orthodoxa, quā me Deus docuit ĩ sinu mr̄is Ecclesiæ gr̄a sua.

Oratio ad sanctam Trinitatem. Cap. XXXI.

INuocat itaqȝ te domine fides mea quā dedisti mihi bōitate tua ad saluationem meā Fidelis autē anima ex fide viuit, tenet in spe, quod videbit in re. Inuocat te Deus meus casta consciētia mea, & suauis amor fidei meæ, quā excussis ignorantiæ tenebris ad veritatis ītelligētiā perduxisti, & quam a stulta sæculi amaritudine eruisti, atque adhabita tuæ dulcedinis charitate, iucūdam mihi & mellifluam reddidisti. Inuocat te Trinitas beata, vox clara, & syncerus amor fidei meæ, quam ab ipsis enutriēs cunabulis, illuminasti semper per illustrationem gratiæ tuæ, & quam adaugens, confirmasti in me per documenta matris Ecclesiæ. Te inuoco beata & benedicta & gloriosa vna Trinitas Pater & filius & Spiritussanctus, Deus, dominus, paracletus, charitas, gratia, cōmunicatio, genitor, genitus, regenerans, verum lumen ex lumine vero, vera illuminatio, fons, flumē, irrigatio, ab vno omnia, per vnum oīa in vno omnia, a quo, per quem, in quo

omnia viuens vita, vita a viuente, viuētium viuificator, vnus a se, vnus ab vno, vnus ab ambobus, ὢν a se, ὢν ab altero, ὢν ab vtroq;, verax Pater, veritas Filius veritas Spiritussanctus. Vna ergo Pater, Logos, Paracletusq; essentia, vna virtus, vna beatitudo, vna bonitas a quo, p quē, & in quo beata sunt oīa.

Quod Deus vera & summa vita sit. Cap. XXXII.

DEus vera & summa vita; a quo, per quem, & in quo viuunt omnia, quæcunq; vere & beate viuunt, Deus bonum & pulchrum, a quo per quem, & in quo bona & pulchra sūt omnia, quæcūq; bona & pulchra sunt, Deus, cuius nos fides excitat, spes erigit, charitas iungit. Deus, qui te peti iubes, & inueniri facis, & pulsanti aperis, Deus, a quo auerti cadere est, ad quē conuerti, surgere est, in quo manere, consistere est, Deus, quem nemo amittit, nisi deceptus, nemo quærit, nisi admonitus, nemo inuenit, nisi purgatus, Deus, quem nosse, viuere, cui seruire regnare est, quem laudare, salus, & gaudium animæ est, te labiis, & corde, om

niq; qua valeo virtute laudo, benedi-co atq; adoro, tuæq; clementiæ & bo-nitati pro vniuersis beneficiis tuis gra-tias refero, & hymnum tuæ gloriæ ca-no Sãctus, sanctus, sanctus. Te iuoco o beata Trinitas, vt venias in me, & tẽ-plum facias dignum gloriæ tuæ. Ro-go Patrem per Filiũ, rogo Filium per Patrem, rogo Spiritum sanctum p Pa-trem & Filium, vt omnia vitia elõgen tur a me, & omnes sanctæ virtutes plã tentur in me. Deus immense, a quo o-mnia, per quem omnia, in quo omnia facta sunt, visibilia & inuisibilia, qui opera tua extra circũdas, & ĩtra reples supra regis, & ĩfra fers; custodi me, o-pus manuum tuarum, in te sperantem & in tua solummodo misericordia cõ fidentem; custodi me quæso hic & vbiq; nunc & semper, intus & foris, ante & re tro, supra & infra, circumcirca, ita vt in me nullus pateat locus insidiis ini-micorum. Tu es Deus omnipotẽs, cu stos & protector omnium in te sperãn-tiũ, sine quo nemo est tutus, nemo de periculis liberatus. Tu es Deus, & non est alius Deus pter te, neq; in cœlo sur

ſum, neque in terra deorſum, qui facis magna & mirabilia & inſcrutabilia, quorum non eſt numerus. Te decet laus, te decet honor, te decet hymnus, tibi omnes angeli, tibi cœli & vniuerſæ poteſtates hymnos dicunt, & laudes indeſinenter concinunt, vtpote creatori creaturæ, domino ſerui, regi milites, te ſanctam & indiuiduam Trinitatem omnis creatura magnificat, omnis ſpiritus laudat.

Laus Dei. Cap. XXXIII.

TIbi ſancti & humiles corde, tibi ſpiritus & animæ iuſtorum, tibi omnes ſuperni ciues, & cuncti beatorum ſpirituum ordines gloriam & honorem, ſuppliciter adorantes, concinunt ſine fine. Laudant te domine illi ſuperni ciues magnifice & honorabiliter laudat te homo magna portio creaturæ tuæ. Sed & ego peccator homuncio deſiderio magno cupio te laudare, amare te opto amore præcipuo. Deus meus, vita mea, fortitudo mea, & laudatio mea, dignare me laudare te. da mihi lumen in corde, verbum in ore, vt cor meum meditetur gloriam tuã,

& lingua mea tota die cantet laudes tuas. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris, & quia vir pollutis labiis ego sum, munda obsecro cor meum ab omni inquinamento, sanctifica me sanctificator omnipotens interius & exterius, & fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benigne & acceptabiliter de manu cordis & de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meorum, fiatque acceptabile in conspectu tuo, & ascendat ad te in odorem suauitatis.

Memoria tua sancta, & dulcedo tua beatissima possideat totam animam meam, atque in inuisibilium amorem rapiat eam, transeat de visibilibus ad inuisibilia, de terrenis ad cœlestia, de temporalibus ad æterna, transeat. & videat visionem mirabilem. O æterna Veritas, o vera Charitas, o chara Aeternitas, tu es Deus meus, ad te suspiro nocte ac die, tibi inhio, tibi intendo, ad te peruenire desidero, qui nouit te, nouit veritatem, nouit æternitatem. Tu Veritas super omnia præsides, quem videbimus sicut es, cum pertransierit hæc vita cæca & morta-

lis, in qua dicitur nobis, vbi est Deus tuus? Et ego dico, Deus meus vbi es? Respiro in te paululum, cum effundo super te animam meam, in voce exultationis & confessionis soni epulantis, & festiuitatem celebrantis, & adhuc tristis est, quia relabitur, & fit abyssus, quod potius sentit se adhuc esse abyssum. Dicit ei fides mea, quam accendisti in nocte ante pedes meos. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, lucerna pedibus meis verbum eius, spera, & perseuera, donec pertranseat nox, mater iniquorum, donec pertranseat ira Dei, cuius fuimus aliquando filii, fuimus enim aliquando tenebræ, donec pertranseat iste impetus aquarũ, residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo, donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ. Spera in domino. Mane astabo, & contemplabor, semperq; confitebor ei. Mane astabo, & videbo salutare vultus mei Deum meũ, qui viuificabit mortalia corpora nostra propter inhabitantem Spiritum eius in nobis, vt iam simus lux, dum adhuc spe salui facti sumus,

mus, & filii lucis, & filii diei, non no-
ctis, neque tenebrarum. Fuimus enim
aliquando tenebræ, nunc autem lux in
te, Deus noster, & tamen adhuc per fi-
dem, necdum per speciem. Spes quæ
videtur, non est spes. Laudant te domi
ne illi populi angelorum tuorum im-
mortales, & glorificant nomen tuũ cœ
lestes Virtutes quæ non habent opus
legere hanc scripturam nostram, & co-
gnoscere te sanctam & indiuiduã Tri-
nitatem. Vident enim faciem tuã sem
per, & ibi legunt sine syllabis tempo-
rum, quid velit æterna volũtas tua, le-
gunt, eligunt, & diligunt, semperque le-
gunt, & nunq̃ præterit id quod legunt.
Eligẽdo, & diligẽdo, legunt ipsam imu
tabilitatem cõsilii tui, & nõ claudetur
codex eorum, nec plicabitur liber eorum,
quoniam tu ipse illis hoc es, & eris in
æternum. O beatæ nimium illæ cœlo-
rum Virtutes, quæ laudare te possunt
sancte & purissime, cum nimia dulcedi
ne, & ineffabili exultatione. inde lau-
dant, vnde gaudent, quia semper vidẽt
vnde gaudere valeant, & laudare. Nos
vero mole carnis pressi, & procul a

vultu tuo in hac peregrinatione positi, atque per mundanas varietates distenti, digne laudare nequimus, laudamus tamen per fidem, non per speciem, illi vero angelici spiritus per speciem, nō per fidem. Hoc enim caro facit, vt multo aliter laudemus q̄ illi. Sed licet diuersis modis laudes dicamus, tu tamē vnus es Deus creator omnium, cui sacrificium laudis in cœlo & in terra offertur. peruenturi tamē sumus misericordia tua ad eorum consortium, cum quibus te semper videbimus, & sine fine laudabimus. Tribue domine, vt donec i hoc fragili corpore positus sum, laudet te cor meum, laudet te lingua mea, & omnia ossa mea dicant, domine, quis similis tui? Tu es Deus omnipotens, quem trinum in personis, & vnum in substantia deitatis colimus & adoramus, Patrem ingenitum, Filium de Patre vnigenitum, Spiritum sanctū de vtroque procedentem, & in vtroque permanentem, sanctam & indiuiduā Trinitatem, vnum Deum omnipotentē, qui cum non essemus, potenter fecisti, nos & cum perditi fuissemus culpa nostra,

pietate & bonitate tua mirabiliter recuperasti nos. ne sinas nos esse ingratos obsecro tantis beneficiis, & īdignos tam multis miserationibus. Te deprecor, supplico, & rogo, auge fidem, auge spem, auge charitatem. Fac nos per ipsam gratiā tuam semper in fide stabiles, & in opere efficaces, vt per fidem rectā & cōdigna fidei opera, ad vitam te miserāte perueniamus æternam, vt ibi videntes gloriam tuam sicuti est, adoremus maiestatem tuam, & dicamus pariter, quos dignos feceris videre gloriā tuā. Gloria Patri, qui creauit nos, gloria Filio, qui redemit nos, gloria Spiritui sancto, qui sanctificauit nos, gloria summæ & indiuiduæ Trinitati, cuius opera inseparabilia sunt, cuius īperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio, & claritas, tibi gratiarū actio, tibi honor, virtus, & fortitudo Deo nr̄o, & in sæcula sæculoR̄. Amen.

Conqueritur homo quod non cōpūgitur. Cap. XXXIIII.

IGnosce domine, ignosce pie, ignosce, & miserere, parce ignorantiæ

meæ, & multæ impfectioni meæ, Noli me tanq̃ temerarium reprobare, quod audeam, seruus vtinam vel bonus, & non etiam inutilis & malus, & ideo valde malus, quia te omnipotentem Deum nostrum, terribilem, & nimis metuẽdum, sine cordis contritione & lachrymarum fonte, sine reuerentia debita & tremore, laudo benedico atque adoro. Si enim angeli te adorantes & laudantes tremunt, mira exultatione repleti, ego peccator, dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero, cur nõ corde paueo, vultu palleo, labiis tremo, toto corpore inhorresco, sicq; obortis lachrymis coram te indesinenter lugeo? Volo, sed non valeo, quia nequeo quod desidero. Hinc enim mecũ vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno. Sed quis hoc sine ope gratiæ tuæ? vniuersa enĩ salus nostra, magna misericordia tua. Miserum me, quomodo sic insensata facta est anima mea, vt non terreatur terrore nimio, dum stat ante Deum, & suas illi laudes decãtat? Miserum me, quomodo sic induruit cor meum, vt

oculi mei indesinenter non producant flumina lachrymarũ, dum seruus sermocinatur coram domino suo, homo cum Deo, creatura cum creatore, qui factus est ex limo, cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ecce domine, pone me ante te: & quid in secretis de me sentio, paternis auribus non taceo. Tu diues in misericordia, & largus in præmiis, da mihi de bonis tuis, vt ex eis seruiam tibi. Non enim aliunde possumus seruire, neque tibi placere, nisi de tuo munere. Confige quæso timore tuo carnes meas, lætetur cor meum vt timeat nomen tuum. Vtinam sic te timeret peccatrix anima, quomodo vir ille sanctus, qui dixit. Semper enim quasi tumentes super me fluctus, timui Deum. Dator enim omnium bonorum Deus, da mihi inter laudes tuas fontem lachrymarum, simul cum cordis puritate, & mentis iubilatione, vt perfecte te diligens, & digne te laudans, ipso cordis palato sentiam gustem & sapiam, quam dulcis & suauis es domine, sicut scriptum est. Gustate & videte, quoniam suauis est do-

minus. beatus vir qui sperat in eo. Beatus populus, qui scit iubilationem, Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum, in loco quem posuit. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deũ videbunt. Beati, qui habitant in domo tua domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.

Oratio ad IESVM. Cap. XXXV.

IESV nostra redemptio, amor & desiderium, Deus de Deo, adesto mihi famulo tuo. Te inuoco, ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Te inuoco in animam meam, intra in eam, & coapta eam tibi, vt possideas eam sine ruga, sine macula. Mundissimo nanq; domino munda debetur habitatio, Sanctifica ergo me vas tuum, q̃d fecisti, de malitia euacua, & imple de gratia, & plenum conserua, ita vt dignum habitationis tuæ efficiar templum hic & in perpetuum. Dulcissime benignissime, amantissime, charissime, potentissime, desideratissime, preciosissime, amabilissime, pulcherrime, tu

melle dulcior, lacte & niue candidior, nectare suauior, gemmis & auro preciosior, cunctisque terrarum diuitiis & honoribus mihi charior. Quid dico, Deus meus, vna spes mea, tam grandis misericordia mea? quid dico, dulcedo felix & secura? quid dico, dum talia dico? Dico, quod valeo, sed non dico, quod debeo. vtinã possem talia dicere, qualia illi hymnidici angelorum chori. O quã libenter me in tuis laudibus totũ effunderem, o q̃ deuotissime illa cœlestis melodiæ cantica ad laudem & gloriam nominis tui in medio ecclesiæ infatigabilis per orarem. Sed quia talia non possum, nunquid tacebo? Væ tacentibus de te, qui ora mutorum resoluis, & linguas infantium facis disertas. Væ tacentibus de te, quoniam ipsi loquaces muti sunt, cum non tuas laudes dicunt. Quis digne te laudare potest, o ineffabilis Virtus & Sapientia Patris? Et quoniam nulla inuenio verba, quibus te sufficienter valeam explicare, cunctipotens, & omniscium Verbum, dicam interim, quod valeo, donec iubeas me venire ad te, vbi possim dicere, quod

te decet, & me oportet. Et ideo suppl
citer rogo, vt nõ respicias tãtum ad id
quod modo dico, sed ad id quod dicere
opto. Cupio enim desiderio magno de
te loqui, quod oportet, & decet, qa te
decet laus, te decet hymnus, tibiq; de-
betur oĩs honor. Scis ergo occultorũ
cognitor Deus, quoniam nõ solũ terra
& oĩbus quæ in ea sunt, tu mihi chari-
or es, sed etiã ipso cœlo, & oĩbus quæ ĩ
eo sunt, tu mihi acceptabilior, tu mihi
amabilior es. diligo enim te sup cœlũ
& terram, & cætera omnia quæ in eis
sunt, imo (nisi amore nominis tui) q̃
transitoria sunt, proculdubio amanda
non sunt. Amo te Deus meus amore
magno, magisq; te amare cupio. Da
mihi vt amẽ te semp quantum volo,
quantum debeo, vt tu solus sis tota ĩ-
tentio mea, & omnis meditatio mea,
te mediter per dies sine cessatione, te
sentiam per soporem in nocte, te allo
quatur spũs meus, tecũ fabuletur mens
mea, lumine sanctæ visionis tuæ illu-
stretur cor meũ, vt te rectore, te duce,
ambulẽ de virtute in virtutẽ, tãdẽq; vi
deã te Deũ deoꝝ in Sion, nũc quidem

per ſpeculũ in ænigmate, tunc autẽ fa-
cie ad faciem, vbi cognoſcam te ſicut
& cognitus ſum. Beati mundo corde,
quoniã ipſi Deum videbunt. Beati qui
habitant in domo tua domine, in ſæcu
la ſæculorum laudabũt te. Rogo itaq;
te domine per omnes miſerationes tu
as, quibus de morte æterna liberati ſu
mus, mollifica cor meum, durum & la
pideum, ſaxeũ & ferreum tua ſacratiſſi
ma & potenti vnctione, & fac me per
ignem compunctionis coram te omni
hora hoſtiam viuã fieri. Fac me in tuo
cõſpectu cor cõtritum & humiliatum
ſemper habere, cum lachrymarũ abun
dãtia Fac me ex tui deſiderio huic mũ
do funditus extingui, & tranſeuntium
rerũ obliuiſci præ magnitudie timoris
& amoris tui, vſq; adeo, vt de tempora
libus nõ lugeam, nec gaudeam, nec me
tuã aliquid temporale, nec diligã nec
blãdis corrumpar, nec aduerſis concu-
tiar. Et quia tua valida eſt vt mors di-
lectio, abſorbeat quæſo mentẽ meã ab
oĩbus quæ ſub cœlo ſunt, ignita & mel
liflua vis amoris tui, vt tibi ſoli inhæ-
reã, ſolaq; tuæ ſuauitatis memoria paſ

car. Descendat domine, descendat precor, descendat in cor meum odor tuus suauissimus, & ingrediatur amor tuus melli fluus, veniat mihi tui saporis mira & inenarrabilis fragrantia: quæ sempiternas in me suscitet concupiscentias, & ex corde meo pducat venas aquæ salientis in vitam æternam. Immēsus es domine, & ideo sine mensura debes amari & laudari ab his, quos tuo precioso sanguine redemisti. Amator hominum benignissime, & clementissime domine, & æquissime iudex, cui omne iudicium dedit Pater, sapientissimo æquitatis iudicio discernis, hoc rectum & iustum esse, vt filii huius seculi noctis & tenebrarum præstantiori desiderio virtute atq; studio diligant & quærant perituras diuitias & fugitiuos honores, quam nos serui tui diligamus te Deum nostrum, per quem facti & redempti sumus. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione, vt alter alterum vix patiatur abesse, si sponsa sponso tanto conglutinatur mentis ardore, vt præ magnitudine amoris nulla perfrui valeat requie, chari sui ab-

ſentiam non ſine magno mœrore fe-
rens,qua ergo dilectione, quo ſtudio,
quo feruore anima, quam deſponſaſti
tibi fide & miſerationibus, debet dili-
gere te verum Deum & pulcherrimũ
ſponſum,qui nos ſic amaſti & ſaluaſti,
qui pro nobis tot tanta & talia feciſti?
Quanquam autem hæc infima habe-
ant ſuas delectationes,ſuoſq; amores,
non tamen tali modo delectant ſicut
tu Deus noſter.In te enim delectatur
iuſtus,quia amor tuus ſuauis eſt & qe-
tus,nam pectora,quæ poſſides, dulce-
dine & ſuauitate & tranqllitate reples,
Econtra amor ſæculi & carnis,anxius
eſt,& perturbatus.animas certæ, quas
ingreditur,quietas eſſe nõ patitur. ſem
per enim ſuſpicionibus & perturbatio
nibus,variiſq; timoribus ſolicitat eas.
Tu itaque es delectatio rectorum, &
merito,quies enim valida eſt apud te,
& imperturbabilis vita. Qui intrat in
te,bone domine,intrat in gaudium do
mini ſui,& non timebit amplius, ſed
habebit ſe optime in optimo loco, di-
cens. Hæc requies meam in ſæculum
ſæculi, hic habitabo, quoniam elegi

eam. Et illud. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ ibi me collocauit. Dulcis CHRISTE, bone IESV, reple semper quæso cor meum inextinguibili dilectione tua, continua recordatione tua, adeo, vt sicut flamma vrens totus ardeam in tui amoris dulcedine, quem & aquæ multæ in me nũquam possint extinguere. Fac me dulcissime domine amare te, & desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum, & terrenarũ concupiscentiarum grauissimam sarcinam, quæ impugnant & aggrauant miseram animam meam, vt post te expeditus in odore vnguentorum tuorum currens, vsq; ad tuæ pulchritudinis visionem efficaciter satiandus quãto ocyus te quoq; duce merear peruenire. Duo enim amores, alter bonus, alter malus, alter dulcis, alter amarus, non se simul in vno capiunt pectore. Et ideo si quis præter te aliud diligit, non est charitas tua Deus in eo, Amor dulcedinis, & dulcedo amoris, amor non crucians, sed delectans, amor syncere & caste, permanens in sæculum sæculi

mor qui ſemper ardes, & nunquã ex-
tingueris, dulcis CHRISTE, bone
IESV, charitas, Deus meus, accende
me totum igne tuo, amore tuo, ſuaui
tate & dulcedine tua, iucũditate & exul
tatione tua, voluptate & concupiſcen
tia tua, quæ ſancta eſt & bona, caſta eſt
& munda, tranquilla & ſecura, vt totus
dulcedine amoris tui plenus, totus flã-
ma charitatis tuæ ſuccenſus, diligam
te Deum meum ex toto corde meo, to
tiſq; medullis præcordiorum meorũ,
habens te in corde, in ore, & præ ocu-
lis meis ſemper & vbiq;, ita vt nullus
pateat in me locus adulterinis amori-
bus. Audi Deus meus, audi lumẽ ocu-
lorum meorum, audi quæ peto & da
quæ petam, vt audias me. Pie & miſeri
cordiſſime domine, ne efficiaris mihi
inexorabilis propter peccata mea, ſed
propter bonitatem tuam ſuſcipe p̃ces
ſerui tui, & da mihi effectum petitio-
nis meæ & deſiderii mei, intercedente
& orante & impetrante glorioſa virgi
ne genitrice tua Maria, domina mea,
cum omnibus ſanctis tuis. Amen.
Alia oratio ad IESVM. C.XXXVI

CHriſti domine, Verbū Patris, qui veniſti in hunc mundum peccatores ſaluos facere, rogo te per indulgentiſſima miſericordiæ tuæ viſcera, emenda vitam meam, meliora actus, compone mores, tolle de me q̄d mihi nocet, & tibi diſplicet, & da quod noſti tibi placere, & mihi ꝓdeſſe. Quis poteſt facere mundum de immūdo cō ceptum ſemine, niſi tu ſolus? Tu es Deus omnipotens īfinitæ pietatis, qui iuſtificas impios, & viuificas mortuos propter peccatum, qui mutas peccatores, & non ſunt. Tolle ergo de me quicquid tibi diſplicet in me, imperfecta enim mea plurima vident oculi tui. Mitte quæſo manum pietatis tuæ in me, & tolle de me quicquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram te domine eſt ſanitas, & infirmitas mea. illam precor ſerua, iſtam ſana. Sana me domine, & ſanabor, ſaluum me fac & ſaluus ero, tu, qui infirma ſanas, & ſanata cōſeruas, tu, qui ſolo ñutu tuo reſtauras diruta, & collapſa. Si enim dignaris in agro tuo, corde meo ſerere bonum ſemen, neceſſe eſt vt manu pie

tatis tuæ spinas prius euellas vitiorũ meorum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, infunde obsecro multitudinem dulcedinis tuæ, & charitatis tuæ pectori meo, vt nihil terrenum, nihil carnale desiderē vel cogitem, sed te solum amem, te solum habeam in corde & in ore meo. Scribe digito tuo in pectore meo dulcem memoriam tui mellifiui nominis nulla vnquam obliuione delendam. Scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam, & iustificationes tuas, vt te immensæ dulcedinis dominum & præcepta tua semper & vbiq; habeam præ oculis meis. Succende mentem meam igne illo tuo, quem misisti in terram, & voluisti vehementer accendi, vt sacrificium spiritus contribulati, & cordis contriti obortis lachrymis quotidie offerā tibi. Dulcis CHRISTE, bone IESV, sicut desidero, sicut tota mente mea peto, da mihi amorem tuum sanctum & castum, qui me repleat teneat, totumq; possideat, & da mihi euidens signum amoris tui, irriguum

lachrymarum fontem iugiter emanantem, vt ipse quoque lachrymæ tuũ in me testetur amorem, ipsæ prodant, ipsæ loquantur, quantum te diligit aïa mea, dum præ nimia dulcedine amoris tui nequit se a lachrymis continere. Reminiscor pie domine illius bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernaculũ rogatura pro filio venit, de qua scriptura refert, quod vultus eius post lachrymas & preces non sunt amplius in diuersa mutati. Sed memor tantæ virtutis tantæque constantiæ, dolore torqueor, & verecũdia cõfundor, quia me miserum nimis deorsum iacere intueor. Si enim in fleuit, & in fletu perseuerauit mulier, quæ quærebat filium, quomodo plangere, & in planctu persistere debet aïa mea, quæ quærit & amat Deum, & ad Deũ peruenire desiderat? Quomodo gemere ac flere debet talis anima, quæ quærit Deum die ac nocte, quæ præter CHRISTVM nil vult amare? Mirum quippe est, si iam non factæ sunt ei lachrymæ suæ panes die ac nocte. Respice ergo, & miserere mei, quia dolores cordis mei multiplicati sunt: Da

mihi consolationem tuam cœlestem, & noli spernere peccatricem animam pro qua mortuus es. Da mihi quæso lachrymas ex toto affectu iternas, quæ peccatorum meorum possint soluere vincula, & cœlesti iucunditate semper repleant animam meam. Si non cũ veris & perfectis monachis, quorum vestigia nequeo imitari, saltem cum deuotis mulieribus quantulamcunq; portionem in regno tuo merear adipisci. Venit quoq; mihi in mentem alterius mulieris deuotio mira, quæ te in sepulchro iacentem pio amore quærebat, quæ recedentibus discipulis de sepulchro non recedebat, quæ sedebat ibi tristis & mærens, & diu multumq; flebat, & surgens multis lachrymis iterũ iterumq; antra deserti sepulchri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quem feruenti desiderio quærebat. Iam certe semel & iterum ingressa, sepulchrum viderat, sed nimium amanti non satis erat, virtus enim boni operis perseuerantia est. Et quia præ cæteris dilexit, diligendo fleuit, & flendo quæsiuit, &

quærendo perseuerauit, ideo prima omnium te inuenire, te videre, te alloqui meruit. & non solum hoc, sed etiã ipsis discipulis gloriosæ resurrectionis tuæ prænuncia extitit, te præcipiente, & clementer monente. Vade, dic fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt. Si ergo ita fleuit, & fletu perseuerauit mulier, quæ viuentẽ cum mortuis quærebat, quæ te manu fidei tangebat, quomodo plangere, & in plãctu persistere debet anima, quæ te redemptorem suum iam cœlo præsidentem, & vbiq; regnantem, corde credit, ore confitetur? Quomodo ergo gemere & flere debet talis anima, quæ te toto corde diligit, teq; toto desiderio videre concupiscit? Solum confugium & vnica spes miserorum, cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur, præsta mihi hanc gratiam, propter te, & propter nomen sanctum tuum, vt quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te confero, quoties tui reminiscor, tibi assisto, laudes preces & sacrificium offero, toties obortis lachrymis in conspectu tuo co-

piose & dulciter fleam, ita vt efficiantur mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte. Tu quidem Rex gloriæ, & omnium virtutum magister, docuisti nos verbo & exemplo gemere & flere, dicens. Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Tu fleuisti defunctum amicum, & lachrymatus es valde super perituram ciuitatem. Rogo te bone IESV per illas benignissimas lachrymas tuas, & per omnes miserationes tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subuenire dignatus es, da mihi gratiam lachrymarum, quam multum desiderat & appetit anima mea, quia sine dono tuo non possum habere eam, sed per Spiritum Sanctum tuum, qui dura corda peccatorum mollit, & ad fletum compungit. Da mihi gratiam lachrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari, vt plangam me in omni vita mea, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Propter merita & orationes eorum, qui tibi placuerunt, & deuotissime seruierunt, miserere mei miserrimi & indigni serui tui, & da mihi gra-

tiam lachrymarum. Da mihi irrigu-
um superius, & irriguum inferius, vt
sint mihi lachrymæ meæ panes die ac
nocte, efficiarq; in conspectu tuo Deus
meus per ignem compunctionis holo-
caustum pingue, & medullatum, ma-
cter totus in ara cordis mei, vt tanquã
pinguissimum holocaustum assumar
tibi in odorem suauitatis. Da mihi
dulcissime fontem irriguum, fontemq;
perspicuum, in quo lauetur assidue i-
stud inquinatum holocaustum. Licet
enim me totum tibi obtulerim opitu-
lante gratia tua, in multis tamen quo
tidie offendo propter nimiam fragili-
tatem meam. Da ereo mihi lachryma
rum gratiam bñdicte & amabilis De-
us, præcipue ex multa dulcedine amo-
ris tui, & commemoratione miseri-
cordiarum tuarum, præpara hanc men
sam famulo tuo in conspectu tuo, &
da mihi eam in potestatem, vt quoties
volo satier ex ea. Tribue pro pietate
& bonitate tua, vt iste calix tuus ine-
brians & præclarus satiet sitim meam,
vt inhiet tibi spiritus meus, & ardeat
mens mea in amore tuo, oblitus vani-

ratis & miseriæ. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum, audi quæ peto, & da vt petam quod audias. Pie & exorabilis domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea sed propter bonitatem tuam suscipe preces serui tui, & da mihi effectum petitionis meæ & desiderii mei, precibus & meritis gloriosæ virginis Mariæ dominæ meæ, & omnium sanctorum. Amen.

Alia oratio ad IESVM.
Cap. XXXVII.

IESV domine, IESV pie, IESV bone, qui mori dignatus es propter peccata nostra, & resurrexisti propter iustificationem nostrã, rogo te per gloriosam resurrectionẽ tuam, resuscita me de sepulcro vitiorũ. & peccatorum meorum omnium, & da mihi quotidie partem in resurrectione prima, vt in resurrectione tua merear veraciter percipere portionẽ. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, preciosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, ascẽdisti in cœlum cũ triũpho gloriæ tuæ,

& sedes ad dexteram Patris, 1 ex poten-
tissime, trahe me sursum ad te, vt cur-
ram post te in odorem vnguentorum
tuorum, curram, & nõ deficiam te tra-
hente, te ducente, me currẽte, trahe os
sitientis te animæ in superna fluenta
æternæ satietatis, imo trahe me ad te
fontem viuum, vt inde pro captu meo
bibam, vnde semper viuam, Deus me-
us vita mea. Tu enim dixisti ore tuo
sancto & benedicto. Siquis sitit, veniat
ad me, & bibat, Fons vitæ, da sitienti
animæ semper bibere ex te, vt secũdũ
sanctam & veridicam promissionem
tuam, de vẽtre meo fluãt aquæ viuæ.
Fons vitæ, reple mentem meam tor-
rente voluptatis tuæ, & inebria cor me-
um sobria ebrietate amoris tui, vt
obliuiscar quæ vana sunt & terrena, &
te solum iugiter habeam in memoria
mea, sicut scriptum est. Memor fui
Dei, & delectatus sum. Da mihi Spiri-
tum sanctum tuum, quem significabãt
illæ aquæ, quas sitientibus daturum
te promiseras. Da quæso toto deside-
rio, & omni studio tendere, quo te a-
scendisse post resurrectionem die qua-
dragesimo

dragesimo credimus, vt in præsenti quidem miseria solo tenear corpore, tecum autem sim cogitatione semper, & auiditate, vt ibi sit cor meum, vbi tu es, thesaurus meus desiderabilis, & incomparabilis, multumque amabilis. In hoc enim magno huius vitæ diluuio, vbi circunstantibus agitamur procellis non inuenitur fida statio, & locus eminentior, vbi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere, nusquam tuta pax, nusquam secura quies, vbique bella & lites, vbique hostes, foris pugnæ, intus timores. Et quia altera pars sumus coeli, altera terræ, corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam. Idcirco animus meus, socius & amicus meus, fatigatus de via veniens, languet, & iacet discissus atque laceratus, ab his quas pertransierat vanitatibus, esurit, & sitit valde, & non habeo quod ponã ante illum, quia pauper sum, & mendicus. Tu domine Deus meus, diues omnium bonorum, & dapium supernæ satietatis opulentissime largitor, da lasso cibum, collige dispersum, redintegra scissum. En stat ad ostium &

pulsat. obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto, aperi pulsanti, misero manũ pietatis tuæ porrige, & iube propitiabili dignatione, vt ingrediatur ad te, requiescat i te, reficiatur de te viuo cœlestiq; pane, quo satiatus, resumptisq; viribus ad superiore conscendat, & de hac valle lachrymarum penna sancti desiderii raptus, a cœlestia regna volitet. Assumat domine, assumat rogo spiritus meus pennas vt aquilæ, & volitet, & non deficiat, volet, & perueniat vsq; ad decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ, vt ibi super mẽsam refectionis ciuium supernorum pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ, iuxta fluenta plenissima, requiescat in te Deus meus. cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus. Tu, qui imperasti ventis, & mari, & facta est tranquillitas magna, veni, & gradere super fluctus cordis mei, vt tranquilla & serena fiant omnia mea, quatenus vnum bonum meum amplectar te, & dulce lumen oculorum meorum contempler te sine tumultuãtium

cogitationum cæca caligine. Cōfugiat domine mens mea sub vmbra alarum tuarum ab æstibus cogitationū huius sæculi, vt in tui refrigerii temperamē- to absconsa, lætabunda cātet, & dicat, In pace inidipsum dormiam & requie scam. Dormiat obsecro domine Deus meus, dormiat memoria mea ab om- nibus malis, iniquitatem odiat, iusti- tiā diligat. Quid enim pulchrius quid ue dulcius, q̄ inter tenebras huius vitæ multasq; amaritudines, diuinæ dulce- dini inhiare, & æthernæ beatitudini su spirare, illic teneri mente, vbi vera ha- bere gaudia certissimum est? Dulcissi- me, amantissime, benignissime, charissi me, preciosissime, desideratissime, ama bilissime, pulcherrimæ, quando te vi- debo? quando apparebo ante faciē tuā? quando satiabor de tua pulchritudine? quando educes me de hoc carcere tene broso, vt confitear nomini tuo, ita vt deinceps non compungar? quando trā sibo in illam admirabilem & pulcherri mā domū tuam, vbi personat vox læti tiæ, & exultationis in tabernaculis iu- storū? Beati qui habitant in domo tua

domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. Beati, & vbere beati, quos elegisti & assumpsisti in illā cœlestem hæreditatem. Ecce sancti tui domine florent ante te sicut lilium. Replentur enim ab vbertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ, & in lumine tuo videt lumen, vsque adeo, vt ipsi videlicet lumen illuminatum per te Deum illuminantem sicut Sol effulgeant in conspectu tuo. O q̃ mira, q̃ pulchra, q̃ acceptabilia sunt domus tuæ habitacula domine virtutum, concupiscit intrare in ea peccatrix anima mea. Domine, dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ. Vnam petii a domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo domini omnibus diebus vitæ meæ. Quemadmodum ceruus desiderat ad fontes aquarū, ita desiderat anima mea ad te Deus. Quando veniam & apparebo ante faciem tuam? quando videbo Deum meum, quem sitit anima mea? quando videbo eum in terra viuentium? In ista enim terra morientium videri non potest mortalibus ocu

lis. Quid faciam miser ego grauedine cōpedis mortalitatis meæ cōstrictus? quid faciā? Dū sumus in corpore, pegrinamur a dño. Non habemus hic manentē ciuitatē, sed futuram inqrimus. Noster autē municipatus in cœlis est. Hei mihi, quia incolatus meus prolōgatus est, habitaui cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Quis dabit mihi pēnas sicut columbæ, & volabo, & reqescam? Nihil mihi tam dulce, q̄ cū domino meo esse. Mihi autem adhærere Deo, bonū est. Da mihi domine. donec his fragilibus assisto mēbris, tibi adhærere, sicut scriptū est. Qui adhæret domino, vnus spiritus est cū eo. Præbe mihi rogo contēplationis pennas, quibus indutus ad te volitē sursū, Et quia oē sinistrum deorsum iacet, tene mentem meā, ne ad ima tenebrosæ vallis corruat, ne īteruenientevmbra terra, a te vero iustitiæ Sole separetur, & obducta tenebris nebulæ, prohibeatur alta respicere. Iccirco sursum tēdo ad pacis gaudia, lucisq; delectabilem & serenissimum statum. Tene cor meū manu tua, qa sine te ad altiora non rapit.

illuc festino, vbi summa pax regnat, & iugis tranquillitas rutilat. Tene & rege spiritũ meũ, & assume illũ secundũ voluntatē tuam, vt te ducē ascendat in illā regionē vbertatis, vbi pascis Israel in æternum pabulo veritatis, vt ibi vel rapida cogitatione attingat te summā sapientiam super omnia manentē, cuncta transeuntē, & omnia gubernātem. Sed volitanti ad te animæ multa sunt quæ obstrepunt. Iussu tuo domine conticescant mihi omnia. Ipsa sibi aīa mea sileat, omnia pertranseat, omnia q̄ creata sunt transcēdat a se, & perueniat ad te, atq; in te solo creatore omniũ, oculos fidei figat, tibi inhiet, tibi intendat, te meditetur, te contempletur, te sibi ante oculos ponat, te sub corde reuoluat, verum & summum bonum, & gaudium sine fine mansurũ. Multæ deniq; sunt cōtemplationes, quibus aīa deuota tibi mirabiliter pascitur, sed in nulla earum ita delectatur & reqescit anima mea, sicut in te, & quando te solum cogitat & contemplatur. Quā magna multitudo dulcedinis tuæ dn̄e, quā mirabiliter inspiras cordibus amatorum

tuorum, q̃ mira suauitas amoris tui, quo perfruuntur illi qui nihil p̄ter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiā cogitare cōcupiscunt. Felices illi, qbus tu solus spes es, & oēs opus eorū oratio. Beatus qui sedet solitarius, & tacet, & stat sup custodiā suam iugiter die ac nocte, vt adhuc in hoc fragili corpusculo positus, p̄libare valeat aliquatenus dulcedinem tuam. Rogo te per illa salutifera vulnera tua, quæ passus es in cruce pro salute nostra, e quibus emanauit ille preciosus sanguis, quo sumus redēpti, vulnera hanc animam meam peccatricem, pro qua etiam mori dignatus es, vulnera eam igneo & potētissimo telo tuæ nimiæ charitatis. Viuus est enim sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ācipiti. Tu sagitta electa, & gladius acutissimus, q durum scutum humani cordis penetrare tua potētia vales, cōfige cor meū iaculo tui amoris, vt dicat tibi aīa mea, Charitate tua vulnerata sum, ita vt ex ipso vulnere amoris tui vberrimæ fluāt lachrymæ die ac nocte. Percute domine, percute obsecro hanc durissi-

mam mentem meam pia & valida cu-
ſpide dilectionis tuæ, & altius ad itima
penetra potenti virtute, & ſic de capite
meo educ aquam immenſam, & de o-
culis meis verum fontem lachrymarū
iugiter manātem, ex nimio affectu &
deſiderio viſionis pulchritudinis tuæ,
vt lugeam die ac nocte. nullam in præ
ſenti vita recipiens conſolationem, do
nec te in cœleſti thalamo merear vide
re dilectum & pulcherrimum ſponſum
meum, Deum & dominum meum, vt
ibi videns glorioſam, admirabilem, &
pulcherrimam faciem tuam omni dul
cedine plenam, cum his quos elegiſti,
maieſtatem tuam ſupplex adorem, & il
lic tandem cœleſti & ineffabili repletus
iubilo æternæ exultationis, exclamē
cum diligētibus te, dicens. Ecce quod
concupiui, iam video, quod ſperaui,
iam teneo, quod deſideraui, iam ha-
beo. Illi namq; in cœlis iunctus ſum,
quem in terris poſitus tota virtute di
lexi, tota charitate amplexus ſum, cui
toto amore inhæſi, ipſum laudo, bene
dico atq; adoro, qui viuit & regnat De-
us in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oratio in afflictione.

Cap. XXXVIII.

Miserere dñe, miserere pie, miserere mihi miserrimo peccatori idigna agenti, & digna patiēti, assidue peccāti, & tua flagella quotidie sustinēti. Si penso malum quotidie quod feci, nō est tantū quod patior, grauius est qđ cōmisi, leuius est qđ tolero. Iustus es dñe, & rectum iudiciū tuum, oīa iudicia tua iusta sunt & vera, iustus & rectus tu es dñe deus noster, & nō est vlla iniqtas in te. Nō enim iniuste, neq; crudeliter affligis nos peccatores oīpotens & misericors dñe, qui cum nō essemus, potenter fecisti nos, & cum perditi fuissemus culpa nostra, pietate & bonitate tua mirabiliter reparasti nos. Scio, & certus sum, q vita nostra non temerariis motibus agitur, sed a te domino Deo nostro dispōitur & gubernatur. Vnde tibi cura est de omnibus, præcipue de seruis tuis, qui totam spem suam posuerūt in sola misericordia tua. Iccirco obsecro & suppliciter rogo, vt nō facias mihi secundum peccata mea quibus iram tuā merui, sed secundum

magnam misericordiam tuam, quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu domine, qui exterius flagella irrogas, da semper interius indeficientem patientiam, ita vt laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei domine miserere mei, & adiuua me, sicut tu nosti quod mihi necesse est in corpore & in anima, scis enim omnia potes omnia, qui viuis in sæcula.

Alia oratio ad IESVM.
Cap. XXXIX.

DOmine IESV CHRISTE fili Dei viui, qui expansis in cruce manibus ꝓpter mortaliū omniū redēptionē hausisti calicē passiōis, mihi hodie præbere digneris auxiliū. Ecce pauper venio ad te diuitē, miser ad misericordē, ne recedā vacuus vel contēptus, esuriens incipio, ne desinā de te ieiunus, famelicus accedo, ne recedam impastus, etsi anteq̄ comedā suspiro, da vel post suspiria vt comedā. In primis dulcissime IESV corā magnificentia tuæ suauitatis confiteor aduersum me iniustitiam meā. Ecce dn̄e in peccatis fui conceptus & natus, & tu

me abluisti, & sanctificasti, & ego postea me maioribus sordidaui peccatis. Fui enim in necessariis natus, postea in spontaneis volutatus. sed tu domine miserationis tuae nõ imemor, tulisti me de domo patris mei carnalis, & de tabernaculis peccatorum, & inspirasti mihi, vt sequerer te cũ generatione quaerentium faciem tuam, ambulãtium semitam rectam, cõmorantium inter lilia castitatis, & tecum discũbentium in cœnaculo altissimae pauptatis. & ego tot beneficiorum ingratus, post religionis ingressum multa commisi illicita, multa perpetraui nefanda, & vbi peccata emẽdare debui, peccata peccatis addidi. Haec sunt mala mea domine, quibus exhonoraui te, & maculaui me, quem ad imaginem & similitudinem tuam creasti, superbia, vanagloria, & caetera multa alia mala, qbus vexatur & affligitur, laceratur & destruitur ifelix aĩa. Ecce dñe, iniquitates meae supgressae sunt caput meum, & sicut onus graue grauatae sunt sup me, & nisi tu, cui propriũ est misereri semper & parcere, dexteram tuae maiestatis suppo-

nas, mergi cogor miserabiliter in profundum. Attēde domine Deus & vide, quoniā sanctus, & ecce insultat aduersum me inimicus meus, dicens. Deus dereliquit eum, persequar, & comprehendam eum, quia non est qui eripiat. Et tu domine vsquequo? conuertere, & eripe animam meam, saluum me fac propter misericordiam tuam, miserere filio tuo, quem in dolore nō modico peperisti, & noli attendere ita malum meū, vt obliuiscaris bonum tuū. Quis est pater, qui filium non liberet? aut qs filius, quem pater pietatis baculo non corripiat? Ergo pater & domine, licet peccator sim, non possum non esse filius tuus, quia tu me fecisti & refecisti. Sicut peccaui, emenda me, & prius flagello emendatum, trade me filio tuo. Nunquid obliuisci potest mater infantem vteri sui? & certe si illa oblita fuerit, tu pater promisisti te non obliuisci. Ecce clamo, & non exaudis me, dolore crucior, & non consolaris me. Quid dicam, vel quid faciam miserimus? Ego tanto destitutus solatio proiectus sum a facie oculorum tuorum. Heu me, de

quanto bono in quantum malum ceci
di? quo tendebã, & quo deueni? vbi sũ
& vbi non sum? ad quem aspiraui, &
nunc in quibus suspiro? Quæsiui bona
& ecce turbatio. Ecce iam morior, &
IESVS nõ est mecũ. Et ecce melius
est mihi non esse, q̃ sine IESV eẽ. Me
lius est non viuere, q̃ viuere sine vita.
Et tu domine IESV, vbi sunt miseri-
cordiæ tuæ antiquæ? nũquid irasceris
mihi in finem? Placare obsecro, & mise
rere mei, & non auerts faciem tuam a
me, qui pro me redimendo non auerti
sti faciem tuam ab increpantibus, & cõ
spuentibus in te. Fateor quia peccaui,
& conscientia mea meretur dãnationẽ
& pœnitẽtia non sufficit ad satisfactio-
nem, sed certũ est, q misericordia tua
superat omnem offensionem. Noli q̃so
pijssime domie scribere aduersum me
amaritudines meas, vt intres in iudici
um cum seruo tuo, sed secundum mul
titudinẽ misetionũ tuarũ dele iniqtatẽ
meã. Væ mihi misero, cũ venerit dies
iudicii, & apti fuerint libri conscientia-
rum, cum dicetur de me. Ecce homo &
opa eius. Quid faciam tunc dñe Deus

meus, cum cœli reuelabunt iniquitatẽ meam, & aduersum me terra consurget? Ecce nihil respondere potero, sed demisso capite præ confusione, coram te stabo trepidus & confusus. Heu me miserum, quid dicam? clamabo ad te domine Deus meus. Quare tacens consumor? verumtamen si locutus fuero, non quiescet dolor meus, & si tacuero amarissima amaritudine crucior iterius. Plange anima mea, sicut vidua sup virum pubertatis tuę, vlula misera, & plora, quoniam dimisit te spõsus tuus CHRISTVS. Ira omnipotẽtis ne irruas super me, quia nunquam capi posses in me. Certe non est in toto me quod posset tolerare te. Miserere, ne desperem, sed sperando respirem. Et si ego cõmisi, vnde me dãnare potes, tu non amisisti, vnde saluare soles. Tu domine nõ vis mortem peccatorum, nec lætaris in perditione morientium, imo vt mortui viuerent, tu mortuus es, & mors tua peccatorũ mortem occidit. Et si ipsi te moriente vixerunt, obsecro domine vt ego te viuente nõ moriar. Mitte manum tuam de alto, & libera

me de manu inimicorum meorum, ne ſu pergaudeant mihi, & dicant, deuorabimus eũ. Quis vnq̃ bone I E S V de tua miſericordia diffidat? q, cũ inimici tuĩ eſſemus, redemiſti nos ĩ ſanguine tuo, & reconciliaſti nos Deo? Ecce ſub tuæ miſericordiæ vmbra protectus, ad thronũ gloriæ veniam poſtulans curro, clamans & pulſans, donec miſerearis mihi. Si enim ad veniam nos vocaſti, veniam non quærentes, quanto magis veniam impetrabimus poſtulãtes? Ne memineris dulciſſime IESV tuæ iuſtitiæ aduerſus peccatorem tuũ, ſed eſto memor benignitatis tuæ aduerſus creaturam tuã. Ne memineris iræ aduerſus reũ, ſed memor eſto miſerationis tuæ aduerſus miſerum. Obliuiſcere ſuperbũ prouocantem, & reſpice miſerũ ĩuocãtẽ. Quid enim eſt I E S V S niſi ſaluator? Ergo domine I E S V per temetipſum exurge in adiutoriũ mihi, & aĩæ meæ ſalus tua ego ſum. Multum domine de tua bonitate præſumo, quoniam tu ipſe doces petere, quærere, & pulſare, & ideo tua orõne admonitus peto quæro, & pulſo. Et tu domĩe, qui iubes

petere, fac accipere consulis quærere, da & inuenire, doces pulsare, aperi pulsanti, & confirma me infirmum, restaura me perditũ, suscita me mortuum, & omnes sensus meos, cogitatus, & affectus dirigere & gubernare digneris in beneplacito tuo, vt de cætero tibi seruiam, tibi viuam, tibi me tradam. Scio domine mi, quia ex hoc quod me fecisti, debeo tibi meipsum, & quia redemisti, & pro me homo factus es, debe rem tibi plusquam me, si haberem, & quanto tu maior es, pro quo dedisti te ipsum. Ecce nec plus habeo, nec quod habeo, dare tibi possum sine te, sed accipe me tu, & trahe me ad te, vt tuus sim imitatione, & dilectione, sicut tuus sum conditione, & creatione. Qui viuis & regnas in sæcula.

Alia oratio ad Deum.
Cap. XXXX.

DOmine Deus omnipotẽs, qui es trinus & vnus, qui es semper in oĩbus, & eras ante omnia, & eris semper in omnibus Deus benedictus in sæcula, tibi cõmendo hodie & omni

tẽpore

tempore animam meam, corpus me-
um, visum, auditum, gustum, odora-
tum, & tactum, omnes cogitationes
meas, affectiones, locutiones, actio-
nes, omnia exteriora & interiora, sen-
sum & intellectum, memoriam meam
fidem & credulitatem meam, & perse-
uerantiam meam, in manus potentiæ
tuæ, vt custodias ea diebus & noctibus
horis atque momentis Exaudi me Tri
nitas sancta, & conserua me ab omni
malo, ab omni scandalo, & ab omni
mortali peccato, & ab omnibus isidiis
& infestationibus dæmonum, inimico
rum visibilium & inuisibilium, per o-
rationes patriarcharum, per merita ꝓ-
phetarum, per suffragia apostolorum,
per constantiam martyrum, per fidem
confessorum, per castitatem virginum
& intercessionem omnium sanctorũ,
qui tibi placuerunt ab initio mundi.
Expelle a me iactantiam mentis, & au
ge compunctionem cordis, minue su-
perbiam meam, & perfice in me humi
litatem veram, suscita in me fletum,
mollifica cor meum durum & lapideũ
libera me domine, & animam meam

ab omnibus insidiis inimici, & cõserua me in tua volũtate. Doce me domine voluntatem tuam facere, quia Deus meus es tu. Da mihi domine sensum pfectum, & intellectum, vt suscipere valeam profundam benignitatem tuam. Illud da mihi petere, quod te audire delectet, & mihi expediat. Da mihi lachrymas ex toto affectu, quæ peccatorum meorum possint dissoluere vincula. Audi dominus meus & Deus meus audi lumen oculorum meorum, audi quæ peto, & da vt quod peto exaudias. Si despicis, pereo, si respicis, viuo. Si iustitiam meam requiris, mortuus fœteo, si cum misericordia respexeris, fœtentem resuscitas de sepulchro. Quod odis in me, longe fac a me, & castitatis ac continentiæ spiritum insere in me, vt quodcunque petiero, in ipsa petitione te non offendam. Tolle a me quod nocet, & præbe quod iuuet. Præsta mihi domine medicinam, vnde mea possint curari vulnera. Da mihi domine timorem tui, cordis compunctionẽ, mẽtis humilitatem, & conscientiam puram. Præsta mihi domine, vt firmam

ſemper tenere valeam charitatem, & mala mea non obliuiſcar, aliena nō requiram. Parce animæ meæ, parce malis meis, parce peccatis meis, parce criminibus meis. Viſita me infirmum, cura me ægrum, ſana me languentem, & ſuſcita me mortuum. Da mihi domine cor quod te timeat, mentem quæ te diligat, ſenſum qui te intelligat, aures quæ te audiant, oculos qui te videant. Miſerere mei Deus, miſerere mei, & reſpice me de ſede ſancta maieſtatis tuæ, & tenebras cordis mei radio ſplendoris tui illumina. Da mihi domine diſcretionem diſcernendi inter bonum & malum, & concede vt ſenſum habeā peruigilem. Peto a te domine remiſſionē omnium peccatorū meorū, per quā mihi fiat propitiatio in tempore neceſſitatis & anguſtiæ meæ. Sācta & imaculata virgo Dei genitrix Maria, & mater dñi noſtri I E S V C H R I S T I, interuenire pro me digneris apud illū, cuius meruiſti effici tēplū. Sācte Michael, sācte Gabriel, sācte Raphael, sācti Chori angelorū atq; archāgelorū, patriarcharum, atq; prophetarum, apoſtolorum,

euangelistarum, martyrum, confessorum, sacerdotũ, leuitarum, monachorum, virginum, omniumque iustorum, per illum qui vos elegit, & de cuius cõtemplatione gaudetis, vos rogare præsumo, vt ꝑ me culpabili ipsi Deo supplicare dignemini, quatenus de faucibus diaboli, & de morte perpetua merear liberari. Largiri mihi digneris domine perpetuam vitam, secundum clementiam & benignissimam misericordiam tuam. Da domine IESV CHRISTE sacerdotibus concordiam, regibus & principibus iuste iudicantibus tranquillitatem & pacem. Oro domine pro vniuersa sancta Ecclesia catholica, pro viris & fœminis, pro religiosis & sæcularibus, pro omnibus rectoribus Christianorum, cunctis in te credẽtibus, qui pro amore tuo sancto laborant, vt perseuerãtiam boni operis obtineant. Præsta domine rex æterne virginibus castitatem, Deo dicatis continentiam, coniugatis sanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis & orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditũ,

lugentibus consolationem, defunctis fidelibus requiem sempiternam, naui-gantibus in portum venire salutis, optimis, vt in bonitate semper constant, bonis, & mediocribus, vt meliores fiāt praue agentibus & delinquentibus (vt ego miser sum) vt cito se corrigant. O dulcissime & misericordissime domine IESV CHRISTE, Fili Dei viui, inter omnes, & per omnia me miserum peccatorem confiteor, sed tu clemētissime & summe, qui omnium misereris, non me patiaris a tua misericordia fieri alienum. Et tu domine rex regum qui inducias viuendi præstas, corrigēdi mihi deuotionem tribue, excita in me mentem quæ te requirat, te desideret, & te q̄ es vbiq; totus, trinus & vnus, semper præ omnibus amet, te timeat, tuamq; voluntatem faciat. Præcipue domine, sancte pater deprecor, qui es benedictus, & gloriosus per omnia sæcula, vt omnes, qui mei memoriam faciunt in suis orationibus, & qui indignis orationibus meis se commendauerunt, & qui mihi aliquod charitatis officium & pietatis studium impen

derunt, & illos qui consanguinitate ac cognatiõis affectu sunt mihi ꝓpinqui, tam illos qui nunc consistunt in corpore, quam illos qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris, ne pereant. Omnibus etiam Christianis viuis adiutorium præstare digneris, & defunctis fidelibus absolutionem, & requiem sempiternam per æterna sæcula. Necnon & illud magnopere supplico domine, qui es α & ω, vt, cum extrema dies mea, finisque vitæ meæ aduenerit, tu mihi sis misericors iudex cõtra malignum accusatorem diabolum & sis mihi perpetuus defensor aduersus insidias hostis antiqui, & in societatem angelorum omniumque sanctorũ in sãcto paradiso tuo me ꝑseuerare facias, q es benedictus in sæcula. Amen.

Alia oratio ad IESVM. Cap. XLI.

DOmine IESV CHRISTE redẽptio mea, misericordia mea salus mea, te laudo, tibi gratias ago, quãuis valde impares tuis beneficiis, quãuis multum expertes deuotionis, quãuis macras a desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen qua

lescunq; gratias,non quales scio me debere, sed sicut potest conari,tibi persol uit anima mea. Spes cordis mei,virtus animæ meæ,compleat tua potētissima dignitas, qđ conatur mea tepidissima imbecillitas,vita mea tu, finis intētionis meæ. Et si nōdum merui tātū quantum debitor sum amare, vtiq; saltē desidero te amare,quātū debeo. Illuminatio mea, tu vides consciētiam meam, quia domine ante te est omne desyderiū meum,& tu donas,siquid benevult conscientia mea, Si bonum est domine,quod inspiras, immo quia bonum est,vt te velim amare,da posse, vt quātum iubes, tantum te merear amare. Laudes & gratias offero, ne sit mihi donum tuum infructuosum, quod tua spontanea dedisti voluntate,perfice qđ īcœpisti,& dona quod me benigne præueniēdo immeritum desiderare fecisti. Conuerte benignissime meum torporem in feruentissimum tui amorē. Ad hoc clementissime tendit hæc oratio mea,hæc memoria & meditatio beneficiorum tuorum,vt accēdas in me tui amorē. Tua me domine bonitas crea-

uit, tua misericordia creatum ab origi
nali peccato mũdauit, tua patiẽtia post
illam emũdationem baptismi in aliis
peccatorum sordibus inuolutum hacte
nus tolerauit, nutriuit, & expectauit.
Expectas tu bone domine correctionẽ,
expectat anima mea ad pœnitendum,
ad bene viuendum tuæ gratiæ inspira-
tionem. Deus meus, creator meus, to
lerator & nutritor meus, te sitio, te esu
rio, te desidero, ad te suspiro & concu-
pisco, & sicut pupillus benignissimi pa
tris orbatus præsentia, flens & eiulans
incessanter, eius dilectam faciem toto
corde amplectitur, sic ego nõ quantum
debeo, sed quantum queo, memor pas
sionis tuæ, memor alaparum tuarum,
memor flagellorum, memor vulnerũ
tuorum, memor qualiter pro me occi
sus, qualiter conditus, qualiter sepul-
tus es, simul memor tuæ gloriosæ re-
surrectionis & admirabilis ascẽsionis,
hæc indubitata fide teneo, exilii mei
ærũnas defleo, spero tui aduentus solã
consolationem, ardenter desidero tui
vultus gloriosam contemplationem.
Hei mihi, quia videre nõ potui domi-

num angelorum humiliatum ad conuersationem hominũ, vt homines exaltaret ad cõuersationem angelorũ, cũ Deus offensus moriebatur, vt peccator viueret. Heu quod tam admirabili tam inæstimabili pietati præsens obstupescere non merui. Cur, o anima mea, te præsertim nõ trãsfigit gladius doloris acutissimi, cum ferre non posses vulnerari lancea latus tui saluatoris, cum videre nequires violari clauis pedes & manus tui plasmatoris, cum horrore effundi sanguinem tui redemptoris? cur non es inebriata lachrymarum amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellis? Cur non es cõpassa castissimæ virgini dignissimæ matri eius, dignissimæ dominæ tuæ? Domina mea misericordissima, quos fontes dicam erupisse de tuis pudicissimis oculis, cum attenderes vnicum filium tuũ innocẽtem coram te ligari, flagellari, & mactari? Quos fletus credam perfudisse piissimum tuum vultum, cũ suspiceres eundem filium tuum, Deũ & dominum tuum in cruce sine culpa extẽdi, & carnẽ de carne tua ab impiis cru

deliter dissecari? Quibus singultibus æstimabo purissimũ pectus tuũ vexatũ esse, cũ tu audires, Mulier ecce filius tuus,& discipulus, ecce mater tua? Cũ acciperes discipulorum pro magistro, seruũ pro dño? Vtinam cum felice Ioseph dominum meũ de cruce deposuissem, aromatibus condissem, in sepulchro collocassem, vt saltẽ cõsecutus essem, vt tanto funeri non defuisset aliqd mei obsequii. Vtinam cum beatis mulieribus corusca visione angelorũ essem territus, & audissem nuncium dominicæ resurrectionis, nuncium meæ consolationis, nuncium tam desideratum. Vtinam inquam audissem ex ore angeli. Nolite timere vos, I E S V M quæritis crucifixum, surrexit, non est hic. Benignissime, suauissime, serenissime, quando restaurabis mihi, quia non vidi illam beatæ tuæ carnis incorruptionem, quia non fui deosculatus loca vulnerum, fixuram clauorum? quia nõ respersi lachrymis gaudii cicatrices corporis veri? Admirabilis, inæstimabilis, incomparabilis, quando consolaberis & compesces me a dolore meo? Nõ

enim cadit in me dolor meus, quãdiu pegrinus sum a domino meo. Hei mihi, domine, hei animæ meæ, recessisti consolator animæ meæ, nec vale dixisti. Ingrediens vias tuas, benedixisti tuis, nec affui. Eleuatis manibus a nube susceptus es in cœlum, nec vidi. Angeli promiserunt te rediturum, nec audiui. Quid dicam? quid faciam? quo vadam? vbi eum quæram, vel quando inueniam? Quem rogabo? quis nunciabit dilecto, quia amore langueo? Defecit gaudium cordis mei, versus est in luctum risus meus, defecit caro mea & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Renuit consolari anima mea nisi d te dulcedo mea. Quid enim mihi est in cœlo, & a te qd volui super terram? Te volo, te spero te quæro, tibi dixit cor meum, quæsiui vultum tuum, vultum tuum domine requirã ne auertas faciem tuam a me. Amator hominum benignissime, tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Mi aduocate tutissime, miserere mei orphani derelicti, pupillus factus sum absque patre, anima

mea quasi vidua. Respice orbitatis & viduitatis meæ lachrymas, quas tibi offero donec redeas. Eia iam domine, eia appare mihi, & consolatus ero. Exhibe præsentiam tuam, & consequutus ero desiderium meum. Reuela gloriam tuam, & erit perfectũ gaudiũ meum. Sitiuit in te anima mea, q̃ multipliciter tibi caro mea. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum. Quando veniam & apparebo ante faciem domini? quando venies cõsolator meus? quem expectabo? quando videbo gaudium meum quod desidero? O si satiabor, cũ apparuerit gloria tua, quam esurio. O si iebriabor ab vbertate domus tuæ ad quam suspiro. Si potabis me torrẽte voluptatis tuæ, quem sitio. Sint mihi domine interim lachrymæ meæ panes die ac nocte, donec dicatur mihi, ecce Deus tuus, donec audiat anima mea, ecce sponsus tuus. Pasce interim me singultibus, refocilla me doloribus. Veniet fortasse redemptor meus, quia bonus est, nec tardabit, quia pius est. Ipsi gloria in sæcula sæculorũ m. Amen.

FINIS.

INDEX CAPITVLORVM LIBRI SOLILOQVIORVM

De ineffabili dulcedine Dei. Cap. j.
De miseria, & fragilitate hoīs. Cap. ii.
De mirabili lumine Dei. Cap. iii.
De mortalitate humanæ natu. Ca. iiii
Quid sit nihil fieri. Cap. v.
De casu animæ in peccatis. Cap. vi.
De multiplicibus bñficiis Dei. Ca. vii
De dignitate hominis futura. Ca. viii.
De omnipotentia Dei. Cap. ix.
De incomprehensibili laude Dei. Ca. x
De spe erigenda ad Deum. Cap. xi.
De laqueis cōcupiscētiarum. Cap. xii.
De misia hominis, & beneficiis Dei. Cap. xiii.
Quod Deus considerat assidue opera, & intētiones hominum. Cap. xiiii.
Quod homo per se nihil potest sine diuina gratia. Cap, xv.
De diaboli tentationibus. Cap. xvi.
Quod Deus est lux iustorū. Cap. xvii.
De beneficiis Dei. Cap. xviii.
De feruore charitatis. Cap. xix.
Quod Deus subiecit omnia seruituti hominum. Cap. xx.
Quod ex cōsideratiōe bonoꝝ tpalium colligit magnitudo cale. cōsil. C. xxi.

Quod diuina dulcedo oẽm pſentẽ mũ-
di amaritudinem tollit. Cap.xxii.
Quod ſpes noſtra, & deſiderium noſtrũ
debet eſſe in Deum. Cap.xxiii
Quod ſalus nr̃a ex Deo eſt. Cap.xxiiii.
Quod volũtas nr̃a inefficax eſt ad bona
opera ſine gratia Dei. Cap.xxv.
De antiq̃s beneficiis Dei. Cap.xxvi.
De Angelis deputatis ad cuſtodiam
hominum. Cap.xxvii.
De profunda prædeſtinatione, & præ-
ſcientia Dei. Cap.xxviii.
De illis, q̃ prius ſũt iuſti, & poſtea ĩpii
efficiuntur, & econuerſo. Cap.xxix.
Quod aĩa fidelis ſit ſãctuariũ dei. c.xxx
Vbi, & q̃o Deus poſſit ĩueniri. C.xxxi
Confeſſio veræ fidei. Cap.xxxii.
Gratiarum actio pro cœleſti cordis il-
luminatione. Cap.xxxiii.
Cõſideratio diuiæ maieſtatis. C.xxxiiii
De deſiderio, & ſiti aiæ ĩ deũ. C.xxxv.
De gloria cœleſtis patriæ. Cap.xxxvi.
Oratio ad ſanctam Trinitatem.
Cap. xxxvii.
Oratio beati Cypriani martyris.
Oratio Manaſſæ regis Iuda.

FINIS.

INDEX CAPITVLORVM LIBRI QVI DICITVR MANVALE.

De mirabili essentia Dei. Cap. j.
De indicibili scientia Dei. Cap. ii.
De desiderio aīæ sentiētis Deū. Ca. iii.
De miseria aīæ, q̄ dñm nostrū IESVM CHRISTVM ñ amat, nec q̄rit. c. iiii
De desiderio animæ. Cap. v.
De felicitate animæ a terreno carcere resolutæ. Cap. vi.
De gaudio paradisi. Cap. vii.
De regno cœlorum. Cap. viii.
Post nimios ploratus, mœstam animā Consolatur Deus. Cap. ix.
De dulcedine diuini amoris. Cap. x.
De p̄paratiōe nr̄æ redēptionis. Cap. xi.
De gaudio spirituali. Cap. xii.
Verbū ī carnatū ē cā nr̄æ spei. Ca. xiii.
Quanto maior de Deo meditatio, tanto dulcior. Cap. xiiii
Quod desiderandæ sint ꝓ CHRISTO tribulationes in hac vita. Cap. xv.
Quō regnū cœloꝝ possit acq̄ri. Ca. xvi
Quid sit, & q̄d hēat paradisus. C. xvii.
Non valet homo vicem Deo reddere nisi per amorem. Cap. xviii.
Quid in nobis Deus requirat sibi simile. Cap. xix.

De cõfidẽtia aïæ amãtis Deũ. Ca.xx.
Quid fecit Deus ꝓpter hoiem. Ca.xxi
De recordatione vulnerũ IESV CHRISTI domini nostri. Cap. xxii.
Quod recordatio vulnerum CHRISTI est efficax remedium contra omnes aduersitates. Cap. xxiii.
Meditatio animæ ad amorem CHRISTI. Cap. xxiiii.
Quod nihil possit animæ sufficere præter summum bonum. Cap. xxv.
Quid sit cognitio veritatis Ca. xxvi.
Quid in nobis operetur missio Spiritus sancti. Cap. xxvii.
De operatione eius, qui diligit Deum. Cap. xxviii.
De vera cordis requie Cap. xxix.
Quicqd mẽtis aspectũ a Deo retrahit oĩno fugiedũ ẽ. atq; execrãdũ. Ca, xxx
Visio Dei ꝑdita est propter peccatum, & miseria inuenta est. Cap. xxxi.
De bonitate Dei. Cap. xxxii.
De delectabili fruitione Dei. Ca. xxxiii
Sũmũ bonũ appetendũ est. Ca. xxxiiii.
De mutua chari. sctõꝝ i cœlis. C. xxxv
De pleno gaudio vitæ æter. Ca. xxxvi.
FINIS.

DIVI AVRE-LII AVGVSTINI HIPPONENSIS EPISCOPI SOLILOQVIA.

De ineffabili dulcedine Dei. Cap. I.

OGNOSCAM te domine cognitor meus, cognoscā te virtus aiæ meæ. Ostende te mihi cōsolator meus, videam te lume oculorum meorū, veni gaudiū spiritus mei, videā te lætitia cordis mei, diligam te vita animæ meæ, appare mihi delectatio mea magna, solatium meū dulce, domine Deus meus vita mea, & gloria tota animæ meæ. Inueniā te desiderium cordis mei, teneā te amor animæ meę, amplectar te spōse cœlestis, exultatio mea summa intus & extra, possideam te beatitudo sempiterna, possideā te in medio cordis mei, uita beata, & dulcedo summa

animæ meæ. Diligam te domine forti
tudo mea, dominus firmamentũ meũ,
& refugium meum, & liberator meus.
Amẽ te Deus meus, adiutor meus, tur
ris fortitudinis mihi, & spes mea dul-
cis in omni tribulatione mea. Ample
ctar te bonũ, sine quo nihil bonũ, fruar
te optimum, sine quo nihil est optimũ.
Aperi penetralia aurium mearum Ver
bum penetralibus omni gladio ancipi
ti, vt audiam vocem tuam. Intona do
mine desuper voce grandi & forti, to-
net mare, & plenitudo eius, commo
ueatur terra, & omnia quæ in eis sunt.
Illustra oculos meos lux incomprehen
sibilis, fulgura coruscationes, & dissi-
pa eos, vt non videant vanitatem, ful-
mina multiplica & conturba eos, vt
appareant fontes aquarum, & reuelen
tur fundamenta orbis terrarum, Tri-
bue visum lux inuisibilis, qui te videat.
Crea nouum olfactum odor vitæ, qui
post te currat in odorem vnguẽtorum
tuorum. Gustum sana, qui sapiat, & co
gnoscat, & discernat, quã magna mul-
titudo dulcedinis tuæ domine, quam
abscondisti timentibus te, siue his, qui

pleni sunt charitatis tuæ. Da mihi cor, quod te cogitet, animũ, qui te diligat, mentem, quæ te recolat, intellectum, qui te ĩtelligat, rationem, quæ semper tibi summe delectabiliter fortiter adhæreat, te semper amor sapiẽs diligat. O uita, cui omnia uiuũt, uita, quæ das mihi uitã, uita, quæ es mea uita, uita, per quã uiuo, sine qua morior, uita, ꝑ quam resuscitor, sine qua pereo, uita, ꝑ quam gaudeo, sine qua tribulor, uita vitalis, dulcis, & amabilis, semperq; memorabilis, ubi quæso es? ubi te inueniã ut in me deficiam, & in te subsistam? Prope esto in animo, prope esto in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio, quia amore langueo, q̃a sine te morior, quia te recolens, suscitor. Odor tuus me recreat, memoria tua me sanat, sed satiabor cum apparuerit gloria tua, uita animæ meæ. Concupiscit & deficit anima mea de memoria tua. QVando ueniã, & apparebo tibi, lætitia mea? QVare faciem tuam auertis gaudium meũ, per quod gaudeo, vbi es abscõditus pulcher, quẽ desidero? Odorẽ tuum haurio, uiuo, &

gaudeo, te autem nō video. Vocē tuā audio, & reuiuiſco. Sed cur faciē tuam abſcōdis? Forte dicis, Non videbit me homo, & viuet. Eia domine, moriar, vt te videam, videam, vt hic moriar. Nolo viuere, volo mori, diſſolui cupio, & eſſe cum CHRISTO. Mori deſidero, vt videam CHRISTVM, viuere renuo, vt viuam cū CHRISTO. O domine IESV, accipe ſpiritū meū, vita mea, ſuſcipe animam meam, gaudium meum, attrahe cor meum, dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me. Lumen oculorum meorum, illumina me, melos meum tempera me, Odor meus, viuifica me Verbum Dei, recrea me, Laus mea, lætifica animam ſerui tui, intra in eam gaudium meum, vt in te gaudeat, intra in eam dulcedo ſumma, vt dulcia ſapiat. Lumen æternum, illuſtra ſuper eam, vt te intelligat, cognoſcat, & diligat. Ob hoc enim domine non te diligit, ſi non diligit, quia non te cognoſcit, & te ideo non cognoſcit, quia non intelligit, & iccirco nō intelligit, quia lumē tuum nō comprehendit. Nam &

lux in tenebris lucet, & tenebræ eã nõ comprehẽderunt. O lux mẽtis, o lucẽs veritas, o vera claritas, quæ illuminas omnem hominem veniẽtem in hunc mũdum, veniẽtem quidem, sed nõ dili gẽtem, quia qui diligit mũdum, inimi cus Dei constituitur, expelle tenebras desuper faciem abyssi mentis meæ, vt videat te intelligendo, vt cognoscat te comprehendendo, ut diligat te co gnoscendo. Quisquis enim cogno scit te, diligit te, se obliuiscitur, a mat te plus q̃ se, relinquit se, & venit ad te, vt gaudeat de te. Hinc est ergo domine, q̃ nõ tantum diligo quãtum debeo, quia non plene cognosco te. Sed quia parum cognosco, parum dili go, & quia parum diligo, parum in te gaudeo, sed a te vero gaudio interiori per exteriora recedens, dum te solo ca reo, adulterinas amicitias in his exte rioribus quæro. & sic miser ego, cor meum, quod tibi soli debui toto amo re totoq; affectu impendere, vanis de di, & ideo vanus effectus sum, dum va nitatem dilexi. Hinc etiam est domine quod in te non gaudeo, & tibi non ad

hæreo, quia ego in exterioribus, tu in interioribus, ego in temporalibus, tu in ſpiritualibus, ego in tranſitoriis animo diffundor, cogitatione verſor, locutione implicor, & tu domine in æternis habitas, & æternitas es, tu in cœlo, ego in terra, tu diligis alta, ego infima, tu cœleſtia, ego terreſtria. Et quando poterunt hæc contraria conuenire?

De miſeria, & fragilitate hominis. Gap. I I.

MIſer ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari? Tu domine diligis ſolitudinem, ego multitudinem, tu ſilentium, ego clamorem, tu veritatē, ego vanitatem, tu munditiam, ego immunditiam ſequor. Qui plura domine? Tu vere bonus, ego malus, tu pius, ego impius, tu ſanctus, ego miſer, tu iuſtus ego iniuſtus, tu lux, ego cæcus, tu uita, ego mortuus, tu medicina, ego æger, tu gaudium, ego triſtitia, tu ſumma Veritas, ego vniuerſa uanitas, ut omnis homo uiuens. Heu quid igitur o creator dicam? Audi o creator. Creatura tua ſum, iam perii, creatura tuā

ſum,iam morior,factura tua ſum,iam ad nihilum redigor.Plaſma tuũ ſum. Manus tuæ domine fecerunt me & plaſmauerunt me, manus inquam illæ,quæ clauis affixæ ſũt pro me Opus manuũ tuarũ dñe ne deſpicias, vulnera manuũ tuarũ precor vt aſpicias.Ecce ĩ manibus tuis domine Deus deſcripſiſti me,lege ipſam ſcripturã, & ſalua me. En ad te ſuſpiro creatura tua, creator es,recrea me.En ad te clamo factura tua,uita es,uiuifica me.En ad te reſpicio tuum plaſma,plaſmato es, reſtaura me.Parce mihi dñe,nihil enim ſunt dies mei.Quid eſt homo,vt poſſit alloqui Deum factorem ſuum?Parce mihi colloquenti tibi,ignoſce ſeruo tuo,qui præſumit loqui tãto domino.Lege nõ habet neceſſitas, dolor meus cõpellit me dicere,calamitas,quã patior,cogit me exclamare. Aegrotus ſum,ad medicũ clamo,cæcus ſum,ad lucem ꝓpero, mortuus ſũ,ad uitã ſuſpiro.Tu es medicus, tu lux,tu uita, IESV Nazarene. Miſerere mei fili Dauid,miſerere mei fõs miſicordiæ audi eũ,q ad te clamat ĩfirmũ.Lux q̃ trãſis,expecta cæcũ,præ-

be ei manum, vt ad te veniat, & in lumine tuo videat lumen. Vita viuens, reuoca mortuum. Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ mihi domine, parce mihi domine. Ego cadauer putridũ, esca vermium, vas fœtidũ, cibus ignium. Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ mihi domine, parce mihi domine. Infelix ego homo, Homo inquam natus, de muliere, breui viuens tempore, repletus multis miseriis, homo, inquam, vanitati similis factus, comparatus iumẽtis isipiẽtibus, & iam similis factus illis. Quid iterum ego? Abyssus tenebrosa, terra misera, filius iræ, vas aptũ in cõtumeliam, genitus per imũditiam, viuens in miseria, moriturus in angustia. Heu miser, quid sum? Heu quid futurus sum? Vas sterquilinii, concha putredinis, plenus fœtore & horrore, cæcus, pauper, nudus, plurimis necessitatibus subditus, ignorans introitum & exitum meum, miser & mortalis, cuius dies sicut vmbra prætereunt, cuius vita sicut vmbra lunatica euanescit, sicut flos in arbore crescit, & statim marcescit, nunc floret, & sta-

tim aret. Vita inquam mea, vita fragi lis, vita caduca, vita quæ quãto magis crescit, tãto magis decrescit, quãto ma gis procedit, tanto magis ad mortem accedit, vita fallax & vmbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor, nunc vigeo, sæpe infirmor, nũc viuo statim morior, nunc felix appa reo, semper miser, nunc rideo, iã fleo. Sicque omnia mutabilitati subiacent, ut nihil uix una hora in uno statu per maneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc calor, hinc fri gus, hinc lãguor, inde dolor exuberat. Subsequitur his importuna mors quæ mille modis quotidie miseros homi nes inopinate rapit. Hunc necat febri bus, illum opprimit doloribus, hunc consumit fame, illum siti extinguit, hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo, illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium uorat, hunc trucidat ferro, illum ueneno corrumpit, alterum repentino terrore miseram uitam finire compellit. Et nunc super hæc omnia magna miseria quia, cum nihil sit certius morte, igno

rat tamen homo finem suum, & cum stare se putat, colliditur & perit spes eius. Nescit enim homo quando, vel vbi, vel quomodo moriatur, & tamen certum est quod eum mori oporteat. Ecce domine quam magna miseria hominis in qua sum, nec timeo, q̄ grādis calamitas quā patior, nec doleo, & ad te non clamo. Clamabo domine antequam transeam, si forte non transeam, sed in te maneam. Dicam ergo, dicam miseriam meam, confitear nec erubescam ante te vilitatem meam. Adiuua me fortitudo mea, per quam subleuor succurre mihi virtus, per quam sustentor. Veni lux, per quam video, appare mihi gloria, per quam gaudeo, appare vita, in qua uiuā domine Deus meus.

De mirabili lumine Dei.

Cap. III.

O Lux quam videbat Tobias, quādo clausis oculis docebat filium suum viam vitæ. Lux, quam videbat Isaac interius, quando caligantibus oculis exterius, filio futura narrabat. Lux inquā inuisibilis, cui omnis abyssus humani cordis est visibilis, Lux

quam Iacob videbat, quando, ficut tu intus docebas, filiis exterius ventura faciem abyſſi mentis meæ, tu es Lumen. Ecce caligo tenebroſa ſup aquas cordis mei, tu es veritas. O Verbum, per quod facta ſunt omnia, & ſine quo factum eſt nihil, Verbum, quod es ante omnia, ante quod nihil, Verbum creans omnia, ſine quo omnia nihil, Verbum regens omnia, ſine quo non ſunt omnia, Verbum, quod dixiſti in principio, Fiat lux, & facta eſt lux, Dic etiam mihi, fiat lux, & facta ſit lux, & videam lumen, & cognoſcam quicquid non eſt lumen, quia ſine te mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur. Et ſic ſine tua luce non eſt veritas, adeſt error, adeſt vanitas, non eſt diſcretio, confuſio, adeſt ignorantia, non eſt ſciẽtia, adeſt cæcitas, non eſt viſio, adeſt inuium, non eſt via, adeſt mors, non eſt vita.

De mortalitate humanæ naturæ. Cap. IIII.

ECce domine, quia lux non eſt, mors eſt, imo non eſt mors, quia

nihil est mors, nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum non formidamus: Et iuste quidem hoc domine, nam digna factis recipimus, dum ad nihilum deuenimus tanquam aqua decurrens, quia sine te factum est nihil, & nos faciendo nihil, facti sumus nihil, quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil. O domine Verbum, o Deus Verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factũ est nihil. Væ mihi misero toties obcæcato, quia tu lux, & ego sine te, Væ mihi misero toties vulnerato, quia tu salus, & ego sine te, Væ mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas, & ego sine te, Væ mihi misero toties deuiato, quia tu via, & ego sine te, Væ mihi misero toties mortuo, quia tu vita, & ego sine te, Væ mihi misero toties annihilato, quia tu Verbũ per quod facta sũt omnia, & ego sine te, sine quo factum est nihil. O domine Verbum, o Deus Verbum, qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas, & vita, in quo non sunt tenebræ, error, vani-

tas,neque mors,Lux,ſine qua tenebræ vita,ſine qua error,veritas,ſine qua va nitas,uita,ſine qua mors, dic Verbum domine,fiat lux,ut uideam lucem, & uitem tenebras, uideam uiam, & ui-tem inuium,uideam ueritatem, & ui-tem uanitatem,uideam uitam, & ui-tem mortem.Illuminare domine lux mea,& ſalus mea,quem timebo,domi nus meus,quem laudabo,Deus meus quem honorabo,pater meus,quē ama bo,ſponſus meus,cui me ſeruabo,il-luminare.inquam,illuminare lux huic cæco tuo, qui in tenebris & umbra mortis ſedet,& dirige pedes eius ĩ uiã pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis uſque ad do-mum Dei,in uoce exultationis & con feſſionis.Vera enim confeſſio eſt uia, per quam regrediar ab inuio,& reuer-tar ad te uiam,quia tu es uera uia ui-tæ.

Quid ſit,nihil fieri. Cap. V.

CONfitear ergo,cõfitear tibi pater domine cœli & terræ,miſeriam meam, ut me uenire liceat ad miſericordiam tuam.Miſer quippe fa-

ctus sum,& ad nihilum redactus sum, & nesciui,qui tu es Veritas, & ego nõ eram tecũ. vulnerauerũt me iniquitates meæ,& non dolui, quia tu es vita, & ego nõ eram tecũ,ad nihilũ duxerũt me,qa tu es verbũ,& ego nõ erã tecũ, p quẽ facta sunt oĩa, sine quo factũ est nihil,& ideo sine te factus sum nihil. quia est nihil, quod ad nihilum ducit. Omnia per Verbum facta sunt, quæcunq; facta sunt.Et qualia facta sunt? Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erãt valde bona.Omnia quæcunq; sunt,per Verbum facta sunt,& quæcunq; p Verbum facta sunt,valde bona sunt. Quare bona sunt?quia omnia per Verbum facta sunt.Et sine ipso factum est nihil quia nihil bonũ sine summo bono est. Sed malũ est,vbi nõ est illud bonũ,qd vtiq; nihil est,qa nihil aliud est malũ, quã priuatio boni, sicut nihil est aliud cæcitas,q̃ priuatio luminis.Malũ itaque nihil est,quia sine Verbo factũ est, sine quo factum est nihil.Illud autẽ malum est,quod priuatur illo bono, per quod omnia facta sunt bona.s. Verbo, per quod omnia facta sunt quæcunq;

sunt. At quæ non sunt per ipsum facta, nō sunt. & ideo nihil sunt, & ideo mala sunt, qa facta nō sunt, qa oīa quæcunq; facta sunt, per Verbū facta sunt, & oia per Verbū bona facta sunt. Cū igit᷑ oia per Verbū facta sunt, mala per ipsum nō sunt. Restat igit᷑, qđ omnia quæ facta nō sunt, bona nō sunt, qa oia quæcūq; facta sunt, bona sunt, & ideo mala sunt, quæ facta nō sūt, & ideo nihil sūt, quia sine Verbo factum est nihil. Malū igitur nihil est, quia factum non est. Sed qualiter malum est, si factum non est? Quia malum priuatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine Verbo malū est qđ esse nō est, quia sine ipso nihil est. Sed qd est separari a Verbo? si hoc velis scire, audi quid sit Verbum. Verbū Dei dicit. Ego sum via, veritas, & vita. Separari ergo a Verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita, & ideo sine ipso nihil, & ideo malū, quia separatur a Verbo, per quod facta sunt omnia valde bona. Separari autem a Verbo, per qđ omnia facta sunt, nihil aliud est quā deficere, & a facto trāsire in defectū, quia sine ipso factū ē nihil.

Quoties ergo a bono deuias, toties a Verbo te separas, quia ipsum est bonum, & ideo nihil efficeris, quia sine Verbo es, sine quo factũ est nihil. Núc igitur domine illuminasti me lux, vt viderem te, vidi & cognoui me, quia toties nihil factus sum, quoties a te separatus sum, quia bonum, quod tu es, oblitus sum, & ideo malus effectus sũ. Væ mihi misero, vt quid hoc non cognoscebam, quia te deserens nihil fiebam? Sed quid hoc quæro? si nihil erãt quomodo cognoscere volebam? Scimus, quia nihil, nihil est, & quod nihil est, nõ est, & quod non est, bonum non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui, cum sine te fui, quasi nihil fui, & velut idolũ quod nihil est, quod quidem aures habet, & nõ audit, nares habet, & non odorat, oculos habet, & nõ videt, manus habet, & nõ palpat, pedes habet, & nõ ambulat, & omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

De casu animæ in peccatis.
Cap. VI.

CVm ig:r fui sine te, ñ fui, sed nihil fui. Et iõ cæcus erã, surdus & isensibilis,

sibilis,quia nec bonum discernebam, nec malum fugiebam,nec dolorē vulnerum sentiebam , nec tenebras meas videbam,quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi, vulnerauerunt me,& non dolui,traxerunt me,& non sensi,quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est Verbum, per quod facta sunt omnia. Ideo domine lux mea inimici mei de me fecerūt quæcunque voluerunt,percusserunt, nudauerunt,polluerunt , corrumperunt, vulnerauerunt & occiderunt me,quia recessi a te,& factus sum nihil sine te. Heu domine,vita mea , qui fecisti me, lux mea,qui direxisti me, defensor vitæ meæ miserere mei,& resuscita me, domine Deus meus, spes mea , virtus mea , fortitudo mea , consolatio mea in die tribulationis meæ , respice inimicos meos,& eripe me, fugiant a facie mea qui oderunt me,& ego viuam in te per te.Ipsi enim domine considerauerunt me & vidētes me sine te,despexerunt me. Diuiserūt sibi vestimēta mea virtutū,qbus ornaueras me,fece-

runt sibi viam per me. sub pedibus suis conculcauerunt me, fecibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt me desolatum, & mœrore confectum. ibam post eos cæcus, & nudus, & illaqueatus funibus peccatorum, trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, & de luto in lutum, & ibam absque fortitudine ante faciem subsequentis. Seruus eram, & seruitutem amabam. Cæcus eram, & cæcitatem desiderabam. Vinctus eram, & vincula nõ horrebam. Amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram, nec cognoscebam, & hoc, quia sine Verbo eram, sine quo factum est nihil, per quod omnia conseruantur, sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, sic per ipsum omnia conseruantur, quæcunque sunt, siue in cœlo, siue in terra, siue in mari, & in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum nisi quia per Verbum conseruãtur, per quod omnia facta sunt. Adhæream ergo tibi Verbum, vt conserues me, qui

vbi a te recessi, perire in me, nisi quia tu, qui me feceras, refecisti me. Ego peccaui, tu me visitasti. Ego cecidi, tu me erexisti. Ego ignoraui, tu me docuisti. Ego non vidi, tu me illuminasti.

De multiplicibus beneficiis Dei. Cap. VII.

MIser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi, quantum debeo laudare te, demonstra mihi, quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona domine desuper voce grandi & forti in interiorem aurem cordis mei, doce me, & salua me, & collaudabo te, qui creasti me cum nihil essem, qui illuminasti me, cum in tenebris essem, qui resuscitasti me, cum mortuus essem, qui pauisti me a iuuentute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermem fœtentē peccatis, nutris omnibus optimis donis tuis. Aperi mihi o clauis Dauid, q apis, & nemo claudit illi cui tu apis, claudis, & nemo aperit illi, cui tu claudis. Aperi mihi ostiū lūinis tui, vt īgrediar, & videā, & cognoscā, & cōfitear te

bi in toto corde meo, quia misericor-
dia tua magna est super me, & eruisti
animam meam ex inferno inferiori.
Domine Deus noster, quam admirabi-
le & laudabile est nomen tuum in vni-
uersa terra. Et quid est homo, quod me
mor es eius, aut filius hominis, quo-
niam visitas eum? Domine spes sancto
rum, & turris fortitudinis eorũ, Deus
vita animæ meæ, per quam viuo, sine
qua morior, lumen oculorum meo-
rum, per quod video, sine quo orbor,
gaudium cordis mei, & lætitia spiritus
mei, diligam te toto corde meo, & to-
to animo meo, & totis medullis, & vi-
sceribus meis, quia tu prior dilexisti
me. Et vnde hoc mihi creator cœli &
terræ, & abyssi, qui bonorum meorum
non indiges? Vnde hoc mihi, quia di
lexisti me? O Sapientia quæ aperis os
mutorum, o Verbum, per quod facta
sunt omnia, aperi os meum, da mihi
vocem laudis, vt enarrem omnia bene
ficia tua, quæ mihi domine a principio
cõtulisti. Ecce enim sum, quia tu crea-
sti me, & quod me creares, & in nume-
ro creaturarum tuarum numerares, ab

æterno tu præordinasti, anteq̃ quicquã faceres a principio, anteq̃ extẽderes cœlos, necdum erant abyssi, adhuc terram non feceras, necdum montes fundaueras, necdum fontes eruperant, antequã hæc omnia, quæ fecisti per verbum, faceres, me creaturam tuam fore, certissima veritatis tuæ prouidentia præuidisti, & esse me creaturam tuam voluisti. Et hoc vnde mihi domine benignissime, Deus altissime, Pater misericordissime, creator potentissime, & semper mitissime? quæ mea merita? quæ mea gratia, vt complaceret ante cõspectum tuæ magnificæ maiestatis creare me? Non eram, & creasti me, nihil fueram, & de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? nõ stillã aquæ, non ignem, non auem, vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus non lapidem, vel lignum, nõ ex eorum genere, quæ tãtum habent esse, vel ex eorum, quæ tãtum esse possunt & crescere, non ex eorum genere, quæ tantum esse, & crescere, & sentire possunt, sed super omnia hæc voluisti me esse ex his quæ tãtum habent esse, quia

ſum, & ex his quæ tantum habent eſſe & creſcere, q̄a ſum, & creſco, & ex his quæ ſunt, creſcunt, & ſentiunt, q̄a ſum, creſco, & ſentio. Et paulominus parē me creaſti angelis, quia rationem te cognoſcendi cum ipſis a te communē accepi. Sed paulominus vtiq; dixi. nam illi felicem tui notitiam iam habent p̄ ſpeciem, ego autem per ſpem, illi facie ad faciem, ego per ſpeculum in ænigmate, illi plene, ego autem ex parte.

De dignitate hominis futura.

Cap. VIII.

SEd cum venerit quod perfectū eſt, euacuabitur quod ex parte eſt, quādo iam reuelata facie, tuam faciē videbimus. Quid iam prohibebit nos non eſſe minores paulominus ab angelis, quos tu domine corona ſpei, quæ ornata eſt gloria & honore, coronaueris, quos tu nimis, quaſi amicos tuos honorificaueris? immo per omnia pares & æquales angelis. Nēpe & hoc Veritas tua dicit. Aequales ſunt angelis, & filii Dei ſunt. Quid mirum, ſi filii Dei ſunt, ſi pares ſunt angelis? Vere quidem erunt filii Dei, quia filius homi-

nis est filius Dei. Hoc vtiq; consideranti mihi fiducia est dicere, nõ homo minor paulominus est ab angelis, nõ vtiq; tantum æqualis angelis, sed superior angelis, quia homo Deus, & Deus homo, nõ angelus. Et dicam, propter hoc hominem esse creaturam dignissimã, quia Verbum, quod erat in principio Deus apud Deum, Verbum, per quod Deus dixit, Fiat lux, & facta est lux, angelica scilicet natura, Verbum per qđ Deus creauit omnia in principio, idem Verbum caro factum est, & habitauit ĩ nobis, & vidimus gloriam eius. Ecce gloria per quam glorior, quando sane glorior, ecce gaudiũ per quod gaudeo, quãdo sane gaudeo. Domine Deus meus, vita & tota gloria animæ meæ, cõfiteor ergo tibi domine Deus meus, cũ me creasti rationis capacem, angelis quodammodo parem creasti, quia perfici possum per Verbum tuum, vt veniam ad æqualitatem angelorũ, vt habeam adoptionem filiorum per vnigenitum Verbũ tuũ domine, per Filium tuũ dilectũ, in quo tibi bene cõplacuit per vnicum cohæredem & consubstan-

tialem tibi & coæternum IESVM CHRISTVM, vnicum dominum & redemptorem nostrum, illuminatorem & consolatorem nostrum, aduocatum nostrum apud te & lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, & saluator noster, & spes vnica nostra, q nos dilexit magis q̃ se, per quem habemus fiduciam repositam, & firmam apud te spem, & accessum veniendi ad te, quoniam dedit potestatē filios Dei fieri his, qui credunt in nomine eius. Laudem tribuam nomini tuo domine qui me ad imaginem & similitudinem tuam creando, tantæ gloriæ fecisti me fore susceptibilem, vt possim filius dei fieri. Hoc vtiq; non possunt arbores, nō possunt lapides, nō generaliter omnia quæ mouentur vel crescunt in aere vel in mari vel in terra, quia non dedit eis potestatem verbum tuum filios Dei fieri, quia rationem nō habent. Nam hæc potestas in ratione consistit, per quam cognoscimus Deum. Dedit autem hāc potestatē hominibus, quos creauit rationabiles ad imaginem & similitudinem suā. Et ego vtiq; domine per tuā

gratiam homo ſum, & filius tuus eſſe poſſum per gratiam, quod illa non poſ ſunt. Vnde hoc mihi domine. Veritas ſumma, vtraq; ſummitas, & principiũ omnium creaturarum? vnde hoc mihi domine, vt poſſim fieri filius Dei, qđ illa nõ poſſunt? Tu, qui manes in æter num, q omnia creaſti ſimul, ſimul crea ſti homines & iumenta, lapides & virẽ tia terræ. non enim præceſſerunt meri ta, nulla eorum ante ceſſit gratia, quia omnia tua tantum bonitate creaſti, pa res omnes creaturæ fuere in meritis, quia omnium nulla fuere merita. Et vnde ergo magis tua bõitas in hac tua creatura, quam feciſti rationalem, quã in omnibus aliis quæ ſnnt ſine ratio- ne, apparuit? Quare non ego ſicut om- nes illa, aut cur non omnes illæ ſicut ego, aut ego ſolus ſicut illæ? Quæ mea merita, quæ mea gratia, vt me filium Dei poſſe fieri ſuſceptilem creares, qđ illis omnibus denegares? Abſit domi- ne vt hoc ſentiam. Tua gratia, tua tan tum bonitas hoc fecit, vt eſſem parti- ceps dulcedinis eius. Illa igitur gratia qua me de nihilo creaſti, illam quæſo

domine da mihi gratiã, vt tibi de hoc referam gratias.

De omnipotentia Dei.

Cap. IX.

OMnipotens manus tua semper vna & eadem creauit in cœlo angelos, & in terra vermiculos, nõ superior in illis, nõ inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus angelum, ita nulla posset creare vermiculum, sicut nulla cœlum, ita nulla posset creare minimum arboris folium, sicut nulla corpus, ita nulla vllum capillum album posset facere aut nigrum, sed omnipotẽs manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia. Nec enim possibilius est ei creare vermiculum, q̃ angelum, nec impossibilius extẽdere cœlum, q̃ folium, nec leuius formare capillum, q̃ corpus, nec difficilius fundare terram super aquas, quam aquis super terram sed omnia quæcunque voluit fecit, sicut voluit, in cœlo, & in terra, in mari, & in omnibus abyssis, & me inter omnia, sicut voluit, potuit, & sciuit. Potuit quidem manus tua domine me lapidem, vel auem, vel serpentem, vel beluam

aliquam creare, & sciuit, sed noluit propter suam bonitatem. Quare ergo ego nō sum lapis, vel arbor, vel aliqua bellua? Quia sic ordinauit bonitas tua, & vt hoc ordinaret, non Præcesserunt merita mea.

De icōprehēsibili laude Dei. Cap. X.

VNde hoc mihi domine, vnde mihi laudes ad laudandum te? Sicut fecisti me sine me, sicut complacuit ante te, ita laus tibi est sine me sicut cōplacet ante te. Laus tua domine tu ipse es. Laudent te opera tua secū dum multitudinē magnitudinis tuæ. Laus tua domine incōprehēsibilis est. Corde nō cōprehēditur, ore non mensuratur, aure non percipitur, quia ista transeunt, & laus tua domine manet in æternum, Cogitatio incipit, & cogitatio finitur, vox sonat, & vox transit, auris audit, & auditus desinit, laus vero tua in æternum stat. Quis ergo est qui te laudet? Quis homo annunciet laudē tuam? Laus tua perpetua est, trāsitoria non est. Hic te laudat, qui te ipsum laudem tuam credit, hic te laudat, qui se ipsum noscit in tuam laudem nō posse

pertingere. Laus tua perpetua est, quæ nunquam transit. In te est laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos laudamus te, sed tu te, & per te, & in te & nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem, quando a te habemus laudem, quando lux approbat lucem, quia tu vera laus tribuis veram laudem. quoties autem ab alio q̃ a te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem, quia illa trãsitoria est, sed tua æterna. si transitoriam quęrimus, æternam amittimus laudem si æternã volumus, transitoriam non amemus. Laus æterna domĩe Deus meus, à quo omnis laus, sine quo nulla est laus, nõ valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quis enim ego sum domine per me, vt laudem te? Puluis & cinis ego sum, canis mortuus & fœtens ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, vt laudem te domine Deus fortissime spirituum vniuersæ carnis, qui inhabitas æternitatem? Nũquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebræ, tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veri-

tatem laudabit? Tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergo domine, laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid fœtor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quæ hodie est & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te domine, qui in peccatis conceptus est & natus, & nutritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris, Laudate te domine Deus meus incomprehensibilis potentia tua, incircunscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua, laudet te supereminens clementia tua, superabundās misericordia tua, sempiterna quoque virtus & diuinitas tua, laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas tua, & charitas tua, propter quam creasti nos domine Deus, vita animæ meæ.

De spe erigenda ad Deum. Cap. XI.

EGo autem creatura tua sub vmbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua qua creasti me. Adiuua

Quoties ergo a bono deuias, toties a Verbo te separas, quia ipsum est bo- num, & ideo nihil efficeris, quia fine Verbo es, fine quo factū est nihil. Núc igitur domine illuminasti me lux, vt viderem te, vidi & cognoui me, quia toties nihil factus sum, quoties a te se paratus sum, quia bonum, quod tu es, oblitus sum, & ideo malus effectus sū. Væ mihi misero, vt quid hoc non co- gnoscebam, quia te deserens nihil fie- bam? Sed quid hoc quæro? si nihil erāt quomodo cognoscere volebam? Sci- mus, quia nihil, nihil est, & quod nihil est, nō est, & quod non est, bonum non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui, cum sine te fui, quasi nihil fui, & velut ido- lū quod nihil est, quod quidem aures habet, & nō audit, nares habet, & non odorat, oculos habet, & nō videt, ma- nus habet, & nō palpat, pedes habet, & nō ambulat, & omnia lineamenta ha- bet membrorum fine sensu eorum.

De casu animæ in peccatis.
Cap. VI.

Cvm igitur fui sine te, nō fui, sed nihil fui. Et iō cæcus erā, surdus & isen sibilis,

ſibilis,quiā nec bonum diſcernebam, nec malum fugiebām,nec dolorē vul- nerum ſentiebam, nec tenebras meas videbam,quia eram ſine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem ve- nientem in hunc mundum. Væ mihi, vulnerauerunt me,& non dolui,traxe- runt me,& non ſenſi,quia nihil eram, quia ſine vita eram, quæ eſt Verbum, per quod facta ſunt omnia. Ideo domi ne lux mea inimici mei de me fecerūt quæcunq; voluerunt,percuſſerunt, nu- dauerunt,polluerunt, corrumperunt, vulnerauerunt & occiderunt me,quia receſſi a te,& factus ſum nihil ſine te. Heu domine,vita mea, qui feciſti me, lux mea,qui direxiſti me, defenſor vi- tæ meæ miſerere mei,& reſuſcita me, domine Deus meus, ſpes mea, virtus mea, fortitudo mea, conſolatio mea In die tribulationis meæ, reſpice ini- micos meos,& eripe me, fugiant a fa- cie mea qui oderunt me,& ego viuam n te per te.Ipſi enim domine conſide- auerunt me & vidētes me ſine te,deſ- exerunt me. Diuiſerūt ſibi veſtimēta nea virtutū,qbus ornaueras me,fece-

runt sibi viam per me. sub pedibus suis conculcauerunt me, fecibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt me desolatum, & mœrore confectum. ibam post eos cæcus, & nudus, & illaqueatus funibus peccatorum, trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, & de luto in lutum, & ibam absq; fortitudine ante faciem subsequentis. Seruus eram, & seruitutem amabam. Cæcus eram, & cæcitatem desiderabam. Vinctus eram, & vincula nō horrebam. Amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram, nec cognoscebam, & hoc, quia sine Verbo eram, sine quo factum est nihil, per quod omnia conseruantur, sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, sic per ipsum omnia conseruantur, quæcunque sunt, siue in cœlo, siue in terra, siue in mari, & in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum, nisi quia per Verbum conseruātur, per quod omnia facta sunt. Adhæream ergo tibi Verbum, vt conserues me, qu

vbi a te recessi, perire in me, nisi quia tu, qui me feceras, refecisti me. Ego peccaui, tu me visitasti. Ego cecidi, tu me erexisti. Ego ignoraui, tu me docuisti. Ego non vidi, tu me illuminasti.

De multiplicibus beneficiis Dei. Cap. VII.

Miser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi, quantum debeo laudare te, demonstra mihi, quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona domine desuper voce grandi & forti in interiorem aurem cordis mei, doce me, & salua me, & collaudabo te, qui creasti me cum nihil essem, qui illuminasti me, cum in tenebris essem, qui resuscitasti me, cum mortuus essem; qui pauisti me a iuuentute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermem fœtentē peccatis, nutris omnibus optimis donis tuis. Aperi mihi o clauis Dauid, q[ui a]pis, & nemo claudit illi cui tu apis, [cl]audis, & nemo aperit illi, cui tu claudis. Aperi mihi ostiū lūinis tui, vt igre[di]ar, & videā, & cognoscā, & cōfitear ti[bi]

bi in toto corde meo, quia misericor-dia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori. Domine Deus noster, quam admirabi-le & laudabile est nomen tuum in vni-uersa terra. Et quid est homo, quod me mor es eius, aut filius hominis, quo-niam visitas eum? Domine spes sancto rum, & turris fortitudinis eorũ, Deus vita animæ meæ, per quam viuo, sine qua morior, lumen oculorum meo-rum, per quod video, sine quo orbor, gaudium cordis mei, & lætitia spiritus mei, diligam te toto corde meo, & to-to animo meo, & totis medullis, & vi-sceribus meis, quia tu prior dilexisti me. Et vnde hoc mihi creator cœli & terræ, & abyssi, qui bonorum meorum non indiges? Vnde hoc mihi, quia di lexisti me? O Sapientia quæ aperis os mutorum, o Verbum, per quod facta sunt omnia, aperi os meum, da mihi vocem laudis, vt enarrem omnia bene ficia tua, quæ mihi domine a principio cõtulisti. Ecce enim sum, quia tu crea-sti me, & quod me creares, & in nume-ro creaturarum tuarum numerares, ab

terno tu præordinasti, anteq̃ quicquã
ceres a principio, anteq̃ extẽderes cœ
os, necdum erant abyssi, adhuc terram
on feceras, necdum montes fundaue
as, necdum fontes eruperant, antequã
æc omnia, quæ fecisti per verbum, fa
eres, me creaturam tuam fore, certis
ma veritatis tuæ prouidentia præui-
isti, & esse me creaturam tuam volui
i. Et hoc vnde mihi domine benignis
ime, Deus altissime, Pater misericor-
issime, creator potentissime, & sem-
er mitissime? quæ mea merita? quæ
nea gratia, vt complaceret ante cõspe
tum tuæ magnificæ maiestatis creare
ne? Non eram, & creasti me, nihil fue-
am, & de nihilo me aliquid fecisti.
Quale autem aliquid? nõ stillã aquæ,
on ignem, non auem, vel piscem, non
erpentem, vel aliquid ex brutis anima
bus non lapidem, vel lignum, nõ ex
orum genere, quæ tãtum habent esse,
el ex eorum, quæ tãtum esse possunt
crescere, non ex eorum genere, quæ
antum esse, & crescere, & sentire pos-
unt, sed super omnia hæc voluisti me
sse ex his quæ tãtum habent esse, quia

s est filius Dei. Hoc vtiq; considerā-
mihi fiducia est dicere, nō homo mi-
or paulominus est ab angelis, nō vtiq;
ntum æqualis angelis, sed superior
ngelis, quia homo Deus, & Deus ho-
mo, nō angelus. Et dicam, propter hoc
ominem esse creaturam dignissimā,
uia Verbum, quod erat in principio
eus apud Deum, Verbum, per quod
eus dixit, Fiat lux, & facta est lux, an-
elica scilicet natura, Verbum per qđ
eus creauit omnia in principio, idem
erbum caro factum est, & habitauit i
obis, & vidimus gloriam eius. Ecce
oria per quam glorior, quando sane
orior, ecce gaudiū per quod gaudeo,
uādo sane gaudeo. Domine Deus me
s, vita & tota gloria animæ meæ, cō-
eor ergo tibi domine Deus meus, cū
e creasti rationis capacem, angelis
uodammodo parem creasti, quia per-
i possum per Verbum tuum, vt ve-
am ad æqualitatem angelorū, vt ha-
eam adoptionem filiorum per vnige-
itum Verbū tuū domine, per Filium
ū dilectū, in quo tibi bene cōplacuit
er vnicum cohæredem & consubstan-

tialem tibi & coæternum IESVM CHRISTVM, vnicum dominum & redemptorem noſtrum, illuminatorem & conſolatorem noſtrum, aduocatum noſtrum apud te & lumen oculorum noſtrorum, qui eſt vita noſtra, & ſaluator noſter, & ſpes vnica noſtra, q nos dilexit magis q̃ ſe, per quem habemus fiduciam repoſitam, & firmam apud te ſpem, & acceſſum veniendi ad te, quoniam dedit poteſtatē filios Dei fieri his, qui credunt in nomine eius. Laudem tribuam nomini tuo domine qui me ad imaginem & ſimilitudinem tuam creando, tantæ gloriæ feciſti me fore ſuſceptibilem, vt poſſim filius dei fieri. Hoc vtiq; non poſſunt arbores, nō poſſunt lapides, nō generaliter omnia quæ mouentur vel creſcunt in aere vel in mari vel in terra, quia non dedit eis poteſtatem verbum tuum filios Dei fieri, quia rationem nō habent. Nam hæc poteſtas in ratione conſiſtit, per quam cognoſcimus Deum. Dedit autem hāc poteſtatē hominibus, quos creauit rationabiles ad imaginem & ſimilitudinem ſuā. Et ego vtiq; domine per tuā

iam homo ſum, & filius tuus eſſe
um per gratiam, quod illa non poſ
. Vnde hoc mihi domine. Veritas
ima, vtraq; ſummitas, & principiũ
nium creaturarum? vnde hoc mihi
nine, vt poſſim fieri filius Dei, qđ
nõ poſſunt? Tu, qui manes in æter
n, q omnia creaſti ſimul, ſimul crea
iomines & iumenta, lapides & virẽ
terræ: non enim præceſſerunt meri
nulla eorum ante ceſſit gratia, quia
nia tua tantum bonitate creaſti, pa
omnes creaturæ fuere in meritis,
a omnium nulla fuere merita. Et
de ergo magis tua bõitas in hac tua
atura, quam feciſti rationalem, quã
omnibus aliis quæ ſunt ſine ratio-
apparuit? Quare non ego ſicut om-
s illa, aut cur non omnes illæ ſicut
o, aut ego ſolus ſicut illæ? Quæ mea
rita, quæ mea gratia, vt me filium
i poſſe fieri ſuſceptilem creares, qđ
s omnibus denegares? Abſit domi-
vt hoc ſentiam. Tua gratia, tua tan
m bonitas hoc fecit, vt eſſem parti-
ps dulcedinis eius. Illa igitur gratia
a me de nihilo creaſti, illam quæſo

domine da mihi gratiã, vt tibi de hoc referam gratias.

De omnipotentia Dei.

Cap. IX.

OMnipotens manus tua semper vna & eadem creauit in cœlo angelos, & in terra vermiculos, nõ superior in illis, nõ inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus angelum, ita nulla posset creare vermiculum, sicut nulla cœlum, ita nulla posset creare minimum arboris folium, sicut nulla corpus, ita nulla vllum capillum album posset facere aut nigrum, sed omnipotẽs manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia. Nec enim possibilius est ei creare vermiculum, ꝙ angelum, nec impossibilius extẽdere cœlum, ꝙ folium, nec leuius formare capillum, ꝙ corpus, nec difficilius fundare terram super aquas, quam aquis super terram sed omnia quæcunq; voluit fecit, sicut voluit, in cœlo, & in terra, in mari, & in omnibus abyssis, & me inter omnia, sicut voluit, potuit, & sciuit. Potuit quidem manus tua domine me lapidem, vel auem, vel serpentem, vel beluam

uam creare,& sciuit, sed noluit pro
r suam bonitatem. Quare ergo ego
um lapis, vel arbor, vel aliqua be-
?Quia sic ordinauit bonitas tua, &
oc ordinaret, non Præcesserunt me
mea.

e icōprehēsibili laude Dei. Cap. X.

Nde hoc mihi domine, vnde mi
hi laudes ad laudandum te? Si-
cut fecisti me sine me, sicut com
cuit ante te, ita laus tibi est sine me
t cōplacet ante te. Laus tua domi-
u ipse es. Laudent te opera tua secū
n multitudinē magnitudinis tuæ.
is tua domine incōprehēsibilis est.
rde nō cōprehēditur, ore non men-
atur, aure non percipitur, quia ista
sseunt, & laus tua domine manet in
rnum. Cogitatio incipit, & cogita-
finitur, vox sonat, & vox transit, au-
audit, & auditus desinit, laus vero
in æternum stat. Quis ergo est qui
udet? Quis homo annunciet laudē
m? Laus tua perpetua est, trāsitoria
n est. Hic te laudat, qui te ipsum lau
n tuam credit, hic te laudat, qui se-
um noscit in tuam laudem nō posse

pertingere. Laus tua perpetua est, quæ nunquam transit. In te est laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos laudamus te, sed tu te, & per te, & in te & nobis etiam est laus in te, Tunc veram habemus laudem, quando a te habemus laudem, quando lux approbat lucem, quia tu vera laus tribuis veram laudem. quoties autem ab alio q̃ a te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem, quia illa trãsitoria est, sed tua æterna. si transitoriam quęrimus, æternam amittimus laudem si æternã volumus, transitoriam non amemus. Laus æterna domiẽ Deus meus, a quo omnis laus, sine quo nulla est laus, nõ valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quis enim ego sum domine per me, vt laudem te? Puluis & cinis ego sum, canis mortuus & fœtens ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, vt laudem te domine Deus fortissime spirituum vniuersæ carnis, qui inhabitas æternitatem? Nũquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebræ, tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veri-

tatem laudabit? Tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergo domine, laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid fœtor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quæ hodie est & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te domine, qui in peccatis conceptus est & natus, & nu-tritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris, Laudate te domine De-us meus incomprehensibilis potentia tua, incircunscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua, laudet te su-pereminens clementia tua, superabun-dans misericordia tua, sempiterna quo-que virtus & diuinitas tua, laudet te omnipotentissima fortitudo tua, sum-ma quoque benignitas tua, & charitas tua, propter quam creasti nos domine De-us, vita animæ meæ.

De spe erigenda ad Deum. Cap. XI.

EGo autem creatura tua sub vmbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua qua creasti me. Adiuua

creaturam tuam, quam creauit beni-
gnitas tua non pereat in malitia mea:
quod operata est bonitas tua, non pe-
reat in miseria mea: quod fecit sum-
ma clementia tua. Quæ est enim vti-
litas in creatione tua, si descendam in
corruptionem meam? Nunquid enim
vane constituisti omnes filios hominū?
Creasti me domine, rege quod creasti.
Opera manuum tuarum ne despicias
Deus. Me fecisti de nihilo, si me nō re-
gis domine, iterum reuertar ad nihi-
lum. Sicut enim domine non eram, &
de nihilo fecisti me, sic, si me non re-
gis, adhuc ad nihilum redigar in me.
Adiuua me domine vita mea, ne pe-
ream in malitia mea. Si non creasses
me domine, nō essem, quia creasti me,
iam sum. si non regis, iam non sum.
Non enim mea merita, non mea gra-
tia te coegerunt vt creares me, sed be-
nignissima bonitas tua & clemētia tua.
Illa charitas tua domine Deus meus,
quæ te ad creationem coegit, ipsa quæ
so modo cogat te ad regendum. Quid
enim prodest quod te compulit chari-
tas tua ad creandum, si peream in mi-

feria mea, & nō me regat dextera tua. Hæc te cogat domine Deus meus clementia ad saluādum quod creatum est, quæ te compulit creare quod creatum nō est. Ipsa te vincat charitas ad saluandum, quæ te vicit ad creandum, quia nec nunc minor est, quia ipsa charitas tu ipse es, qui semper idem es. Non est abbreuiata manus tua, vt saluare nequeat, neque aggrauata est auris tua, vt nō audiat, sed peccata mea diuiserunt inter me & te, iter tenebras & lucem, inter imaginē mortis & vitam, iter vanitatem & veritatem, inter lunaticam hāc vitā meā & sempiternam tuam.

De laqueis concupiscentiarum. Cap. XII.

HAe sunt vmbræ qbus operior in hac abysso caliginosa carceris huius, in qua pstratus iaceo, donec aspiret dies, & iclinētur vmbræ, fiatq; lux in firmamento virtutis tuæ. Vox domini in virtute, vox domini in magnificētia, dicatq; Fiat lux, & effugētur tenebræ, & appareat arida, germinetq; terra herbā virentem, & faciētem semē fructū bonum iustitiæ regni tui. Do-

mine Pater & Deus, vita per quã omnia viuunt, & sine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, & extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi. Aufer a me concupiscentias, & animo irreuerenti & infrunito ne tradas me, sed posside cor meum, vt te cogitet semper. Illumina oculos meos, vt te videant, & non extollantur ante te, gloria sempiterna, sed humiliter sentiant, & non in mirabilibus sup se, & quæ a dextris sunt videant, & non quæ a sinistris abs te, & palpebræ tuæ præcedant gressus meos. Nam & palpebræ tuæ interrogant filios hominum. Allide concupiscentiam meam dulcedine tua, quã abscondisti timentibus te, vt cõcupiscam te cõcupiscẽtiis sempiternis, ne vanis illectus & deceptus iterior gustus ponat amarum dulce, & dulce amarũ, tenebras lucem, & lucem tenebras, vt liberari in medio tot decipularum possim, ab inimico super faciem viæ huius positarum ad capiẽdas animas peccatorum, quibus plenus est totus mundus. quod is, qui vidit, sub silẽtio nõ transiuit, inquiens.

quiens. Quicquid est in mundo, aut est concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ. Ecce domine Deus meus, mūdus totus plenus eſt cōcupiſcētiarum laqueis, quos parauerunt pedibus meis. Et quis effugiet hos laqueos? Profecto a quo tu abſtuleris extollentiam oculorum ſuorum, vt non eum capiat concupiſcentia oculorum, & a quo tu abſtuleris carnis concupiſcentiam, ne eum capiat carnis concupiſcentia, & a quo tu abſtuleris animum irreuerentem & infrunitum, ne eum callide decipiat ſuperbia vitæ. O q̄ felix, cui hoc tu facies, qp pe tranſibit immunis. Nunc redemptor te precor per te, adiuua me, ne corruā in conſpectu aduerſariorum meorum, raptus laqueis eorum, quos parauerūt pedibus meis, vt incument animam meā. Sed erue me virtus ſalutis meæ, ne ſibi riſum exhibeant de me inimici tui, qui oderunt te. Exurge domine Deus meus, fortis meus, & diſſipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te, a facie tua. ſicut fluit cæra a facie ignis, ſic pereant peccatores a facie tua. Et

ego abscōdar in abscondito faciei tuæ vt gaudeam cum filiis tuiis satiatus omnibus bonis tuis. Et tu domie Deus, pater orphanorum, & tu mater pupillorum tuorum, audi eiulatum filiorū tuorum, & extende alas tuas, vt fugiamus sub eis a facie inimici, turris fortitudinis israel, qui non dormitas neque dormies custodiens Israel, quia non dormit neq; dormitat hostis, qui impugnat Israel.

De miseria hominis, & beneficiis Dei. Cap. XIII.

O Lux, quam non videt alia lux, lumen, quod non videt aliud lumen, lux, quæ obtenebrat oēm lucē, & lumē qđ excæcat oē extraneū lumen, lux, a qua omnis lux, lumen, a quo omne lumen, lumen, ad quod omne lumen est tenebræ, ad quod omnis lux obscuritas, lux cui omnes tenebræ lumen, cui omnis obscuritas lux, lux suprema, quam cæcitas non obnubilat, quam caligo non hebetat, quam tenebræ non obscurant, quam nulla obstantia claudit, quam nūquam separat aliqua vmbra, lux, quæ illuminat oīa,

tota simul semel & semp, absorbe me in claritatis abyssum, vt videam vndiq te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne derelinquas me, ne accrescant vmbræ ignorantiæ meæ, & multiplicentur delicta mea. Sine te enim omnia sũt mihi tenebræ, omnia mala, quia nihil bonum sine te, vero solo & summo bono Hoc confiteor, hoc scio domine Deus meus, quia vbicunq; sum sine te, male est mihi præter te, nõ solum extra me, sed etiam in me, qa omnis copia quæ non est Deus meus, mihi est egestas: Satiabor tunc, cum apparuerit gloria tua. Et tu domine, vita mea beata, fac vt miseriam meam confitear tibi. Ex quo ab vnitate bonitatis tuæ, summo & vno bono, tẽporalium rerum multiformitas lapsum me per carnales sensus dissipauit, & ab vno in multa diuisit, facta est mihi abũdãtia labariosa, & egestas copiosa, dũ aliud & aliud sequebar, & a nullo iplebar, dum non in me inueniebã te, incommutabile & singulare & indiuisum vnum bonum, quod cõsecutus, nõ egeo, qd cõsecutus, non doleo, quod possidens, satiatur totum

desiderium meum. Heu miseria super miseriam, cum misera anima mea a te refugit, cum quo semper abundat & gaudet, & sequitur mundum, cum quo semper eget & dolet. Mundus clamat, deficio, tu domine clamas, reficio, & miseria mea praua magis sequitur deficientem, quam reficientem Plane infirmitas mea hæc est. Medice spirituũ sana illam, vt confitear tibi, salus animæ meæ toto corde meo, super omnibus beneficiis tuis, quibus pascis me a iuuentute mea, & vsque in senectam & senium. Te deprecor per te ipsum, ne derelinquas me. Fecisti me, cum nõ essem, redemisti me, cum perissem, perieram, mortuus fueram, ad mortuum descẽdisti, mortalitatem suscepisti, ad seruum rex descendisti, vt seruum redimeres, teipsum tradidisti, vt ego viuerem, tu mortem suscepisti, mortem vicisti, me restaurasti, cum te humiliasti, perieram, abieram in peccatis, venundatus eram, venisti pro me, vt redimeres me, & tantum me dilexisti, vt sanguinem tuũ in precium dares pro me, dilexisti me domine plusq̃ te, quia

mori voluisti pro me. Tali pacto, tam charo precio reduxisti me de exilio, redemisti de seruio, retraxisti me de supplicio, vocasti me nomine tuo, signasti me sanguine tuo, vt memoriale tuum semper esset apud me, & nunquam recederet a corde meo qui pro me non recessit a cruce. Vnxisti me oleo tuo quo tu vnctus fuisti, vt a te CHRISTO dicerer Christianus, & in manibus tuis descripsisti me, vt semper sit memoria mei apud te, si tamē memoria tui iugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper & misericordia præuenerunt me. De multis nanq; & magnis periculis sæpe liberasti me liberator meus, quando erraui, ad viā reduxisti me, quando ignoraui, docuisti me, quando peccaui, corripuisti me, quando fui tristis, consolatus es me, quando desperaui, confortasti me, quādo cecidi, erexisti me quādo steti, tenuisti me, quādo iui, deduxisti me, quando veni, suscepisti me, quādo dormiui, custodisti me, qñ clamaui, exaudisti me.

Quod Deus assidue considerat opera & intentiones hominum. Ca. XIIII.

HAec enim & multa alia benefi-cia fecisti mihi domine Deus meus, vita animæ meæ, de qui-bus dulce esset mihi semper loqui, sem-per cogitare, semper tibi gratias age-re, vt possim te semp pro omnibus bo-nis tuis laudare, & amare te toto cor-de meo, & tota anima mea, & tota mē-te mea, & tota fortitudine mea, simul ex omnibus medullis & ītimis cordis mei, & omnium compagum mearum beata dulcedo domine Deus meus om-nium qui delectantur in te. Sed imper-fectum meum viderunt oculi tui, ocu-li, inquam, tui multo lucidiores sunt sole, circunspicientes omnes vias ho-minum & profundum abyssi, & in om-ni loco contemplantur semper bonos & malos. Cum enim cunctis præside-as, singula implens, totus semper vbi-que præsens, cunctorumque curam a-gens quæ creasti, quia nihil odisti eo-rum quæ fecisti, sic gressus meos semi-tasque consideras, & die noctuque su-per custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans specu-lator perpetuus, velut si totius crea-

turæ tuæ cœli & terræ oblitus, tantum me solum consideres, & nihil sit tibi curæ de aliis. Neque enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantum vnum aspiciat, neque minuitur, si innumera videat & diuersa. quia sicut vnum totum simul perfecte considerus, sic singula quælibet licet diuersa perfecte simul totaque totus conspicit visus tuus, sed sic omnia sicut vnum: & sicut vnum sic singula totus simul sine diuisione vel commutatione vel diminutione consideras. Itaque totus tu in toto tempore sine tempore totum me simul semperque consideras, ac si nihil aliud considerare habeas. sic igitur super custodiam meam stas, sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intēdere velis. semper quippe te præsentē exhibes, semper te paratum offers, si me paratum inuenis. quocūq; iero, tu me domine non deseris, nisi prior ego te deseram. vbicunque fuero, non recedis, quoniam vbique es, vt quocunque iero, inueniam te, per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse nō possim. Fateor qdem, quia quicquid

facio, & quæcunque facio, ante te facio, & quicquid est quod facio, melius tu vides, quam ego qui facio. Quicquid enim semper operor tu pariter semper præsens assistis, vtpote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum, & operationum mearum. Domine ante te est semper omne desiderium meum ante te tota cogitatio mea: tu domine vides vnde veniat spiritus, vbi sit, & quo vadat, quia tu es omnium spirituum ponderator. & vtrum radix sit dulcis an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu iudex interius melius ipse nosti, & medullas radicum subtilius perscrutaris, & non solum intentionem, sed radicis eius medullam intimam discretissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, itueris, & consignas, vt reddas vnicuique non solummodo secundum opera vel intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radicis, de qua procedit intẽtio operantis. Ad quid tendo cum operor, quicquid cogito, & in quocunque delector, tu vides, aures tuæ audiunt, oculi

tui vident & considerant, signas, attendis, notas, & scribis in libro tuo, siue bonum fuerit, siue malum, vt reddas postea pro bono præmia, & pro malo supplicia, quando aperientur libri, & iudicabuntur secundum hæc, quæ fuerunt scripta in libris tuis. Hoc est forte quod iam dixisti nobis. Considerabo nouissima eorum. Et quod de te domine dicitur, Vniuersorum finem ipse cõsiderat, Quoniam tu quidem in omnibus quæ agimus, finem intentionis magis q̃ actum operationis attendis. Cumq; hoc diligenter considero domine Deus meus, terribilis & fortis, timore pariter & ingenti rubore cõfundor, quoniã nobis magna idicta est necessitas iuste recteq; viuẽdi, q cũcta facimus ante oculos iudicis cuncta cernentis.

Quod homo per se nihil potest sine diuina gratia. Cap. XV.

FOrtissime, magni potẽs Deus spirituũ vniuersæ carnis, cuius oculi sunt super omnes vias filiorum Adã, a die natiuitatis eorũ vsq; in diẽ exitus eorum, vt reddas vnicuiq; secũdum opera sua bona vel mala, ostende

parui vel magni, donum tuum est, & nostrum non nisi malum est. Vnde igitur gloriabitur omnis caro? Nunquid de malo? hæc non est gloria, sed miseria. Sed nunquid gloriabitur de bono? nunquid de alieno? Tuum domine est bonum, tua est gloria. qui enim de bono tuo gloriam sibi quærit, & non tibi, quærit, hic fur est & latro, & similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuã. Qui enim laudari vult de tuo dono & non quærit in illo gloriam tuam, sed suam, hic, licet propter tuum donum laudetur ab hominibus, a te tamẽ vituperatur, quia de dono tuo nõ tuam, sed suã gloriã quæsiuit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te, non defendetur ab hoĩbus iudicante te, nec liberabitur condemnante te. At tu domine, formator meus ex vtero matris meæ, nõ me sinas cadere in illã exprobrationẽ, vt exprobretur mihi, furari voluisse gloriã tuã. Tibi enim sit gloria, cuius est oẽ bonũ, nobis autẽ cõfusio faciei & miseria, quorum est omne malũ, nisi tu volueris misereri. Misereris quippe domine, misereris omnium,

& nihil odisti eorum quæ fecisti, & das nobis de bonis tuis, & ditas nos domine Deus inopes optimis donis tuis, quoniam diligis pauperes, & diuites facis eos diuitiis tuis. Ecce nunc domine pauperes filii tui sumus, & pusillus grex tuus, aperi nobis ianuas tuas, & edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt te qui requirũt te. Scio etiã domine & confiteor docente te, quoniam illi soli qui cognoscunt se pauperes, & confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur a te, quoniam qui se diuites existimant, cum sint pauperes, a tuis diuitiis inuenientur exclusi. Ego igitur confiteor tibi domine Deus meus paupertatem meam, & sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor vt docuisti me, nihil aliud sum quam vniuersa vanitas, & vmbra mortis, & abyssus quædam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictione nihil germinat, fructum quoque non facit, nisi confusionẽ, peccatum, & mortem. Si quid boni vnquã habui, a te recepi, quicqd boni habeo

tuum est, vel a te habeo. Siquando steti, per te steti, sed quando cecidi, p me cecidi, & semper in luto iacuissem, nisi tu me erexisses, semper cæcus fuisse nisi tu me illuminasses. Quando cecidi, nunq̄ surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses, postquam me etiam erexisti, semper cecidissem, nisi tu me sustinuisses, sæpius perissem, nisi me gubernasses. Sic semper domine, sic sẽper gratia tua & misericordia tua præuenit me, liberans me ab omnibus malis, saluans a præteritis, & suscitans a præsentibus, & muniens a futuris, præcidens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones & causas, quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego oia peccata mundi fecissem. Quoniam scio domine, quod nullũ peccatum est, quod vnquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit, a quo factus est homo. Sed ꝙ non facerem, tu fecisti, ꝙ abstinerem, tu iussisti, & ꝙ tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu nanque domine regebas me tibi, seruabas me tibi, & mihi vt adulterium, & omne aliud peccatum

nō cōmittere, gratiā & lumen donasti.

De Diaboli tentationibus.
Cap. XVI.

TEntator defuit, & vt deesset, tu fecisti, locus, & tempus defuit, & vt hæc deessent, tu fecisti. Affuit tentator, nō defuit locus, nō defuit tempus, sed vt non consentirem, tu me tenuisti. Venit tentator tenebrosus, vt est, & vt eum despicerem, tu me cōfortasti. Venit tentator armatus & fortis, & vt me non vinceret, tu eum refrenasti, & me roborasti. Venit tentator trāsfiguratus in angelum lucis, & vt me nō deciperet, tu eum increpasti, & vt eum cognoscerem, tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus & rufus, serpens antiquus, vocatus diabolus & sathanas, habens capita septem, & cornua decem, quem creasti ad illudēdum huic mari magno & spatioso, in quo reptant animalia quorum non est numerus, & animalia pusilla & magna, id est, diuersa dæmoniorum genera, q nihil aliud die noctuq; operentur, nisi quia circūeunt quærentes quem deuorent, nisi tu eripias. Ipse enim est anti-

quus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum cœli, & eas mittit in terram, qui veneno suo corrumpit aquas terræ, vt bibentes homines moriantur, & qui sternit sibi aurũ quasi lutum, & habet fiduciam ꝙ influat Iordanis in os suum, qui factus est, vt nullũ timeat. Et quis defendet a morsibus eius quis eruet ab ore eius, nisi tu domine, qui confregisti capita draconis magni? Prætende domine super nos alas tuas, vt fugiamus sub eis a facie draconis huius qui nos persequit̃ & scuto tuo libera nos a cornibus eius. Hoc enim est cõtinuum studium eius, hoc vnicum desiderium eius, vt animas, quas creasti, deuoret. Et ideo Deus meus ad te clamamus, libera nos ab aduersario nostro quotidiano, qui, siue dormiamus, siue vigilemus, siue comedamus, siue bibamus, siue quodcunque opus operemur, omnibus modis instat die ac nocte, fraudibus & artibus, nunc palam, nunc occulte, sagittas venenatas contra nos dirigens, vt interficiat animas nostras, & ca

men domine pessima insania nostra, quia cum continue videamus contra nos draconem ore aperto paratum ad deuorandum, nihilominus dormimus & lasciuimus in pigritiis nostris, tanquam securi ante eum, qui nihil aliud deside rat quam vt nos perdat. inimicus vt occi dat, semper vigilat sine somno, & nos vt custodiamus nos, nolumus euigila re a somno. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vi as nostras variis repleuit decipulis ad capiendas animas nostras, Et quis effu giet? Laqueos posuit in diuitiis, laque os posuit in paupertate, laqueos tetē dit in cibo, in potu, in voluptate, in sō no, in vigilia, laqueos posuit in verbo, in opere, & in omni via nostra. Sed tu domine libera nos de laqueo venan tium, & a verbo aspero, vt cōfiteamur tibi dicentes. Benedictus dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer ere pta est de laqueo venantium, laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

Quod Deus est lux iustorum. Cap. XVII.

ET tu quidem domine lux mea, illumina oculos meos, vt videam lumē & ambulem in lumine tuo & nō impingar in laqueos eius. Quis enim euadet laqueos istos multos, nisi videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaueris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum laqueos suos abscondit in tenebris suis, vt capiātur in eis omnes qui sunt in tenebris suis, qui sunt filii tenebrarū harum, nō vidētes lumē tuū, in quo qui ambulat, non timebit. Qui enim ambulat in die, nō offendit, qui autem in nocte ambulat, offendit, quia lux non est in eo. Tu lux domine, tu lux filiorum lucis, tu dies, qui nescis occasum, in qua ambulant filii tui sine offensione, & sine qua omnes qui ambulant, in tenebris sunt, qa te lucem mundi non habent. Ecce quotidie cernimus, quia non magis a te vero lumine quis elongatur, eo magis peccatorum inuoluitur tenebris, & quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua, & ideo minus cognoscit, & iccirco sæpius capitur, & cadit in eis, & qđ ē horribilius, et se cecā

disse ignorat. qui vero suũ casum igno rat, eo minus curat surgere, quia se exi stimat adhuc stare. Tu vero lux men- tis domine Deus meus, nunc illumina oculos meos, vt videã & cognoscam, corruam in conspectu aduersariorum meorũ. Etenim in extermin'ũ nostrum laborat inimicus noster, quẽ petimus vt facias liquefieri a facie nostra, sicut cera liquescit a facie ignis. Quoniam domine ipse est latro primus & vlti- mus, qui cõsilium fecit, vt raperet glo riã tuam, quando inflatus & elatus cre puit, & cecidit in foueam suã, & deieci sti est de monte sancto tuo, de medio lapidum ignitorũ, in quorum medio ambulauit. Et nunc vita mea domine Deus meus, ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos, & in odium tui, o rex magne, cupit perdere hanc creatu- ram tuã, quã creauit omnipotens boni tas tua ad imaginẽ suam, vt possideat gloriã tuam, quã ipse perdidit per su- perbiam suam, Sed contere eum fortis noster anteq̃ nos agnos tuos deuora- ret, & illumina nos, vt videamus la- queos, quos ipse parauit, & euadamus

ad te, o lætitia Israel. Et hæc oĩa tu domine melius nosti, qui nosti cõtẽtionẽ eius, & ceruicẽ eius durissimã. Nec hoc dico, vt ostendã tibi, quia omnia vides, & nulla te latet cogitatio, sed ante pedes tuæ maiestatis de inimico meo q̃rimoniam facio iudex æterne, vt & ipsum damnes, & nos filios tuos salues, quorum fortitudo tu es. Versutus est enim domine iste hostis & tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ eius, nec cognosci species vultus eius, nisi tu illumines. Nam nunc hic, nunc illic, nunc agnum nunc lupũ, nũc tenebras, nunc lucem se ostendit, & singulis quibuslibet qualitatibus, locis, & temporibus, secundum varias rerũ mutationes, varias exhibet tentationes. Nam vt tristes decipiat, tristatur & ipse vt gaudentes illudat, fingit se & ipse gaudere, vt spirituales defraudet, in angelum lucis se transfigurat, vt fortes comprimat, apparet agnus, vt mites deuoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinẽ variarũ tẽtationũ effici habet, sicut alios a timore nocturno, alios a sagitta vo-

lante in die, alios a negocio per ambu lante in tenebris, alios ab icursu, alios a dæmonio meridiano. Et ad hæc quis idoneus vt cognoscat? & astutias eius quis cognouit? Quis reuelabit speciē indumēti eius? & gyrum dentium eius quis agnoscet? En abscōdit sagittas suas in pharetra, & laqueos suos absconːdit sub specie lucis, & hoc difficilius pꝑpenditur, nisi a te domine spes nostra lumē assumamus vt videamus omnia. Nam nō solum in carnis operibus, quę faciliter cognoscuntur, non tantum in ipsis vitiis, sed in ipsis spiritualibus exercitiis quoq; laqueos abscondit subtiles, & sub virtutum colore ipsa vitia induit, & transmutat se in angelum lucis. Hæc & multa alia nititur contra nos ipse filius Belial, ipse sathan, domine Deus noster, & nunc vt leo, nūc vt draco, manifeste & occulte, intus & extra, die ac nocte, insidiatur, vt rapiat animas nostras. Et tu eripe nos domine qui saluas sperantes in te, vt ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis domine Deus noster.

De beneficiis Dei. Cap. XVIII.

EGo autem filius ancillæ tuæ, quæ me commēdauit manui tuæ, iam his meis pauperculis confessioni-bus confitear tibi; liberator meus toto corde meo, & recolam ad mētē meam omnia bona quæ fecisti mihi a iuuētu-te mea in omni vita mea. Scio nanq; ꝙ ingratitudo multū tibi displiceat, quæ est radix totius mali spiritualis, & ven tus quidā desiccans & vrens omne bo-num, obstruens fontem diuinæ miseri cordiæ tuæ super hominē, qua & mala mortua iam oriuntur, & viua iam ope ra moriuntur, & vltra non adipiscunt. Et ego domine gratias tibi agā, ne sim ingratus tibi liberator meus, quoniam liberasti me. Quoties iam me absor-buerat ille draco, & tu domine ab ore eius extraxisti me? Quoties ego pecca-ui, & ipse paratus fuit deglutire me, sed tu domine Deus meus defendisti me? Cum contra te inique agebam, cū tua mandata frangebam, stabat ipse para-tus vt me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te offendebam, & tu me defendebas. Ego te non timebam, & tu me custodiebas. A te recedebam,

& inimico meo me exhibebam, tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi tu domine Deus meus beneficia conferebas, & ego miser non cognoscebam. Sic enim me multoties a faucibus diaboli liberasti, de ore Leonis eripuisti, & ab inferno licet nescientē me multis vicibus reduxisti. Descendi enim vsque ad portas inferni, & ne illuc intrarem, tu me tenuisti. Appropinquabam vsque ad portas mortis, & ne me ipse acciperent, tu fecisti. De morte etiam corporis sæpius eripuisti me saluator meus, cum graues morbi tenerent me, cū essem in periculis multis, per mare, per terras, ab igne & gladio, & ab omni periculo liberans, semper mihi astans, & misericorditer saluans. Sciebas tu quidem domine, quia si tunc mors me occupasset, infernus animam meã suscepisset, & perpetuo dãnatus fuissem. Sed tua misericordia, & tua gratia præuenit me, eripiens me de morte corporis, & de morte animæ domine Deus meus. Hæc & multa alia mihi tua bñficia exhibuisti, & ego erã cæcus, & nõ cognoui, donec illuminas

sti me. Nūc igitur lux animæ meæ, dñe Deus meus, vita mea per quam viuo, lumē oculorū meorū per quod video, en illuminasti me, & cognosco te quia viuo per te, & gratias ago tibi, licet viles, & exiles, & impares beneficiis tuis, quales habet mea fragilitas, offero. quoniā tu es solus Deus meus, creator meus benignus, qui amas nostras aīas, & nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos saluasti, vt exemplum aliis tribuam benignissimæ pietatis tuæ, confitear tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies, & ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper reducebas, & cum iuste millies damnasses me, si voluisses, noluisti, qa amas animas, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam domine Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus viis tuis. Nunc ergo video hæc domine Deus meus, & cognosco per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna quæ est super me, quoniam eripuisti

animam meam ex inferno inferiori, & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id quod viuo, & totus totum me tibi offero, totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea viuat tibi, vita mea dulcis quoniam totum me liberasti, vt totũ me possideres, totum me refecisti, vt totum me haberes. Diligam te igitur domine virtus mea, diligam te ineffabilis exultatio mea, & viuat iam non mihi, sed tibi tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus misericors & miserator, & multæ misericordiæ, in millia his qui diligunt nomen tuum Iccirco domine Deus meus, sanctificator meus, iussisti lege tua, vt diligam te toto corde meo, tota aĩa mea, tota mente mea, tota fortitudine mea & totis viribus meis, & etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis & momentis quibus fruor bonis misericordiæ tuæ, quoniam semper perirem, nisi quia semper regis me, semper morerer, nisi quia semper mi viuifi-

cas, & omni momento me tibi obli-
gas, dum omni momēto mihi tua ma-
gna beneficia præstas. Sicut ergo nul-
la hora est vel punctus in omni vita
mea, quo tuo beneficio non vtor, sic
nullum debet esse momentum, quo te
non habeam ante oculos in mea me-
moria, & te non diligam ex omni for-
titudine mea. Sed ne hoc valeo, nisi tu
dederis mihi, cuius est omne donū bo-
num, & omne datum optimum descē-
dens a Patre luminum, apud quem nō
est transmutatio, nec vicissitudinis o-
bumbratio, Non enim est volentis ne-
que currentis, sed tuum miserentis, vt
diligamus te. Tuum est domine hoc
donum, cuius est omne bonum. Iubes
te diligi, da quod iubes, & iube quod
vis.

De feruore charitatis.
Cap. XIX.

AMo te Deus meus, magisq́ sem
per amare cupio, quia tu es reue
ra omni melle dulcior, omne la
cte nutribilior, & omni luce clarior, Ic
circo super omne aurum, & argētū, &
lapidē preciosum es mihi charior. Di-

ſplicebat enim mihi quicquid agebam in ſæculo, præ dulcedine tua, & deco-re domus tuæ quã dilexi. O ignis qui ſemper ardes & nunquam extingueris, o amor qui ſemper ferues, & nunquã tepeſcis, accende me. Accendar, inquã totus a te, vt totus diligam te ſolum. Minus enim te amat, qui tecum aliqd amat, quod non propter te amat. Dili-gam te domine, quoniam tu prior di-lexiſti me. Et vnde mihi verbum, vt ex-plicem ſigna dilectionis tuæ, maxime erga me propter innumera beneficia tua quibus a pricipio educaſti me? poſt beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tu-am creaſti me, honorificans & exaltãs me inter eas creaturas quas feciſti, & nobilitans lumine vultus tui, quo ſi-gnaſti ſuperliminare cordis mei, quo ab inſenſibilibus pariter & ſenſibilibus brutis diſcreuiſti me, & paulominus ab angelis minuiſti. Parum & hoc fuit ante conſpectum diuinitatis tuæ, quo-niam quotidianis, & ſingularibus ma-ximisq; donariis tuorum beneficiorũ me ſine intermiſſione, nutriuiſti, & qua

si filium tuum paruulum tenellumvberibus tuæ consolationis lactasti & confortasti me. Vt enim tibi totus seruirē, omnia quæcunque fecisti, in meum seruitium tradidisti.

Quod Deus subiecit omnia seruituti hominum. Cap. XX.

OMnia sub pedibus hominis subiecisti, vt solus homo totus tibi subiiceretur, & vt tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo. Exteriora nēpe pro corpore cuncta creasti, ipsum vero corpus pro anima, animam vero propter te, vt tibi soli vacaret, & te solum amaret, possidens te ad solatiū, inferiora vero omnia ad seruitium. Quicqd enim cœli ambitu cōtinetur, inferius ab anima humana est, quæ facta est, vt summum superius possideret, cuius possessione beata fieret, cui si adhæserit, cunctorum mutabilium inferiorum necessitudines superegrediens, illius summæ maiestatis, cuius æmulatur speciē æternæ Immortalitatis faciem cum serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruetur in domo domi-

ni,quorum comparatione cuncta hæc quæ hic cernimus,velut nihilum computantur.Illa sunt,quæ oculus non vidit,nec auris audiuit,nec in cor hominis ascenderunt,quæ præparauit Deus diligentibus se. Et hæc quidem domine daturus es animæ. His etiam quotidie letificas animas seruorum tuorū, qui amas animas.Quid miror hæc domine Deus meus? Imaginem quippe tuam honorificas,& similitudinē tuā, ad quam creatæ sunt.Nam & corpori nostro,licet adhuc corruptibili & ignobili,vt videret,dedisti cæli claritatem, per manum ministrorum tuorum indefforum Solis & Lunæ, qui præcepto tuo iugiter die ac nocte deseruiūt filiis tuis,vt spiraret,largitus es aeris puritatem,vt audiret,sonorum varietates,vt odoraret,odorum suauitates, vt gustaret,saporum qualitates,vt cōtrectaret, dedisti corpulentium olum grossitates,adiuuamenta suis necessitatibus dedisti iumēta. Volucresquoq; cœli,& pisces maris, & fructus terræ, ad reficiendum impendisti, medicinas de terra ꝓpter singulas quasq; suas cor-

ruptelas creasti, singula solatia singulis malis obuiantia præparasti, quoniã es misericors & miserator, & nouisti figmentum nostrum figulus noster, & nos omnes quasi lutum in manu tua.

Quod ex cõsideratione bonorum temporalium colligitur magnitudo cœlestis cõsilii. C. XXI.

EN aperiat mihi misericordia tua magna, lumine tuo illustra quæso magis adhuc, vt mihi magis agiatur. Nam ex his minimis tua magna, ex his visibilibus tua inuisibilia comprehendimus domine Deus sancte, & bone creator noster. Si enim mi domine pro hoc corpore ignobili & corruptibili tam magna & innumera beneficia pstas a cœlo & aere, a terra & mari a luce & tenebris, a calore & vmbra, rore & imbre, ventis & pluuiis, volucribus & piscibus, bestiis & arboribus, & multiplicitate herbarum & germinũ terræ, & cũctarum creaturarum tuarũ ministerio nobis successiue per sua tẽpora ministrantium, vt alleues fastidiũ nostrum, qualia quæso & quam magna & innumerabilia erunt illa bona, quæ

præparasti diligentibus te, in illa cœle
sti patria, vbi te videbimus facie ad fa-
ciem? Si tanta facis nobis in carcere,
quid ages in palatio? Magna & innu-
merabilia sunt opera tua domine rex
cœlorum. Cum enim sint hæc oia val
de bona & delectabilia, quæ bonis pa-
riter malisq; communia tradidisti, qua
lia futura sunt illa, quæ solis bonis re-
condidisti? Si tam innumera & varia
dona tua, quæ nunc amicis pariter tri
buis & inimicis, quam magna & innu-
merabilia, quam dulcia & delectabi-
lia, quæ solis tuis es largiturus ami-
cis? Si tanta solatia in hac die lachry-
marum, quanta conferes in die nuptia-
rum? Si tanta delectabilia continet car
cer, quanta quæso continet patria?
Oculus non vidit Deus absque te, quæ
præparasti diligentibus te. Secundum
enim magnam multitudinem magni-
ficentiæ tuæ, est etiam multitudo ma-
gna dulcedinis tuæ, quam abscondisti
timentibus te. Magnus enim tu es do-
mine Deus meus & immensus, nec est
finis magnitudinis tuæ, nec est nume-
rus sapientiæ tuæ, nec est mensura beni

gnitatis tuæ, nec est finis, nec numerus nec mensura retributionis tuæ. Sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua, quoniam tu ipse præmium & donum omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

Quod diuina dulcedo omnem præsentē mundi amaritudinē tollit. Cap. XXII.

HÆc sunt beneficia tua magna domine Deus sanctificator sanctorū tuorū, quibus repleturus es inopiā esurientiū filiorum tuorū, quoniam tu es spes desperatorum, & consolatio desolatorum. Tu corona spei, quæ ornata est gloria præparata vincētibus. Tu famelicorum satietas æterna, danda esurientibus. Tu consolatio sempiterna, qui solis illis te tribuis, qui consolationem huius mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur, indigni tua consolatione habentur, sed qui hic cruciantur, a te consolantur, & qui participant passionibus, participāt & consolationibus. Nemo enim potest in vtroq; sæculo consolari, nec potest

quis hic & in futuro gaudere, sed alterum necesse est vt perdat, qui alterum voluerit possidere. Hæc vbi considero domine consolator meus, in hac vita renuit consolari anima mea, vt digna habeatur tuis consolationibus æternis, quia iustum est vt amittat te, quicunque in aliquo alio magis consolari eligit quam in te. Et obsecro summa Veritas te per te, non permittas me in aliqua consolatione vana consolari, sed peto vt omnia mihi amarescant, vt tu solus dulcis appareas aiæ meæ, qui es dulcedo inæstimabilis, per quã cuncta amara dulcorantur. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcorauit. Tua dulcedo craticulam beato Laurentio dulcem fecit. Pro tua dulcedine ibant apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliã pati. Ibat Andreas ad crucem securus & gaudens, quoniã ad tuã dulcedinem properabat. Hæc tua dulcedo ipsos apostolorum principes sic repleuit, vt ꝑ ipsa crucis patibulum vnus eligeret, alter quoq; caput ferientis gladio sup-

ponere

ponere non timeret. Pro hac emenda Bartholomæus propriam pellem dedit. Pro hac quoq; gustanda veneni poculum intrepidus Ioannes potauit. Hanc vero vt gustauit Petrus, omniũ inferiorum oblitus, clamauit quasi ebrius, dicens. Domine, bonũ est nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula. Hic moremur, hic te cõtẽplemur, quia nullo alio indigemus: sufficit nobis domine videre te, sufficit, inquit, tanta dulcedine satiari. Vnam enim stillam dulcedinis ille gustauit, & omnem aliam fastidiuit dulcedinem. Quid putas dixisset, si magnam illam multitudinẽ dulcedinis diuinitatis tuæ gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustauerat virgo, de qua legimus, ꝙ lætissima & glorianter ibi ad carcerem quasi ad epulas inuitata. Hanc (vt reor) & ipse gustauerat, qui dicebat. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quàm abscondisti timentibus te. Quiq; monebat. Gustate & videte quoniã suauis est dominus. Hæc est enim illa beatitudo dñe Deus noster, quam

expectamus daturũ te nobis, pro qua tibi domine continue militamus, pro qua mortificamur tota die, vt in tua vita tibi viuamus.

Quod tota spes nostra, & desiderium nostrum debeat esse in Deum.

Cap. XXIII.

TV autẽ dñe expectatio Israel, desideriũ ad quod suspirat cor nostrũ quotidie, festina, ne tardaueris, surge, propera, & veni, vt educas nos de isto carcere ad cõfitendũ nomini tuo, vt gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribus lachrymarũ pupillorũ tuorũ, qui clamant ad te. Pater noster, da nobis hodie panem nostrũ quotidianũ, in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, vsq; quo perueniamus ad mõtẽ sanctũ tuum Oreb. Et ego paruulus iter paruulos familiæ tuæ Deus pater, & virtus mea, quãdo veniã & apparebo ante faciẽ tuã, vt qui nũc tibi confiteor ad tẽpus, ex tunc cõfitear tibi in æternũ? Beatus ero, si fuero admissus ad vidẽdũ claritatẽ tuam. Quis mihi hoc tribuat, vt ad hoc venire permittas me? Scio dñe, scio & cõfi-

teor me idignũ vt intrē sub tectũ tuũ, sed fac ꝑpter honorē tuũ, & ne cõfũdas in te sperantē seruũ tuũ. Et quis intrabit in sanctuariũ tuũ ad cõsiderãdas potentias tuas, nisi tu aperias? Quis autē aperiet, si tu clauseris? Si enim tu destruxeris, nemo est qui ædificet. Et si īcluseris hoīem, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas, oīa siccabũtur, & si emiseris eas, subuertent terrã. Si oīa quæ fecisti ad nihilũ redigas, quis contradicet tibi? Porro sempiterna bōitas misericordiæ tuæ, qua fecisti oīa quæcũq; voluisti. Tu nos fecisti fabricator mũdi, rege nos. Tu nos creasti, ne spernas nos, quia opera tua sumus. Et quidē domine Deus noster, nos lutũ & vermiculi non valemus in tuas æternitates intrare, nisi tu introduxeris, qui de nihilo cuncta creasti.

Quod salus nostra ex Deo est. Cap. XXIIII.

EGo autē opus manuũ tuarũ cõfitebor tibi in timore tuo, qa nõ in arcu meo sperabo, & gladius meus non saluabit me, sed dextera tua, & brachiũ tuum, & illuminatio vultus tui, alio-

quin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es dominus Deus noster, suauis & patiens, in misericordia disponens omnia. Nam si peccauerimus, tui sumus, si nõ peccauerimus, tui sumus, quoniam apud te sumus computati. Nos enim folium vniuersi, & vanitas est omnis homo viuent, & ventus est vita nostra super terrã. Ne irascaris, si cadimus pupilli tui, quoniam tu nosti figmentum nostrum domine Deus noster. Nũ deus inæstimabilis fortitudinis, cõtra foliũ quod a vẽto rapitur, ostẽdere vis potẽtiam tuam, & stipulam siccam persequeris? Num dãnabis Israel rex æterne canem mortuum? Num damnabis culicem vnum? Audiuimus de misericordia tua domine, quoniam tu mortem nõ facis, nec lætaris in perditione morientium. Propter hoc domine oramus te, ne permittas dominari quod non fecisti, huic creaturæ tuæ quam fecisti. Si enim doles de perditione, quid te prohibet domine, qui omnia potes, ne semper lætaris de nostra salutatio-

ne? Si vis, potes me saluare, ego autē & si vellem, nō possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum. Velle quippe mihi adiacet, perficere autem nō inuenio. Velle quod bonum est, nō possum nisi tu velis, nec quod volo possum, nisi tua potentia me confortet, & quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat, sicut in cœlo & in terra. Et quod volo & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret, Etsi etiam sciam, quandoque volens, quādoque valens, imperfecta & vacua transit sapientia mea, nisi adiuuetur a vera sapientia tua. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere voluntati tuæ, domine vniuersorum, principatum tenēs omnis carnis, & quæcūque vis, facis, in cœlo & in terra, in mari & in omnibus abyssis. In nobis igitur fiat volūtas tua, super quibus iuocatum est nomē tuū, ne pereat hoc nobile plasma tuū, quod creasti, propter honorem tuum. Et qs est homo natus de muliere, qui viuat & non videat mortem, & eripiat animam suam de manu iferi, nisi tu solus

eripias vitavitalis omnis vitæ, per quē omnia viuunt?

Quod voluntas nostra ineficax est ad bona opera sine gratia Dei. Cap. XXV.

ET enim iā tibi cōfessus sum, laus vitæ meæ dñe Deus meus, virtus salutis meæ Sperabā aliquādo in virtute mea, quę tñ nō erat virtus, & cū sic volui currere?, vbi magis me stare credebā, ibi magis cecidi, factusq; sum magis retro, & nō ante, & quod credebam cōsequi, magis elongatum est a me. Sic per multa similia vires meas ꝓbans, cognosco nunc quia illuminasti me, quoniā quod magis credidi posse per me, minus semper potui. Dicebam enim, hoc faciam, illud perficiam, nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas, aderat facultas, nō aderat voluntas, quoniam de meis viribus confidebam Nunc autem confiteor tibi Deus Pater domine cœli & terræ, quia non in fortitudine sua roborabitur vir, vt glorietur ante te stulta præsumptio omnis carnis. Non est hominis, velle quod possit, aut posse

quod velit, vel scire quod velit & possit, sed potius a te gressus hominis diriguntur, illorum inquam, qui nō a se, sed a te dirigi se confiteantur. Obsecramus itaq; p viscera misericordiæ tuæ, velis domine saluare quod creasti, quoniā si vis, potes nos saluare, & in tua voluntate virtus est nostræ salutis.

De antiquis beneficiis Dei.
Cap. XXVI.

Recordare misericordiæ tuæ antiquæ, qua nos a principio in benedictionibus tuæ dulcedinis p̄uenisti. Anteq̄ enim nascerer ego filius ancillæ tuæ, dñe spes mea ab vberibus matris meæ, tu me præuenisti, præparans mihi semitas, quibus incederem, & venirem ad gloriam domus tuæ. Priusq̄ me formares in vtero, nouisti me, & antequā exirem de vulua, quicquid tibi placuit, præ ordinasti de me. Quæ & qualia sint in libro tuo scripta de me in secreto concistorii tui, ego quidem ignoro, vñ & valde timeo, tu vero nosti, quoniā quod ego per successus dierū & temporū hinc ad mille annos huius temporalitatis expecto, in conspe-

ctu æternitatis tuæ iam factum est, & quod futurum est, iam factum est. Ego autem stans in hac nocte tenebrosa, & hæc ignorans, timor & tremor uenerūt super me, dum uideo mihi undiq; imminere multa pericula, & me a multis hostibus uenari, multitudineq; innumerarum miseriarum in hac uita circundari, & nisi in his tantis malis afforet mihi tuum adminiculum, desperarem. Sed spes mihi magna subest de te mitissime princeps Deus meus, & cōsideratio multitudinis miserationum tuarū, quæ apud te sunt, sublcuat mentem meam, & præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ me antequam nascerer præuenerunt, & nunc specialiter in me effulserunt, de futuris benignitatis tuæ melioribus & perfectioribus muneribus, quæ amicis tuis reseruas, spē meā admonēt, vt in te lætetur dn̄e Deus meus, lætitia sancta & viua, qua semp lætificas iuuētutem meam.

De angelis deputatis ad custodiam hominum. Cap. XXVII.

Dilexisti enim me vnice amor me⁹, antequam diligerē te, & ad ima-

ginem tuam creasti me, omnibus crea-
turis tuis præposuisti me. Quã dignita
tem tunc quidem seruo, cum nouerim
te, propter quem fecisti me. Insuper fa-
cis angelos tuos spiritus propter me,
quibus mandasti, vt custodiant me in
omnibus viis meis, ne forte offendam
ad lapidem pedem meum. Hi enim sũt
custodes super muros ciuitatis tuæ no
uæ Hierusalem, & montes in circuitu
eius, vigilantes & custodientes vigili-
as noctis super gregem tuum, nequan-
do rapiat vt leo animas nostras, dum
nõ esset qui eriperet, ille antiquus ser-
pens aduersarius noster diabolus, qui
quasi leo rugiens semper circũit, quæ
rens quem deuoret. Hi sunt ciues bea-
tæ ciuitatis supernæ Hierusalem, quæ
sursum est mater nostra, in ministeriũ
missi propter eos qui hæreditatem ca-
piunt salutis, vt eos liberent ab inimi-
cis suis, & custodiant in omnibus viis
suis, confortent quoque & moneant, &
orationes filiorum tuorum offerant in
conspectu gloriæ maiestatis tuæ. Di-
ligunt nempe conciues suos, per quos
suæ ruinæ scissuras restaurari expe-

ſtant. Ideoque magna cura & vigilanti ſtudio adſunt nobis oībus horis & locis, ſuccurrentes & prouidentes neceſſitatibus noſtris, & ſoliciti diſcurrentes inter nos & te domīe, gemitus noſtros atq; ſuſpiria referentes ad te, vt impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationē, & referant ad nos deſideratā tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant nobiſcū in omnibus viis noſtris, intrant & exeunt nobiſcum, attente conſiderantes, q̄ pie, q̄ honeſte in medio nationis prauæ conuerſemur, quantoque ſtudio & deſiderio quæramus regnum tuū & iuſtitiā eius, quantoq; timore & tremore ſeruiamus &, exultemus tibi in lætitia cordis noſtri. Adiuuant laborantes, protegunt quieſcentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, cō gaudentes gaudentibus, de te, inquam gaudentibus, compatiuntur patientibus, pro te, inquam, patientibus. Grandis eſt eis cura de nobis, magnus eſt affectus dilectionis eorum erga nos. Et hoc totum propter honorem tuæ inæſtimabilis charitatis, qua dilexiſti nos, diligūt enim, quos tu diligis, cu-

ftodiunt, quos tu custodis, & deserunt quos tu deseris, nec diligunt operantes iniquitatem, quoniam & tu odisti omnes operantes iniquitatem, & perdes omnes qui loquuntur mendacium. Quoties bene agimus, gaudẽt angeli, & tristãtur dæmones. Quoties a bono deuiamus, diabolum lætificamus, & angelos tuos suo gaudio defraudam⁹. Gaudiũ est enim eis sup̃ vno peccatore pœnitentiam agente, sed diabolo, super vno iusto pœnitẽtiam deserẽte. Da igitur Pater eis semper gaudere de nobis, vt & tu semper per eos lauderis in nobis, & nos cũ eis in vnũ ouile tuum adducamur, vt confiteamur simul nomini sancto tuo, creator hominum & angelorum. Hæc ipse commemorans coram te, cõfiteor laudans te, quoniam beneficia tua magna sunt hæc, quibus nos honorificasti, dans nobis angelos tuos spiritus in ministeriũ nostri. Dederas enim quicquid cœli ambitu continet, & quasi parua reputas hæc quæ sub cœlo sunt, nisi adderes etiã ea quæ sunt sup̃ cœlos. Laudent te dñe de hoc oẽs angeli tui, cõfiteantur tibi de hoc

omnia opera tua,& ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificētia nostra, nos nimis honorificans & ditans, multis muneribus decorasti. Admirabile est enim nomen tuum domine in vniuersa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut apponis erga eũ cor tuum? Dixisti enim Veritas antiqua: Delitiæ meæ, esse cum filiis hominũ. Nōne homo putredo, & filius hois vermis? Nōne vniuersa vanitas omnis homo viuens? & dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

De profunda prædestinatione, & præsciētia Dei. Ca. XXVIII.

DOce me abyssus profundissima, creatrix Sapiētia, quæ librasti in pōdere mōtes, & colles in statera, & molem terræ tribus digitis appēdisti. Suspende molem corporalitatis huius quam gero, tribus inuisibilibus digitis tuis ad te, vt videam & cognoscam, quam admirabilis es in vniuersa terra. Lux antiquissima, quæ lucebas ante omnem lucē in mōtibus sanctis æternitatis antiquæ, cui nuda & aperta

erant omnia anteq̃ fierent, Lux quæ o-dio habes omnem maculam, vtpote mundissima & immaculatissima, quæ tibi delitiæ cum homine? quæ conuentio lucis ad tenebras? vbi enim sunt in homine delitiæ tuæ? vbi præparasti tibi in me dignum sanctuarium maiestatis tuæ, ad quod introiẽs habeas delitias delectationis tuæ? Mundũ enim cœnaculum decet te, mundans virtus, quæ non nisi a mundis cordibus videri potes, multomagis nec haberi. In homine autem vbi est templum tam mũdum, vt te suscipiat, qui regis mundum? Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es mundus? Ab immundo enim quis mundabitur? Nam & secundum legem, quam dedisti patribus nostris in igne comburente mortem, & in nube tegente aquam tenebrosam, quicquid tetigerit immundum, immũdum erit. Omnes autem nos quasi pannus menstruatæ de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ, quam cœlare saltem tibi, qui omnia vides, non possumus, in-

frōtibus portamus. Quare mūdi eē nō possumus, nisi tu mūdaueris, qui solus es mūdus. Mundas autē de nobis filiis hominum, eos in quibus tibi complacuit habitare, quos inaccessibilibus profundis secretis iudiciorum incōprehensibilium sapientiæ tuæ, semper iustorum, licet occultorū, sine eorū meritis prædestinasti ante mundum, vocasti de mūdo, iustificasti in mundo, & magnificas eos post mundū. Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ. Et ego domine hoc cōsiderans, expauesco, & obstupesco de altitudine diuitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quam ego nō pertingo, & incomprehensibilia iudicia iustitiæ tuæ, quoniā ex eodē luto alia quidem facis vasa in honorē, alia vero in contumeliā sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctū tuū, ipsos mundas, effundēs super eos aquam mundam, quorū nomina numerūq; tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarū, & omnibus eis nomina vocas, qui etiā scripti sunt in libro vitæ, qui nequaq̄ perire pos-

ſunt, quibus oĩa cooperātur in bonum etiã ipſa peccata. Cum enim cadũt, nõ colliduntur, quia tu ſupponis manum tuam, cuſtodiens omnia oſſa eorum, vt vnum ex his nõ cõteratur. Attamen mors peccatorũ peſſima, illorũ, inquã, quos, anteq̃ faceres cœlum & terram, ſecundum abyſſum multam iudicior*ũ* tuorum occultorum, ſemper autem iuſtorum, præſciuiſti ad mortem æternam, quorum dinumeratio nominum & meritorum prauorum apud te eſt, qui numerũ harenæ maris dinumeraſti, & dimẽſus es profundũ abyſſi, quos reliquiſti in immunditiis ſuis, quibus omnia cooperantur in malum & ipſa etiã oratio vertitur in peccatum, vt ſi etiã vſq; ad cœlos aſcenderint, & inter ſydera cœli collocauerint nidũ ſuum, quaſi ſterquiliniũ in fine perdẽtur.

De illis, qui prius ſunt iuſti, & poſtea impii efficiuntur, & conuerſo. Cap. XXIX.

MAgna ſunt hæc iudicia tua domine Deus, iudex iuſte & fortis, qui iudicas æquitatem, & iſcrutabilia facis & profunda, quæ cum

considero, contremiscunt omnia ossa mea, quoniam non securatur homo viuens super terram, vt seruiamus tibi pie & caste cunctis diebus vitæ nostræ in timore, & exultemus tibi cum tremore, vt non sit seruitium sine timore, neque gaudium sine tremore, & nõ glorietur accinctus nisi vt discinctus, neq; glorietur ante te omnis caro, sed pauescat & contremiscat a facie tua, cum ignoret homo, vtrum amore an odio dignus sit, sed in futurum omnia seruantur incerta. Vidimus enim multos domine, & audiuimus a patribus nostris (quod vtiq; sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor) ascendisse primitus quodãmodo vsque ad cœlos, & inter sydera nidum suum collocasse, postmodum autem cecidisse vsq; ad abyssos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de cœlo cecidisse, ab impetu ferientis caudæ draconis, & eos qui iacebant in puluere terræ, a facie sublevãtis manus tuæ domine mirabiliter ascendisse. Vidimus viuos morientes, & mortuos a morte resurgẽtes, & eos

qui

qui inter filios Dei ambulabāt in medio lapidū ignitorū, quasi lutū ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum, filii autē regni eiiciuntur in tenebras exteriores. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem ascendit angelus, & descēdit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipsos & vocasti, & sanctificasti, & mūdasti, vt dignum habitaculum sint tuæ maiestatis, cum quibus, & in quibus sunt tibi delitiæ sanctæ & mundæ, in quibus te delectaris, & lætificas iuuentutem eorum, habitans cum eis in memoria eorum, vt ipsi templum sanctum tuum sint, quod magnæ dignitatis, & cōmendatio est humanitatis nostræ.

Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei. Cap. XXX.

ANima enim, quam creasti, nō de te, sed per Verbum tuum, nō ex qualibet elemētorū materia, sed ex nihilo, quæ quidem rationalis, itellectualis, spiritalis, semper viuens, sem-

per in motu; quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lauacri tui, ita facta est capax maiestatis tuæ, quod a te solo, & a nullo alio possit impleri. quando autem te habet, plenum est desiderium eius, & iam nihil aliud, quod desideret exterius, restat. Dum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est, quod te non habet interius, quo habito, nihil est quod vltra desideret. Cū enim sis summum & omne bonū non habet quod desideret amplius, si possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat vt desideret aliquid, quod non est omne bonum ergo nec summum bonum, ergo nec Deum, sed potius creaturam. Cum autem creaturam desiderat, continuam famē habet, quia licet quod desiderat de creaturis, adipiscatur, vacua tamen remanet, quia nihil est quod eam impleat, nisi tu, ad cuius imaginē est creata. imples autē tu eos, qui nihil aliud desiderāt præter te, & facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos, & amicos Dei, qui omnia reputant vt stercora, vt lucrifaciant te solum. Hæc est

enim beatitudo, quam homini contulisti, hic est honor, quo eum inter omnes creaturas, & super omnes honorificasti, vt sit mirabile nomen tuum in vniuersa terra. Ecce domine Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inueni locum, vbi tu habites, quia in anima, quam creasti ad imaginem & similitudinem tuam, quæ te solum quærit, & desiderat; quia non in illa, quæ te non quærit, nec desiderat.

Vbi, & quomodo Deus possit inueniri. Cap. XXXI.

EGo erraui, sicut ouis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius, & multum laboraui, quærens te extra me, & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi, quærens te, & non inueni, quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuncios meos, omnes sensus exteriores, vt quærerem te, & nō inueni, quia male quærebam. Video enim lux mea Deus, qui illuminasti me, quia male te per illos quærebā, quia tu es itus, & tamen ipsi, vbi intraueris, nescierunt. Nā

oculi dicunt. Si coloratus nō fuit, per nos non intrauit. Aures dicunt. Si soni tum nō fecit, per nos non transiuit, Nasus dicit. Si non oluit, per me non venit, Gustus dicit. Si non sapuit, per me non introiuit. Tactus etiam addit. Si corpulentus nō est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt Deus meus. Non enim speciem corporis, nō decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonātia, non florum & vnguentorum vel aromatum odores, non mella, vel manna, gustui delectabilia, non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia, nec omnia alia sensibus his subiecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit vt ista crediderim Deum meum, quæ etiam a brutalium sensibus comprehenduntur. Et tamen, cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quādam lucem super omnem lucem, quā non capit oculus, quandam vocem super omnem vocem, quam non capit auris, quendam odorem super omnē odorem, quem non capit nasis, quen-

dam dulcorem super omnem dulcorē, quem non capit gustus, quendam amplexum super omnem amplexū, quem non capit tactus. Ista lux quidē fulget, vbi locus non capit, ista vox sonat, vbi spiritus nō rapit, odor iste redolet, vbi flatus non spargit, sapor iste sapit, vbi nō est edacitas, amplexus iste tangitur vbi nō diuellitur. Hic est Deus meus, & nō æstimabitur alius ad illum. Hoc quæro, cum Deum meū quæro. Istud amo, cum Deum meum amo. Sero te amaui pulchritudo tam antiqua, & tā noua, sero te amaui, & tu intus eras, & ego foris, & ibi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non erā. Ea me tenebant longe a te, quæ esse nō poterant nisi in te. Circuibam enim omnia, quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogaui terram, si esset Deus meus, & dixit mihi quod non, & omnia, quæ in ea sunt, hoc idem confessa sunt. Interrogaui maria, & abyssos, & reptilia, quæ in eis sunt, & responderūt. Nō sumus Deus tuus, quære super nos. Interrogaui flabilem

aerem, & inquit vniuersus aer cum omnibus ĩcolis suis. Fallitur Anaximenes nõ sum ego Deus tuus. Interrogaui cœlum, Solem, Lunã, & stellas, Neq; nos sumus Deus tuus, inquiunt. Et dixi omnibus his, qui circunstant fores carnis meæ. Dicite mihi de Deo meo, quod vos noscitis, dicite mihi aliquid de illo. Et exclamauerunt omnes voce grãdi. Ipse fecit nos. Interrogaui mũdi molem. dic mihi, si es Deus meus, an nõ? Et respondit voce forti. Non sum, inqt ego, sed per ipsum sum ego. quem quęris in me, ipse fecit me, super me quære, eum qui regit me, qui fecit te. Interrogatio creaturarum, profunda est cõsideratio ipsarum, responsio, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant. Deus nos fecit. Quoniam, vt ait Apostolus, inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, a creatura mundi intellecta conspiciuntur. Et redii ad me, & intraui in me, & animo ad me. Tu quis es? Et respondi mihi. Homo rationalis, & mortalis. Et ĩcœpi discutere, quid hoc esset, & dixi. Vnde hoc tale animal domine Deus meus? Vnde, nisi abs te?

Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu, per quē viuo ego, tu, per quem viuunt oīa. Quis tu? Tu domine Deus meus verus, & solus, oīpotens, & æternus, & incomprehensibilis, & immensus, qui semper viuis, & nihil moritur in te, immortalis enim es, habitans æternitatem, mirabilis oculis angelorum, inenarrabilis, imperscrutabllis, & innominabilis, Deus viuus & verus, terribilis, & fortis, nesciens principiū neq; finem, principiū omnium, atq; finis, q es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorū origines. Tu es Deus meus, & dominus oīum bonorū, quæ creasti, & apud te omniū stabiliū stant causæ, & omnium mutabilium apud te imutabiles stant, & manent origines & omnium rationabilium, & irrationabilium, atq; temporalium, sempiternæ viuunt rationes. Dic mihi supplici seruo tuo Deus meus, dic mihi misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas, vnde hoc tale aial, nisi abs te? An q̄squā sese faciendi erit artifex? an aliūde q̄ a te trahit esse & viuere? Nōne tu es sūmū eē, a quo est oē eē? Quic

ſtant. Ideoque magna cura & vigilanti ſtudio adſunt nobis oībus horis & locis, ſuccurrentes & prouidentes neceſſitatibus noſtris, & ſoliciti diſcurrentes inter nos & te domīe, gemitus noſtros atq; ſuſpiria referentes ad te, vt impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationē, & referant ad nos deſideratā tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant nobiſcū in omnibus viis noſtris, īstrant & exeunt nobiſcum, attente conſiderantes, q̃ pie, q̃ honeſte in medio nationis prauæ conuerſemur, quantoque ſtudio & deſiderio quæramus regnum tuū & iuſtitiā eius, quantoq; timore & tremore ſeruiamus &, exultemus tibi in lætitia cordis noſtri. Adiuuant laborantes, protegunt quieſcentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, cōgaudentes gaudentibus, de te, inquam gaudentibus, compatiuntur patientibus, pro te, inquam, patientibus. Grandis eſt eis cura de nobis, magnus eſt affectus dilectionis eorum erga nos.
Et hoc totum propter honorem tuæ inæſtimabilis charitatis, qua dilexiſti nos, diligūt enim, quos tu diligis, cu-

stodiunt, quos tu custodis, & deserunt quos tu deseris, nec diligunt operantes iniquitatem, quoniam & tu odisti omnes operantes iniquitatem, & perdes omnes qui loquuntur mendacium. Quoties bene agimus, gaudēt angeli, & tristātur dæmones. Quoties a bono deuiamus, diabolum lætificamus, & angelos tuos suo gaudio defraudam⁹. Gaudiū est enim eis sup̄ vno peccatore pœnitentiam agente, sed diabolo, super vno iusto pœnitētiam deserēte. Da igitur Pater eis semper gaudere de nobis, vt & tu semper per eos lauderis in nobis, & nos cū eis in vnū ouile tuum adducamur, vt confiteamur simul nomini sancto tuo, creator hominum & angelorum. Hæc ipse commemorans coram te, cōfiteor laudans te, quoniam beneficia tua magna sunt hæc, quibus nos honorificasti, dans nobis angelos tuos spiritus in ministeriū nostri. Desideras enim quicquid cœli ambitu continet, & quasi parua reputas hæc quæ sub cœlo sunt, nisi adderes etiā ea quæ sunt sup cœlos. Laudent te dn̄e de hoc oēs angeli tui, cōfiteantur tibi de hoc

omnia opera tua, & ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificẽtia nostra, nos nimis honorificans & ditans, multis muneribus decorasti. Admirabile est enim nomen tuum domine in vniuersa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut apponis erga eũ cor tuum? Dixisti enim Veritas antiqua: Delitiæ meæ, esse cum filiis hominũ. Nõne homo putredo, & filius hoĩs vermis? Nõne vniuersa vanitas omnis homo viuens? & dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

De profunda prædestinatione, & præsciẽtia Dei. Ca. XXVIII.

DOce me abyssus profundissima, creatrix Sapiẽtia, quæ librasti in põdere mõtes, & colles in statera, & molem terræ tribus digitis appẽdisti. Suspende molem corporalitatis huius, quam gero, tribus inuisibilibus digitis tuis ad te, vt videam & cognoscam, quam admirabilis es in vniuersa terra. Lux antiquissima, quæ lucebas ante omnem lucẽ in mõtibus sanctis æternitatis antiquæ, cui nuda & aperta

erant omnia anteq̃ fierent, Lux quæ o-
dio habes omnem maculam, vtpote
mundiſſima & immaculatiſſima, quæ
tibi delitiæ cum homine? quæ conuen-
tio lucis ad tenebras? vbi enim ſunt in
homine delitiæ tuæ? vbi præparaſti ti-
bi in me dignum ſanctuarium maie-
ſtatis tuæ, ad quod introiēs habeas de-
litias delectationis tuæ? Mundū enim
cœnaculum decet te, mundans virtus,
quæ non niſi a mundis cordibus videri
potes, multomagis nec haberi. In ho-
mine autem vbi eſt templum tam mū-
dum, vt te ſuſcipiat, qui regis mun-
dum? Quis poteſt facere mundum de
immundo conceptum ſemine? nonne
tu qui ſolus es mundus? Ab immundo
enim quis mundabitur? Nam & ſecun
dum legem, quam dediſti patribus no-
ſtris in igne comburente mortem, &
in nube tegente aquam tenebroſam,
quicquid tetigerit immundum, immū-
dum erit. Omnes autem nos quaſi pan
nus menſtruatæ de maſſa corrupta &
immunda venientes, maculam imun-
ditiæ noſtræ, quam cœlare ſaltem ti-
bi, qui omnia vides, non poſſumus, in-

frōtibus portamus. Quare mūdi eē nō possumus, nisi tu mūdaueris, qui solus es mūdus. Mundas autē de nobis filiis hominum, eos in quibus tibi complacuit habitare, quos inaccessibilibus profundis secretis iudiciorum incōprehensibilium sapientiæ tuæ, semper iustorū, licet occultorū, sine eorū meritis prædestinasti ante mundum, vocasti de mūdo, iustificasti in mundo, & magnificas eos post mundū. Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ. Et ego domine hoc cōsiderans, expauesco, & obstupesco de altitudine diuitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quam ego nō pertingo, & incomprehensibilia iudicia iustitiæ tuæ, quoniā ex eodē luto alia quidem facis vasa in honorē, alia vero in contumeliā sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctū tuū, ipsos mundas, effundēs super eos aquam mundam, quorū nomina numerūq; tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarū, & omnibus eis nomina vocas, qui etiā scripti sunt in libro vitæ, qui nequaq̄ perire pos-

ſunt, quibus oĩa cooperãtur in bonum etiã ipſa peccata. Cum enim cadũt, nõ colliduntur, quia tu ſupponis manum tuam, cuſtodiens omnia oſſa eorum, vt vnum ex his nõ cõteratur. Attamen mors peccatorũ peſſima, illorũ, inquã, quos, anteq̃ faceres cœlum & terram, ſecundum abyſſum multam iudiciorũ tuorum occultorum, ſemper autem iuſtorum, præſciuiſti ad mortem æternam, quorum dinumeratio nominum & meritorum prauorum apud te eſt, qui numerũ harenæ maris dinumeraſti, & dimẽſus es profundũ abyſſi, quos reliquiſti in immunditiis ſuis, quibus omnia cooperantur in malum & ipſa etiã oratio vertitur in peccatum, vt ſi etiã vſq; ad cœlos aſcenderint, & inter ſydera cœli collocauerint nidũ ſuum, quaſi ſterquiliniũ in fine perdẽtur.

De illis, qui prius ſunt iuſti, & poſtea impii efficiuntur, & econuerſo. Cap. XXIX.

MAgna ſunt hæc iudicia tua domine Deus, iudex iuſte & fortis, qui iudicas æquitatem, & iſcrutabilia facis & profunda, quæ cum

qui inter filios Dei ambulabăt in medio lapidū ignitorum, quasi lutū ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum, filii autē regni eiiciuntur in tenebras exteriores. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem ascendit angelus, & descēdit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipos & vocasti, & sanctificasti, & mūdasti, vt dignum habitaculum sint tuæ maiestatis, cum quibus, & in quibus sunt tibi delitiæ sanctæ & mundæ, in quibus tu delectaris, & lætificas iuuentutem eorum, habitans cum eis in memoria eorum, vt ipsi templum sanctum tuum sint, quod magnæ dignitatis, & cōmendatio est humanitatis nostræ.

Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei. Cap. XXX.

ANima enim, quam creasti, nō de te, sed per Verbum tuum, nō ex qualibet elemētorum materia, sed ex nihilo, quæ quidem rationalis, itellectualis, spiritalis, semper viuens, sem-

enim beatitudo, quam homini contu- listi, hic est honor, quo eum inter omnes creaturas, & super omnes honorificasti, vt sit mirabile nomen tuum in vniuersa terra. Ecce domine Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inueni locum, vbi tu habites, quia in anima, quam creasti ad imaginem & similitudinem tuam, quæ te solum quærit, & desiderat; quia non in illa, quæ te non quærit, nec desiderat.

Vbi, & quomodo Deus possit inueniri. Cap. XXXI.

EGo erraui, sicut ouis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius, & multum laboraui, quærens te extra me, & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi, quærens te, & non inueni; quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuncios meos, omnes sensus exteriores, vt quærerem te, & nõ inueni, quia male quærebam. Video enim lux mea Deus, qui illuminasti me, quia male te per illos quærebã, quia tu es intus, & tamen ipsi, vbi intraueris, nescierunt. Nã

oculi dicunt. Si coloratus nō fuit, per nos non intrauit. Aures dicunt. Si soni tum nō fecit, per nos non transiuit, Nasus dicit. Si non oluit, per me non venit, Gustus dicit. Si non sapuit, per me non introiuit. Tactus etiam addit. Si corpulentus nō est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt Deus meus. Non enim speciem corporis, nō decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonātia, non florum & vnguentorum vel aromatum odores, non mella, vel manna, gustui delectabilia, non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia, nec omnia alia sensibus his subiecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit vt ista crediderim Deum meum quæ etiam a brutalium sensibus comprehenduntur. Et tamen, cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quādam lucem super omnem lucem, quā non capit oculus, quandam vocem super omnem vocem, quam non capit auris, quendam odorem super omnē odorem, quem non capit naris, quen-

dam dulcorem super omnem dulcorẽ, quem non capit gustus, quendam amplexum super omnem amplexũ. quem non capit tactus. Ista lux quidẽ fulget, vbi locus non capit, ista vox sonat, vbi spiritus nõ rapit, odor iste redolet, vbi flatus non spargit, sapor iste sapit, vbi nõ est edacitas, amplexus iste tangitur vbi nõ diuellitur. Hic est Deus meus, & nõ æstimabitur alius ad illum. Hoc quæro, cum Deum meũ quæro. Istud amo, cum Deum meum amo. Sero te amaui pulchritudo tam antiqua, & tã noua, sero te amaui, & tu intus eras, & ego foris, & ibi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non erã. Ea me tenebant longe a te, quæ esse nõ poterant nisi in te. Circuibam enim omnia, quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogaui terram, si esset Deus meus, & dixit mihi ꝙ non, & omnia, quæ in ea sunt, hoc idem confessa sunt. Interrogaui maria, & abyssos, & reptilia, quæ in eis sunt, & responderũt. Nõ sumus Deus tuus, quære super nos. Interrogaui flabilem

aerem, & inquit vniuersus aer cum omnibus icolis suis: Fallitur Anaximenes nō sum ego Deus tuus. Interrogaui cœlum, Solem, Lunā, & stellas, Neq; nos sumus Deus tuus, inquiunt. Et dixi omnibus his, qui circunstant fores carnis meæ. Dicite mihi de Deo meo, quod vos noscitis, dicite mihi aliquid de illo. Et exclamauerunt omnes voce grādi: Ipse fecit nos. Interrogaui mūdi molem. dic mihi, si es Deus meus, an nō? Et respondit voce forti. Non sum, inqt ego, sed per ipsum sum ego. quem quęris in me, ipse fecit me, super me quære, eum qui regit me, qui fecit te. Interrogatio creaturarum, profunda est cōsideratio ipsarum, responsio, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant. Deus nos fecit. Quoniam, vt ait Apostolus, inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, a creatura mundi intellecta conspiciuntur. Et redii ad me, & intraui in me, & animo ad me. Tu quis es? Et respondi mihi. Homo rationalis, & mortalis. Et icœpi discutere, quid hoc esset, & dixi. Vnde hoc tale animal domine Deus meus? Vnde, nisi abs te?

Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu, per quē viuo ego, tu, per quem viuunt oia. Quis tu? Tu domine Deus meus verus, & solus, oīpotens, & æternus, & incomprehensibilis, & immensus, qui semper viuis, & nihil moritur in te, imortalis enim es, habitans æternitatem, mirabilis oculis angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, & innominabilis, Deus viuus & verus, terribilis, & fortis, nesciens principiū neq; finem, principiū omnium, atq; finis, q; es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorū origines. Tu es Deus meus, & dominus oīum bonorū, quæ creasti, & apud te omniū stabiliū stant causæ, & omnium mutabilium apud te īmutabiles stant, & manent origines & omnium rationabilium, & irrationabilium, atq; temporalium sempiternæ viuunt rationes. Dic mihi supplici seruo tuo Deus meus, dic mihi misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas, vnde hoc tale aial, nisi abs te? An q̄squā sese faciendi erit artifex? an aliūde q̄ a te trahit esse & viuere? Nōne tu es sūmū eē, a quo est oē eē? Quic

quid enim eſt, a te eſt, quia ſine te nihil eſt. Nõne tu es fons vitæ, a quo fluit omnis vita? Quicquid enim viuit, per te viuit, quia ſine te nihil viuit. Tu ergo domine feciſti me. Quæro, quis fecit me? tu domine feciſti me, ſine quo factum eſt nihil. Tu factor meus, ego opus tuum, Gratias tibi ago domine Deus meus, per quem viuo ego, & per quem omnia viuunt, quoniam feciſti me. Gratias tibi plaſmator meus, quia manus tuæ fecerunt me. & plaſmauerunt me. Gratias tibi lux mea, quoniã illuminaſti me, & inueni te & me. Vbi inueni me, ibi cognoui me, vbi inueni te, ibi cognoui te, vbi autem cognoui te, ibi illuminaſti me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminaſti me. Quid eſt, quod dixi, cognoui te? Nonne tu es Deus incomprehẽſibilis & immenſus, rex regum, & dominus dominantium, qui ſolus habes immortalitatem, & lucem habitas inacceſſibilem, quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poteſt? Nonne tu es Deus abſconditus, & imperſcrutabilis maieſtatis; ſolus tui ipſius maximus cognitor, & mirabilis

contemplator? Quis enim cognouit q̃d nũquam vidit? Dixisti enim in veritate tua. Nõ videbit me homo, & viuet. Dixit & preco tuus per veritatẽ tuam. Deum nemo vidit vnq̃. Quis ergo cognouit quod nunquã vidit? Dixit etiã veritas tua. Nemo vidit Filium, nisi Pater, neq̃ Patrẽ quis nouit, nisi Filius. Sola Trinitas tua soli sibi ĩtegra nota est, quæ exuperat omnẽ sensum. Quid est ergo, quod dixi, homo vanitati similis, quia cognouit te? Quis enim cognouit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotẽs, superlaudabilis, & supgloriosus, & superexaltatus, & altissimus, & superessentialis in sanctissimis & diuinissimis eloquiis nominaris, quẽ nisi super oẽm essentiã itelligibilẽ, siue itellectualem, atq̃ sensibilẽ, & super omne nomen, quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosceris, quoniam superessentiali & occulta diuinitate, super omnẽ rationem, intellectum, & essentiã, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in teipso, vbi lux inaccessibilis, &

lumen imperſcrutabile,& incõprehenſibile,& inenarrabile,ad quod non attingit aliquod lumen,quoniã incontēplabile,& inuiſibile, & ſuperrationale & ſuperintelligibile, & ſuperinacceſſibile,& ſuperincommutabile creditur, quod nullus vnquam angelorum, vel hominum vidit,ſed nec videre poteſt. Hoc eſt cœlum tuũ domine,cœlum cœlans,ſuperarcanum,ſuperintelligibile, ſuperrationale,& ſupereſſentiale lumē de quo dicitur. Cœlum cœli domino. Cœlum cœli,cui terra eſt omne cœlũ, quia ſupermirabiliter exaltatum eſt ſuper omne cœlum. Ad qđ terra eſt, etiã ipſum cœlũ empyreum, hoc eſt enim cœlũ cœli dño,quia nulli notũ, niſi domino. Ad quod nemo aſcēdit, niſi qui de cœlo deſcēdit,qr Nemo nouit Patrē niſi Filius,& eorũ Spiritus,& nemo nouit Filium,niſi Pater, & eorũ Spiritus. Soli quidem tibi Trinitas itegre nota es,Trinitas ſancta, Trinitas ſupmirabilis,& ſupinenarrabilis, & ſupinſcrutabilis,& ſupinacceſſibilis,ſupincõprehẽſibilis,ſuperintelligibilis, ſupeſſentialis,ſupereſſentialiter exuperāt oēm

ſenſum, oēm rationē, oēm itellectum, omnē intelligentiā, omnē eſſentiā ſupercœleſtium animorū, quā neq; dicere, neq; cogitare, neq; intelligere, neq; cognoſcere poſſibile eſt, etiam oculis angelorum. Vnde ergo cognoui te domine Deus altiſſime ſuper oēm terrā, ſuper omne cœlū, quē neq; Cherubim pfecte cognoſcunt, neq; Seraphim, ſed alis cōtēplationū ſuarum velatur facies ſedētis ſuper ſolium excelſum, & eleuatum, clamantia & dicentia. Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus Deus exercituum, plena eſt oīs terra gloria tua. Expauit propheta, & dixit. Væ mihi, quia tacui, quia vir pollutus labiis ego ſum. Et expauit cor meum, & dixit. Væ mihi, quia non tacui, quia vir pollutus ego ſum, ſed dixi, cognoui te. Verūtamen domine, væ tacentibus de te, quoniam loquaces muti fiunt ſine te. Et ego domine Deus meus non tacebo, quoniā feciſti me, & illuminaſti me & inueni me, & cognoui te, quoniam illuminaſti me. Sed qualiter cognoui te? Cognoui te in te. Cognoui te, non ſicut tibi es, ſed cognoui te, ſicut mi-

hi es,& non sine te,sed in te,quia tu es lux,quæ illuminasti me. Sicut enim tibi es,soli tibi cognitus es, sicut mihi es,secundum gratiam tuam & mihi cognitus es. Sed quid mihi es? Dic mihi misericors famulo tuo misero,dic mihi per miserationes tuas,quid mihi es? Dic animæ meæ, salus tua ego sum: noli abscondere a me faciem tuam, ne moriar. Sine me loq apud misericordiam tuam,me terram & cinerem, sine me loqui apud misericordiam tuã, quoniam misericordia tua magna est super me. loquar ad Deum meum, cũ sim puluis & cinis. Dic mihi supplici tuo,dic mihi misericors misero tuo, dic mihi per miserationes tuas,qd mihi es? Et intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei, & rupisti surditatem meam, & audiui vocem tuam,& illuminasti cæcitatẽ meã & vidi lucem tuam, & cognoui quoniam Deus meus es tu. propterea dixi,ꝙ cognoui te. cognoui enim te,quoniã Deus meus es tu. Cognoui te solũ verũ Deum,& quem misisti IESVM CRISTVM. Erat tempus,quando

non cognoſcebam te, væ tempori illi, quando non cognoſcebam te, væ cæcitati illi, quando non videbam te, væ ſurditati illi, quādo nō audiebā te. Cæcus, & ſurdus, per formoſa quæ feciſti, deformis irruebam, & mecum eras, & tecum non eram, & ea me tenebant lōge a te, quæ non eſſent, niſi eſſent in te. Illuminaſti me lux mundi; & vidi te, & amaui te. nemo quippe te amat; niſi qui te videt, & nemo te videt, niſi qui te amat. Sero te amaui pulchritudo tam antiqua, & tam noua, ſero te amaui, væ tempori illi, quando non amaui te.

Confeſſio veræ fidei.

Cap. XXXII.

GRatias tibi ago lux mea, quæ illuminaſti me, & cognoui te. Qualiter cognoui te? Cognoui te ſolum Deum viuum & verum, creatorem meum. Cognoui te creatorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium, Deum verum. omnipotentem, imortalem, & inuiſibilem, icircūſcriptibilē, iterminabilē, æternū, inacceſſibilem, incomprehenſibilem, imper

scrutabilem, incōmutabilem, immensum īfinitū, principium oīum visibiliū & īuisibiliū creaturarū, per quem oīa facta sunt per quem cūcta subsistūt elemēta, cuius maiestas sicut principium nunq̄ habuit, sic nec definet in æternū. Cognoui te vnū solū verū Deum æternum, Patrem & Filiū & Spiritū sanctū tres quidē Personas, sed vnā essentiam oīno simplicem indiuisamq; naturam, & Patrē a nullo, Filium a Patre solo, & Spiritū sanctū pariter ab vtroq;, absq; initio, semper, sine fine, Deū trinum & vnū, solū & verum Deū omnipotentē, vnū vniuersorū principiū, creatorem omniū visibilium & inuisibilium, spiritualium, & tēporalium, qui tua oīpotenti virtute simul ab initio temporis vtrāq; de nihilo cōdisti creaturam, spiritualem & corporalem, angelicam videlicet, & mūdanam, ac deinde humanam quasi cōmunem ex corpore & spiritu constitutā. Cognoui te, & cōfiteor te Deū Patrem ingenitum, te Filium a Patre genitum, te Spiritum sanctū paracletum neq; genitū neq; īgenitū, sanctam & indiuiduam Trinitatem, in tri

bus coæqualibus personis cõsubstãtia-
libus & coæternis, Trinitatẽ in vnita-
te, & Vnitatem in Trinitate, corde cre
dens ad iustitiam, & ore confitens ad
salutẽ. Cognoui te verũ Deũ & domi
nũ nostrũ IESVM CHRISTVM
filium Dei vnigenitum, creatorem, sal
uatorem & redemptorem meũ, & totius
generis humani, quem confiteor ex Pa
tre genitum ante sæcula, Deũ de Deo,
lumen de lumine, Deum verũ de Deo
vero non factũ, sed genitum, consubstã
tialem & coæternum Patri & Spiritui
sancto, per quem omnia facta sunt a
principio, firmiter credens & veraciter
cõfitens te Deum vnigenitũ IESVM
CHRISTVM propter salutẽ ho-
minũ a tota Trinitate cõiter incarna-
tum, & ex Maria perpetua virgine Spi
ritus sancti cooperatione cõcepiũ, ve-
rũ hoiem factum ex anima rationali &
humana carne subsistentẽ. Qui cũ secũ
dum diuinitatẽ vnigenitus Dei impas
sibilis sis pariter & imortalis, propter
nimiam dilectionem tuam, qua dilexi-
sti nos, idẽ ipse Dei Filius secũdum hu
manitatem factus es passibilis, & mor-

talis. Qui propter salutem humani generis vnice Fili Dei, in ligno crucis pati dignatus es passionem & mortem, vt nos a morte perpetua liberares, atque ad inferos, vbi sedebant in tenebris patres nostri, author luminis descendisti, & die tertia gloriosus victor ab inferis ad superos resurrexisti, resumens sacrum corpus, quod pro peccatis nostris mortuum iacuerat in sepulchro, & viuificans secundum scripturas die tertia, vt ipsum in Patris dextera collocares. Assumpta nanque tecum ex inferis captiuitate, quam captiuauerat antiquus hostis, humani generis inimicus, verus Dei Filius cum nostræ carnis substãtia, idest cum anima & carne humana ex Virgine gloriosa assumpta super omnes cœlos ascẽdisti, trãscẽdẽs oẽs ordines angelorum, vbi sedes ad dexterã Dei Patris, vbi est fons vitæ, & lumen inaccessibile, & pax domini, quæ exuperat omnẽ sensum. Ibi te Deũ verum & hominem IESVM CHRISTVM adoramus, & credimus, confitentes te Patrem habere Deum. Indeque te venturũ iudicem in fine sæculi

expectamus, vt iudices viuos & mortuos, & reddas omnibus, bonis, & malis secundum opera sua, quæ operati sunt in hac vita, vel præmium, vel supplicium, prout quisque dignus fuerit requie, vel ærumna. Resurgent enim in illa die a voce virtutis tuæ omnes homines, quotquot humanam animam acceperunt, in carne sua, quam hic habuerunt, vt totus homo pro meritis, vel gloriā suscipiat, vel gehēnā. Tu es ipsa vita, & resurrectio nostra, quē saluatorē expectamus dominū IESVM CHRISTVM, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ. Cognoui te Deū verum & vnū, Spiritū sanctum Patris & filii, ab vtroque pariter procedentem, cōsubstātialem & coæternum Patri & Filio, paracletum, & aduocatum nostrū qui super eundem Deum & dominum nostrū IESVM CHRISTVM in columbæ specie descēdisti, & super Apostolos in linguis igneis apparuisti. Qui & omnes sanctos & electos Dei, a principio, tuæ gratiæ munere docuisti, & ora pphetarū, vt enarrent mira-

bilia regni Dei, aperuisti qui ab omnibus sanctis Dei cum Patre & Filio simul adoraris & glorificaris. Inter quos & ego filius ancillæ tuæ toto corde meo glorifico nomen tuum, quoniã illuminasti me. Tu enim es vera lux, lumẽ veridicũ, ignis Dei, & magister spirituũ, qui vnctione tua doces nos omnem veritatem spiritus veritatis, sine quo impossibile est placere Deo; quoniam tu ipse Deus de Deo & lux de luce, procedens a Patre luminum ineffabiliter, & a suo Filio domino nostro IESV CHRISTO, quibus consubstantialis, & coæqualis, & coæternus existens in vnius Trinitatis essẽtia, super essentialiter conglorificaris, & corregnas. Cognoui te vnũ Deũ viuum & verum Patrem & Filium & Spiritũsanctum, trinum quidem in personis, sed vnum in essentia, quem cõfiteor, adoro, & glorifico totoq; corde meo verum Deũ solũ sanctũ, immortalem, inuisibilem, icõmutabilem, inaccessibilem, imperscrutabilem, vnum lumen, vnum Solem, vnum panem, vnam vitam, vnum bonum, vnum principium, vnum finem,

vnum creatorem cœli & terræ, per quē omnia viuunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur, & viuificantur, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, & quæ sub terra, præter quem nō est Deus in cœlo & in terra. Sic cognoui te domine Deus, cognitor meus, sic cognoui te. Cognoui te per fidem tuam, quam inspirasti mihi, lux mea, lumen oculorum meorum domine Deus meus, spes omniū finiū terræ, gaudium lætificans iuuentutem meam, & bonum sustentans senectutē meam In te enim domine iubilāt omnia ossa mea, dicentia. Domine, quis similis tibi? Quis similis tibi in diis domine? non quem fecit manus hominū, sed qui fecisti manus hominum. Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum hominū, non sic opator hominum, Omnes dii gētiū dæmonia dn̄s autē cœlos fecit, dominus ipse est Deus Dii, qui nō fecerūt cælū & terrā, peāt de cœlo & terra, Deū verū q creauit cœlū & terrā, cæli & terra bn̄dicāt.

Gratiarū actio pro cœlesti cordis illuminatiōe. Cap. XXXIII.

QVis similis tibi etiã in diis dñe quis similis tibi, magnificus in sanctitate, terribilis atq; laudabilis & faciens mirabilia? Sero te cognoui lumẽ verũ, sero te cognoui. erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meæ, ita vt videre nõ possem Solem iustitiæ, & lumẽ veritatis. Inuoluebar in tenebris filius tenebrarum, tenebras meas amabam, quia lumẽ nõ cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, vbi eram homo cæcus, sedens ĩ tenebris, & vmbra mortis? Quis accepit manum meã, vt inde me educeret? Quis est ille illuminator meus? Nõ enim eum quærebam, & ipse quæsiuit me, nõ vocabam eum, & ipse vocauit me. Quis est ille? Tu es domine Deus meus, misericors & miserator, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, tu sancte domine Deus meus, quem confiteor toto corde meo gratias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu me quæsiuisti, non te inuocabam, tu me vocasti. Vocasti enim

me nomine tuo. Intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei. Fiat lux, & facta est lux, & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos, & vidi lucem tuam, & cognoui vocem tuam, & dixi. Vere domine, tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & vmbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video, (gratias tibi illuminator meus) & conuersus sum, & vidi tenebras, in quibus fueram, & abyssum tenebrosam, in qua iacueram, & contremui, & expaui, & dixi, Væ væ tenebris meis, in quibus iacui, Væ væ cæcitati illi, in qua videre non poteram lumen cœli, Væ væ præteritæ ignorantiæ meæ, quando non cognoscebam te domine. Gratias tibi ago illuminator & liberator meus, quoniam illuminasti me, & cognoui te. Sero cognoui te Veritas antiqua, sero te cognoui Veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris, & non cognoscebam te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te.

Consideratio diuinæ maie- statis. Cap. XXXIIII.

SAncte sanctorum Deus inæstimabilis maiestatis, Deus deorum, & dominus dominorum, mirabilis, inenarrabilis, incogitabilis, inæstimabilis, quem contremiscunt in cœlo Angelicæ potestates, quem adorant omnes Dominationes, & Throni, & omnes Virtutes pauent a cõspectu tuo, cuius potentiæ & sapientiæ non est numerus, qui fundasti mundum super nihilũ & mare colligasti in aere quasi in vtre, omnipotentissime, sanctissime, fortissime, Deus spirituum vniuersæ carnis, a cuius conspectu fugit cœlum & terra, ad cuius nutum omnia se subiiciunt elementa, te adorent, & glorificent omnes creaturæ tuæ. Et ego filius ancillæ tuæ per fidem tuam flecto ceruicem cordis mei sub pedibus maiestatis tuæ gratias agens, quoniam dignatus es ꝑ tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumẽ delectabile, lumen admirabile, lumen super laudabile quod illuminat om-

nem hominem venientem in hunc mũdum, & etiam oculos angelorum, ecce video, gratias ago, ecce video lumẽ cœli, & interlucet oculis mentis meæ radius desuper a facie luminis tui, & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me. Auge quæso luminis author, auge quæso quod iterlucet ĩ me. Dilatetur obsecro, dilatet̃ ex te. Quid est hoc quod sentio? quis est ignis, qui calefacit cor meum? quæ est lux, quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semꝑ ardes, & nunquam extingueris, accẽde me. O lux, quæ semper luces, & nunquam obfuscaris, illuminat me. O vtinam arderem ex te. ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secrete luces, quã desideranter aduris. Væ his, qui non ardent ex te, væ illis, qui non illuminã tur ex te. O lumẽ veridicũ, illuminans omnem mũdum, cuius lux implet mũdum. Væ cæcis oculis, qui te nõ vidẽt. Sol illuminans cœlum & terram, væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt, Væ auertentibus oculos, vt non videant veritatem, Væ non auertentibus, vt non videant vanitatẽ. Ne-

culum in ænigmate, sed quando facie ad faciem? quando ueniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usq; ad domum Dei, ut uideam uidentem me facie ad faciem, & satietur desiderium meum?

De desiderio, & siti animæ in Deum. Cap. XXXV.

QVemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad te Deum fontem uiuū quãdo ueniam, & apparebo ante faciē tuam? O fons uitæ, uena aquarum uiuentium, quãdo ueniam ad aquas dulcedinis tuæ, de terra deserta, inuia, & inaquosa, ut uideā uirtutē tuam, & gloriā tuā, & satiē ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio domine, fons uitæ, satia me. Sitio domine, sitio te Deum uiuum. O quãdo ueniam, & apparebo domine ante faciem tuam? Putas ne uidebo diem illam, diem inquā, iucunditatis & lætitiæ, diem, quam fecit dominus, ut exultemus & lætemur in ea? O dies p̄clara, pulchra, nesciens

vesperum, non habens occasum, in qua audiam vocem laudis, vocem exulta-tionis & confessionis, in qua audiam. Intra in gaudium domini tui, intra in gaudium sempiternum, in domum domini Dei tui, vbi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus, intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiam, vbi erit omne bonum, & non erit aliquod malum, vbi erit quicquid voles, & non erit quicquid noles, vbi erit vita vitalis, dulcis & amabilis, semperq; memorabilis, vbi non erit hostis impugnans, nec vlla illecebra, sed summa & certa securitas, secura tranquillitas, & tranquilla iucunditas, iucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas, & Trinitatis Vnitas, & Vnitatis Deitas, & Deitatis beata visio, quæ est gaudium domini Dei tui. O gaudium super omne gaudium, gaudium vincens omne gaudiũ, extra quod non est gaudium, quando intrabo in te, vt videam Deum meum, qui habitat in te? Ibo, & videbo visionem hanc grandem. Quid est, quòd

me detinet? Heu me, quia incolatus meus prolongatus est Heu me, quamdiu dicetur mihi, Vbi est Deus tuus? Quamdiu dicetur mihi, Expecta, re expecta? Et nunc quæ est expectatio mea? nonne tu domine Deus meus? Saluatorem expectamus dominũ nostrum IESVM CHRISTVM, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ. Expectamus dominum, quando reuertatur a nuptiis, vt inducat nos ad suas nuptias. Veni domine, & noli tardare. Veni domine IESV CHRISTE, veni visitare nos in pace, veni, & educ vinctos de carcere, vt lætemur coram te corde perfecto, Veni saluator noster, veni desideratus cunctis gentibus, ostende faciem tuam, & salui erimus, Veni lux mea, redemptor meus, educ de carcere animam meam ad confitendum nomini sancto tuo. Quãdiu miser iactabor fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te domine, & non exaudis? Audi clamantem domine de hoc mari magno, & adhuc me ad portum felicitatis æter-

næ. Felices, qui de periculo maris huius educti, ad te Deum portum tutissimum peruenire meruere, O uere felices, q de pelago ad littus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium peruenerũt, optata iam quiete beati, qui brauium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quæsierũt, iã felici iucũditate adepti, lætantur in pꝑpetuum. O uere beati, o terq; quaterq; beati, qui iam omnium malorum onere exuti, securi de sua imarcessibili gloria, ad regnum decoris peruenire meruerũt. O æternum regnũ, regnũ oĩum sæculorum, ubi lumẽ ĩdeficiens, & pax Dei, quæ exupat oẽm sensum, in quo sanctorum animæ requiescunt, & lætitia sempiterna super capita eorũ, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor, & gemitus. O quã gloriosum est regnum, in quo tecum domine regnant omnes sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide precioso. O regnum beatitudinis sempiternæ, vbi tu domine spes sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videris a san-

ctis, lætificans eos vndique in pace tua quæ exuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo, vbi iuuentus nunquã senescit, vbi uita terminum nescit, ubi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, vbi sanitas nunquã marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit, vbi dolor nunquam sentitur, vbi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil uidetur, ubi lætitia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est uidere semper faciem domini virtutum. Felices igitur, qui de naufraga uita præsenti ad tanta gaudia iam peruenire meruerunt. Infelices (heu) nos, & miseri, qui per huius maris magni fluctus, procellosasq; uoragines nauem trahimus, ignorantes, an ad portum salutis ꝑuenire ualeamus. Infelices, inquam, quorum uita est in exilio, uia in periculo, finis in dubio, nescientes finem nostrum, quia omnia in futurum reseruantur incerta. Ad-

huc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te, portum maris. O patria nostra, patria secura, a longe te videmus. Ab hoc mari te salutam', ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis, siquo modo ad te perueniamus. Spes humani generis CHRITSE Deus de Deo, refugium nostrum & virtus, cuius lumen a longe inter caliginolas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, vt dirigamur ad te portum, guberna domine nauem nostram tua dextera, clauo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus, ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundũ, sed vncino crucis tuæ trahæ nos ab hoc pelago ad te, solamen vnicum nostrum quem a longe quasi stellam matutinam, & Solem iustitiæ, vix lachrymantibus oculis in littore cœlestis patriæ nos expectantem videmus. En ad te clamamus redempti tui, sed & nunc exules, tui quos precioso sanguine tuo redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omniũ finium terræ; & in mari longe. In mari turbulento versa-

mur, tu in littore stans aspicis pericula nostra, saluos nos fac propter nomen tuũ. Da nobis dñe, inter Scyllã & Charibdim ita tendere per mediũ, vt vtroq; periculo euitato, salua naue & mercibus, securi perueniamus ad portum.

De gloria cœlestis patriæ.

Cap. XXXVI.

CVm ergo peruenerimus ad te, sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucẽ inextinguibilẽ, vt te nõ iam per speculũ in ænigmate, sed facie ad faciem videamus, tunc satiabitur in bonis desiderium nostrũ, quia nihil erit exterius, quod desideretur, nisi tu domine, summum bonum, qui eris præmiũ beatorũ, & diadema decoris eorũ, & lætitia sempiterna sup capita eorũ pacificans eos intus, & extra in pace sua, quæ exuperat oẽm sensũ. Ibi videbimus, amabimus, & laudabimus, videbimus in lumine tuo lumẽ tuum, quoniã apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumẽ. Quale autẽ lumẽ? lumen imensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile, lumen indeficiens, lumen in-

extinguibile, lumē inaccessibile, lumen increatum, lumē veridicum, lumē diuinum, quod illuminat oculos angelorū, quod lætificat iuuētutem sanctorum, quod est lumen luminum, & fons vitæ quod es tu, dñe Deus meus. Tu es qppe lumē, in cuius lumine videbimus lumē, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quādo te videbimus facie ad faciem. Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus, Cognoscere, sicut & cognitus sum? Cognoscere veritatem tuam, & gloriā tuā, hoc est, cognoscere faciē tuam, cognoscere Patris potētiam, Filii sapiētiam, Spiritussancti clemētiam, ipsius summæ Trinitatis vnā & indiuiduā essentiam. Videre enim faciem Dei viui, hoc est summū bonū, gaudium angelorū, atq; omnium sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, brauium felicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimū & externum gaudium, paradisus Dei, Hierusalem cœlestis, vita beata, plēitudo beatitudinis, gaudiū æternitatis, pax Dei, quæ exuperat omnem sensum.

sensum. Hæc est plena beatitudo, & tota glorificatio hominis, videre faciem Dei sui, videre eum, qui fecit cœlum & terram, videre eum, qui fecit eum, qui saluauit eum, & qui glorificauit eum. Videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidẽdo. Ipse enim erit hæreditas populi sui, populi sanctorum, populi quẽ redemit. Ipse possessio felicitatis eorum, ipse præmiũ & merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis. Magnum enim magna decent. Vere domine Deus meus, magnus es tu nimis super omnes deos, & merces tua magna nimis. Neq; enim magnus es tu, & parua merces tua, sed vt magnꝰ es tu, ita magna merces tua, qm̃ nõ aliud es tu, & aliud merces tua, sed tu ipse magnus nimis, tu ipse merces magna nimis, tu ipse coronator es & corona, tu ipse promissor es, & promissio, tu remunerator, & munus, tu præmiator & præmium felicitatis æternæ. Tu ergo coronator es, & corona Deus meus, & diadema spei meæ, quæ ornata est gloria, lumẽ lætificans, lux renouans, decor adornans,

spes mea magna, desideriũ cordis sanctorum, & desideratus eorũ. Visio ergo tui tota merces est, totũ præmium, & totũ gaudium, qđ expectamus. Hæc est enim vita æterna, hæc est, inquã, sapiẽtia tua, hæc est vita æterna, vt cognoscamus te solũ verũ Deũ, & quẽ misisti IESVM CHRISTVM. Cũ igit videbimus te solũ Deũ, Deũ verũ, Deũ viuũ, omnipotẽtẽ, simplicẽ, iuisibilẽ, icircũscriptibilẽ, incõprehensibilẽ, & filiũ tuũ vnigenitũ, consubstãtialem & coæternũ tibi, dominũ nostrũ IESVM CHRISTVM, quẽ pro salute nr̃a misisti in mũdũ in virtute Spũs Sãcti, trinũ in psonis, & vnũ in essentia, Deũ sanctũ solũ, extra quẽ nõ est Deus tunc habebimus, quod nunc quærimus, vitã æternã, gloriã sempiternã, quã præparasti diligentibus te, quã abscondisti timẽtibus te, quã daturus es quærentibus te, quærẽtibus faciẽ tuam semper. Et tu dñe Deus meus, formator meus ex vtero matris meæ, quæ me recõmẽdauit manui tuæ, nõ me pmittas amplius ex vno distrahi in multa, sed collige me de exterioribus ad me, de me

ad te, vt dicat tibi semp cor meū. Exquisiuit te facies mea, faciem tuā dn̄e requirā, faciē dn̄i virtutū, in qua sola cōsistit tota gl'ia sempiterna beatorū, quā q̄dē videre, vita æterna est, & gloria sempiterna sanctoꝝ. Lætet ergo cor meū, vt timeat nomē tuū, lætet cor quærētiū dn̄m, sed multo magis cor īueniētiū. Si enim lætitia est ī q̄rēdo, qualis lætitia erit in inueniēdo? Quærā ergo semp ardēter, & idesinēter faciē tuā, siquādo tādē aperiat mihi ostiū & porta iustitiæ, vt intrem in gaudiū domini mei. Hæc porta domini, iusti ingredientur p eā.

Oratio ad Sanctam Trinitatem. Cap. XXXVII.

O Tres coæquales & coæternæ psonæ, Deus vnus & verus, Pater & Filius & Spiritussanctus, q solus habitas æternitatē & lucē inaccessibilē, qui fundasti terrā in potentia tua, & regis orbē terræ prudētia tua, Sāctus, Sāctus, Sāctus dn̄s Deus sabaoth, terribilis & fortis, iustus, & misericors admirabilis, laudabilis, amabilis, vnus Deus, tres psonæ vna eētia, potētia, sapiētia bōitas, vna & idiuisa Trinitas, api mi

hi clamãti portas iustitiæ,& ingressus in eas,confitebor tibi dño. En ad ostiũ tuũ summe paterfamilias mendicus pulso. Iube api i pulsanti,q dixisti. Pulsate & aperiet vobis. Pulsant enim ad ostiũ tuũ Pater misericordissime, desideria rugiẽtiũ præcordiorũ meorum, & clamores lachrymarum oculorũ meorũ. Ante te est omne desideriũ meũ, & gemitus meus a te non est absconditus. Et tu domine,non auertas faciem tuã amplius a me,nec declines in ira a servo tuo. Pater misericordiarũ audi eiulatum pupilli tui,& porrige manũ tuam optimã adiutricem,vt retrahat me de profundis aquarum,& de lacu miseriæ & de luto fecis,ne peream,vidente misericordia oculorũ tuorum, aspiciente clementia viscerũ tuorũ, sed euadã ad te dominũ Deum meũ,vt videam diuitias regni tui,& intuear faciẽ tuã semp & laudem dicam nomini tuo sancto. Domine, qui facis mirabilia, qui cor meũ lætũ facis memoria tui,q illuminas iuuẽtutẽ meã,ne despicias senectutẽ meã,sed iubilare facias ossa mea, & reuiuiscerẽ facias,vt aqlæ canos meos.

ORATIO BEATI CY-
PRIANI MARTYRIS.

HAgios, Hagios, Hagios, Sancte sanctorum, Pater patrum nostrorũ, Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus apostolorũ, Deus ꝓphetarum, Deus virginum, Deus credentium, Deus & Pater dñi nostri IESV CHRISTI filii tui, te inuocamus supplices pariter & deprecamur, qui ex ore altissimi procreatus es ante mundi dispositionẽ, & ex Mariæ sanctæ virginis vtero per mysteriũ æditus orãtibus nobis desideriũ animæ, & integritatem cordis pstare dignare, vt lauacro salutari recreatũ pectus delictis carnalibus icolume persistat. Petimus fide illibata, mente incorrupta, deuotione robusta operatione seu dilectione cõtinua, vt in Ecclesia sancta tua nos florere permittas, quoniã tibi flectimus genua, & curuamus ceruices, cui angeli & archãgeli, milia milium martyrũ, chorus apostolorũ, & ꝓphetarũ gloria exultant, cui omnes aues cantant laudes, linguæ confitentur cœlestium, terrestriũ & infernorum. Tibi omnes aquæ

in cœlo, & sub cœlo confitentur, & insensibilia sentiunt, tu es solus, & præter te nemo. Te quæsimus domine Pater omnipotens, qui soli Filio conspectabilis es, cui angeli & archangeli obtemperant, & tibi domine Pater, te oramus, vt tribuas nobis mentem itegrã, innocentiam, synceritatem deuotam, cõscientiam sanctam, puram, sobriam castam, contra omnes insidias sæculi gloriosa fide degentem, contra diaboli minas, & carnales illecebras munitum pectus concedas, nec violenti, & cruẽti letalibus laqueis implicemur, vt signũ salutis æternæ incolume perferamus. Pelle a nobis omnem sæculi illuuiem, omnemq; diaboli persuasionẽ. Laqueetur, concidat, & separetur a nobis & amoueatur, sicut a Sara famula tua Asmodeus dæmõ nequissimus, extinctus per angelum tuum sanctum Raphaelem. Et sicut Tobiæ affuisti, ita nobis adesse digneris. Et vt tribus pueris in camino & Danieli misericordiam præstitisti, sic circa nos famulos tuos facere digneris. Qui mortuos suscitasti, & cæcos illuminasti, surdis auditũ, mu-

tis eloquia, claudis gressum, leprosis sanitatem dedisti, ita & da famulis tuis, qui te tota virtute mentis credimus natum, passum, venturum iudicare viuos & mortuos. Assiste nobis, sicut Apostolis in vinculis, Teclæ in ignibus, Paulo in persecutionibus, Petro in fluctibus. Qui sedes sup septem thronos ad dexteram Patris, respice nos, & libera nos de æternæ mortis interitu, vnus in vno, Pater in Filio, Filius in Patre, Spiritus sanctus, perquem, & cũ quo est tibi in sancta Ecclesia honor, virtus, claritas, maiestas, potestas, benedictio, immortalitas, & nunc & in æternum, semper & in omnia sæcula sæculorum.

AMEN.

ORATIO MANASSÆ REgis Iudah in vinculis detenti, pro peccatorum remiſſione, gratia, & liberatione eius.

DOmine Deus omnipotens patrũ noſtrorum Abraham, Iſaac, & Iacob, qui feciſti cœlum & terram cum omni ornatu eorum, qui ſignaſti mare verbo præcepti tui, qui concluſiſti abyſſum, & ſignaſti terribili & laudabili nomine tuo, quod omnes pauẽt, & tremunt a vultu virtutis tuæ, & inſuſtentabilis ira ſuper peccatores comminationis tuæ, immenſa vero & inueſtigabilis miſericordia promiſſionis tuæ, quoniam tu es dominus Deus altiſſimus ſuper omnem terram, longanimis, & multum miſericors, & pœnitens ſuper malitiam hominum. Tu autem domine, ſecũdum bonitatem tuã promiſiſti pœnitentiã remiſſionis peccatorum. Et tu Deus iuſtorum, non poſuiſti Pœnitentiã Iuſtis Abraham, Iſaac & Iacob, iis qui tibi non peccauerunt. Quoniam peccaui ſuper numerũ are-

næ maris, multiplicatæ ſunt iniquita- tes meæ, incuruatus ſum multo vin- culo ferri, & non eſt reſpiratio mihi, quia excitaui iracundiam tuam, & ma- lum coram te feci, inſtituens abomina tiones, & multiplicans offenſiones. Et nunc flecto genua cordis mei, precans a te bonitatem domine. Peccaui do- mine peccaui, & iniquitatem meam agnoſco. Peto, rogans te domine, re- mitte mihi, remitte mihi. Ne ſimul p- das me cum iniquitatibus meis, neque in æternum reſerues mala mihi, quia indignum ſaluabis me ſecundum ma- gnam miſericordiam tuam, & lau- dabo te omnibus diebus vitæ meæ. Quoniã te laudat om- nis virtus cœlorum, & tibi eſt gloria ĩ ſæcu la ſæculorum.

AMEN.

DIVI AVGVSTINI EPISCOPI HIPponensis, Manuale de verbo Dei, quo sopita cœlestis desiderii memoria renouetur.

Præfatio.

VOniam in medio laqueorum positi sumus facile a cælesti desiderio frigescimus. Quapropter assiduo indigemus munimento, vt expgefacti ad Deum nostrum, verum & summum bonum, cum defluimus, recurramus, Idcirco non psumptionis temeritate, sed magna dei mei dilectione huic opusculo ad laudem eius operam dedi, vt ex elegantioribus dictis sanctorum patrum breue & manuale verbum de Deo meo mecum semp habere, ex cuius lectionis igne, quotiens tepesco, in eius accedar amore. Nunc adesto mihi Deus meus, quem quero, quem diligo, quem corde & ore, & qua valeo virtute lau-

do atq; adoro. Mens mea deuota tibi, tuo amore succensa, tibi suspirans, tibi inhians, te solum videre desiderans, nihil habet dulce, nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te cōferre. tuā gloriam frequēter sub corde reuoluere, vt tua suauis memoria sit inter hos turbines aliqua repausatio mea. Te ergo inuoco desideratissime, ad te clamo clamore magno in toto corde meo & cum te inuoco, vtiq; te in me ipso iuoco, quoniam omnino non essem, nisi tu esses in me, & nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes, ex ea cognoui te, & in ea inuenio te, cum reminiscor tui, & delector in te de te, ex quo omnia, per quem omnia, & in quo oīa,

De mirabili essentia Dei. Cap. I.

TV domine cœlum & terram imples, omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione, semper agens, semper qetus, colligēs, & nō egens, q̄rens, cum nihil desit tibi amans, nec æstuans, zelans, & securus es, pœnitet te, & nō doles, Irasceris, & tranquillus es, opera mutas, sed non

mutas consilium, recipis quod inuenis & nnnquam amisisti, nunquã inops, & gaudes lucris nunquam auarus, & vsuras exigis, supererogas cui non debes, vel supererogatur tibi, vt debeas, & quis habet quicquam non tuum? Reddis debita, nulli debens donas debita, nihil perdens. Qui vbique es, & vbiq; totus, qui sentiri potes, & videri non potes, qui nusquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longe es, q; nec ibi dees, vbi longe es, quia vbi nõ es per gratiam, ades per vindictam. Qui vbique præsens es, & vix inueniri potes, quem stantem sequimur, & apprehendere non valemus, qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia, qui corda fidelium doces sine strepitu verborum, qui locis non distenderis, nec temporibus variaris, nec habes accessus & recessus, qui habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, vbique circuis totũ, non enim scindi & diuidi potes, quia vere vnus es, nec in partes efficeris, sed

totus totum tenes, totum imples, totum illustras, & possides.

De idicibili sciẽtia Dei. Cap. II.

SItotum mundum libri repleant, tua scientia ienarrabilis nõ potest enarrari. quoniam vero indicibilis es, nullo modo scribi poteris, nec concludi, Tu es fons lucis diuinæ, & Sol claritatis æternæ. Magnus es sine quãtitate, & ideo imẽsus. Bonus sine qualitate, & ideo vere & summe bonus, & nemo bonus, nisi tu solus, cuius voluntas, opus est, cuius velle, posse est qui omnia, quæ ex nihilo creasti, sola volũtate fecisti, qui omnem creaturam tuã absq; indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absq; tædio regis, & nihil est, quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. q in omnibus locis sine loco haberis, & omnia contines sine ambitu, & vbique præsens es sine situ & motu. qui nec mali auctor es, quod facere non potes. qui nihil non potes, nec vnquam quicquã te fecisse pœnituit. cuius bonitate facti sumus, & iustitia pœnas luimus, & clementia liberamur. Cuius omni-

potentia omnia gubernat, regit, & iplet, quæ creauit. Nec ideo te implere oĩa dicimus, vt te cõtineant, sed ipã potius a te cõtinentur, nec particulatim ĩples oĩa, nec vllatenus ita putãdum est, vt vnaquæq; res magnitudine suæ portionis capiat te, id est, maxima maius, mĩnima minus, cum sis potius ipse totus in omnibus, & omnia in te cuius omnipotentia omnia cõcludit, nec euadẽdi potentiam tuam quis aditum inuenire poterit. qui enim te non habet placatum, nequaq̃ euadet iratum.

De desiderio animæ sentientis Deum. Cap. III.

TE igitur clementissime Deus ĩuoco in animã meã, quam præparas ad capiendum te, ex desiderio, quod ĩspiras ei. Intra rogo in eam, & coapta eam tibi, vt possideas illam, quam fecisti, & refecisti, vt habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso piissime, inuocantem te non deseras quia priusquã te inuocarem, me vocasti, & quæsisti, vt ego seruus tuus te quærerẽ quærendo inuenirem, & inuentũ amarem. Quæsiui, & ĩueni te dñe, & amare

desidero. Auge desiderium meum, & da quod peto, quoniam si cuncta, quæ fecisti, mihi dederis, non sufficit seruo tuo, nisi teipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi Deus meus, redde te mihi. En amo te, & si parum est, amem validius. Tuo ergo amore teneor, tuo desiderio flagro, tua dulci memoria delector. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minus grauat, cogitationum tumultus cessat, põdus mortalitatis & miseriarum more solito non hebetat, silent cuncta, tranquilla sunt omnia, cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, & totus spũs ex desiderio visionis tu_ accensus inuisibilium amore rapi se videt. Assumat spiritus meus pennas vt aquilæ, volet, & non deficiat, volet, & perueniat vsq; ad decorem domus tuæ, & thronũ gloriæ tuæ, & ibi super mensam refectionis ciuium supernorum pascatur de occultis tuis, in loco pascuæ iuxta fluenta plenissima. Tu esto exulatio nostra, qui es spes nostra salus, atque redemptio. Tu esto

nostrum gaudium, qui es futurus præmium. Te semp quærat anima mea, & tu præsta vt quærendo non deficiat.

De miseria animæ, quæ dominum nostrũ IESVM CHRISTVM nõ amat, nec quærit. Cap. IIII.

VÆ miseræ animæ, quæ CHRISTVM non quærit, nec amat, arida manet, & misera perdit quod viuit, qui te Deũ nõ diligit. Qui curat viuere nõ propter te domine, nihil est, & pro nihilo est. qui tibi viuere recusat, mortuus est. qui tibi nõ sapit, desipit. Misericordissime, tibi me commẽdo, reddo, & cõcedo, per quẽ sum, viuo, & sapio In te cõfido, spero, & totam spem meam pono, per quem resurgam, viuam, & requiescam. Te cupio, diligo, & adoro, cum quo manebo, regnabo, & beatus ero. Anima, quæ te nõ quærit, nec diligit, mũdum diligit, peccatis seruit, & vitiis subiecta est, nũquam quieta, nũquam secura est. Famuletur tibi semper mens mea piissime, suspiret tibi semper peregrinatio mea, ardeat in amore tuo cor meum, requiescat in te Deus meus anima mea, con-

templetur te in mentis excessu, cantet laudes tuas in iubilatione, & hæc sit in hoc exilio meo consolatio mea. Cōfugiat mens mea sub vmbra alarum tuarum, ab æstibus cogitationum sæculi huius. Repauset in te cor meum, cor, mare magnum, tumens fluctibus. O diues omnium bonarum dapum, supernæ satietatis epulētissime largitor Deus, da lasso cibum, collige dispersum, libera captiuum, & reintegra scissum. en stat ad ostium, & pulsat. Obsecro p viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto, iube pulsanti misero aperiri, vt liberis gressibus ingrediatur ad te, & requiescat ī te, & reficiatur de te pane cœlesti. Tu enim es panis & fons vitæ, tu lumen claritatis æternæ, tu omnia, ex quibus viuunt recti, qui diligunt te.

De desiderio animæ. Cap. V.

DEus lumen cordium te videtiū, & vita animarū te amātiū, & virtus cogitationum te quærentiū, da vt sancto tuo amori inhæream. Veni rogo in cor meum, & ab vbertate voluptatis tuæ inebria illud, vt obliuiscar ista te-

poralia. Pudet ac piget me talia pati, qualia mũdus iste agit. Triste est mihi, quod video, graue est omne, quod de transitoriis audio. Adiuua me domine Deus meus, & da lætitiã in corde meo veni ad me, vt videã te. Sed angusta est mihi domus animæ meæ, quovsq; venias ad eam, & dilatetur a te. Ruinosa est, refice eam: Habet & plurima, quæ offendant oculos tuos, fateor, & scio sed qs mũdabit eã? aut cui alteri præter te clamabo? Ab occultis meis mũda me dñe, & ab alienis pce seruo tuo. Fac me dulcis CHRISTE bone IESV, fac me rogo amore & desiderio tuo deponere onus carnaliũ desideriorum, & terrenarũ concupiscẽtiarũ. Dominetur carni anima, animæ ratio, rationi gratia tua, & tuæ me iterius & exterius subde volũtati. Tribue mihi, vt laudet te cor meũ, & lingua mea, & oia ossa mea. Dilata mentem meam, & attolle intuitum cordis mei, vt vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te, æternã sapiẽtiam super omnia manentem. Dissolue me oro a vinculis, q bus cõstrictus teneor, vt relinquẽs oia

ista, tibi festinem, tibi soli inhæream, tibi soli intendam.

De felicitate animæ a terreno carcere resolutæ. Cap. VI.

FElix anima, quæ terreno resoluta carcere, libera cœlum petit, quæ te dulcissimum dominũ facie ad faciem cernit, quæ nullo metu mortis afficitur, sed de incorruptione perpetuæ gloriæ lætatur, tranquilla est, & secura, iam non timet hostem, nec mortem, habet iam te pium dominũ, quem diu quæsiuit, semperq; amauit, hymnidicis sociata choris, mellitlua perpetuæ festiuitatis carmina ad laudẽ gloriæ tuæ rex CHRISTE bone IESV in æternum concinit. Inebriatur enim ab vbertate domus tuæ, & torrẽte voluptatis tuæ potas eã Felix societas supernoꝝ ciuium, & gloriosa solẽnitas oĩum ad te redeuntium, ab huius nostræ peregrinationis tristi labore, ad amœnitatem pulchritudinis, ad formositatẽ totius splẽdoris, atq; dignitatem totius elegãtiæ, vbi te iugiter domine tui ciues cernũt: Nihil omnino, quod conturbet mentem, ibidem au-

ribus audire datur. Quæ cantica, quæ organa, quæ cantilenæ, quæ melodiæ ibi sine fine decantantur? Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suauissima angelorum melodia, cantica canticorum mira; quæ ad laudem & gloriam tuam a supernis ciuibus decantantur. Amaritudo, & omnis fellis asperitas in regione tua locum nõ habent, non enim est ibi malus, neq; malitia, non est aduersarius, & ĩpugnans, nec est vlla peccati illecebra, nulla est ibi indigentia, dedecus nullum rixa nulla, nullum improperium, causatio, nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia, sed est ibi pax sũma, charitas plena; iubilatio & laus Dei æterna, sine fine secura requies, & gaudium semper in Spiritu sancto. O q̃ fortunatus ero si audiuero iucũdissimas ciuium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia. Sed & nimium felix, si ego ipse meruero cantare canticũ domino IESV CHRISTO, de dulcibus canticis Sion.

De gaudio paradisi. Ca. VII.

O Vita vitalis, vita sempiterna, & sempiterne beata, vbi gaudium sine mœrore, reqes sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundãtia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate, vbi oia bona in charitate pfecta, vbi species & visio facie ad faciẽ, vbi plena sciẽtia in oibus, & p oia, vbi summa Dei bonitas cernitur, & lumen illuminans a sanctis glorificatur, vbi psens maiestas Dei cõspicit, & hoc vitæ cibo sine defectu mens ĩtuentiũ satiat. Vident semper, & videre desiderãt, sine anxietate desiderant, & sine fastidio satiant. vbi verus Sol iustitiæ, mira suæ pulchritudinis visione oẽs reficit, & ita vniuersos cœlestis patriæ ciues illuminat, vt lucescat ibi lumen videlicet illuminatum per diuinum lumen, illuminans vltra omnem Solis nostri splẽdorem, atq; cũctarũ stellarum claritatẽ immortali adhærentes deitati, ac per hoc immortales & incorruptibiles facti, iuxta promissionem domini Salua

toris. Pater quos dedisti mihi, volo vt, vbi ego sum, & illi sint mecum, vt videant claritatem meam, & omnes vnũ sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis vnum sint.

De regno cœlorum. Cap. VIII.

REgnũ cœlorũ, regnũ felicissimũ regnum carens morte, & vacãs fine, cui nulla tẽpora succedunt per æuũ, vbi cõtinuus sine nocte dies nescit habere tempus, vbi victor miles post laborẽ, donis ineffabilibus cumulatur, nobile perpetua caput amplectẽte corona. Vtinã remissa peccatorũ mole, me vltimũ seruorũ CHRISTI iuberet diuina pietas hanc carnis sarcinã deponere, vt in suæ ciuitatis gaudia æterna repausandus transirem, sanctissimis supernorum choris interessem, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, præsentẽ Dei vultũ cernerẽ, nullo mortis metu tãgerer, de perpetuæ imortalitatis incorruptione securus gauderem, & sciẽti oĩa coniunctus, oẽm ignorãtiæ cæcitatẽ amitterẽ terrena cuncta paruipẽderẽ, cõuallẽ lachrymarũ istã ītueri, vel reminisci vlte

rius non dignarer, vbi vita laboriosa, vita corruptibilis vita omni amaritudine plena, vita domina malorum, ancilla infernorum, quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, humores morbidant, escæ inflant, ieiunia marcerant, ioci soluunt, tristitiæ consumunt, solicitudo coarctat, securitas hebetat, diuitiæ iactant, paupertas deiicit, iuuentus extollit, senectus incuruat, infirmitas frangit, mœror deprimit, cui diabolus insidiatur, mundus adulatur, in qua caro delectatur, anima excæcatus, totus homo conturbatur. & his tot & tãtis malis mors furibunda succedit, vanisq; gaudiis ita finem imponit, vt cum esse desierint, nec fuisse putentur.

Post nimios ploratus mœstam animam cõsolatur Deus. Cap. IX.

SEd quas laudes, quas ve gratiarum actiones tibi referre valeamus Deus noster, qui nos etiam inter has tãtas mortalitatis nostræ ærumnas nõ desinis consolari mira visitatione gratiæ tuæ? Ecce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem

timeo, dum peccata mea considero, dũ iudicium tuum formido, dum mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo, dum opera mea qua districtione & discussione a te pensentur, ignoro, dum quo fine illa clausurus sim, penitus nescio, dumq; hæc, & alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate domine Deus, & inter has querelas, nimiosq; ploratus, ac profunda cordis suspiria, assumis mœstam & anxiam mentem super alta iuga montium, ad areolas vsque aromatum, & collocas me in loco pascuæ secus riuulos dulcium aquarum, vbi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset, & cor triste lætificet, quibus tandem refocillatus delitiis, multarum miseriarum mearum oblitus, leuatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

De dulcedine diuini amoris.

Cap. X.

AMo te Deus meus, amo te, & magis atq; magis amare volo. Da mihi dñe Deus meus, speciose p̃-

filiis hoium, vt desiderem te, vt amē te quantū volo, & quantū debeo. Immensus es, & sine mēsura debes amari, præsertim a nobis, quos sic amasti, sic saluasti, pro quibus tanta & talia fecisti. O amor, qui semp ardes, & nnnq̄ extingueris, dulcis CHRISTE, bone IESV, charitas, Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuo, dulcedine tua, dilectione tua, desiderio tuo, charitate tua, iucūditate & exultatiōe tua, pietate & suauitate tua, voluptate & cōcupiscentia tua, quæ sancta est & bona, quæ casta est & mūda, vt totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma tuæ charitatis vaporatus, diligā te dominū meū dulcissimū & pulcherrimū ex toto corde meo, & ex tota aīa mea, ex totis viribus meis. & ex omni intentione mea, cum multa cordis cōtritione & lachrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore, habens te in corde & in ore, & præ oculis meis semp, & vbiq;, ita vt nullus in me adulterinis amoribus pateat locus.

De præparatione nostræ redemptionis. Cap. XI.

PVlcherrime IESV CHRISTE, rogo te ꝑ illã sacratissimã effusio nẽ ꝑciosi sanguinis tui, quo redẽpti sumus, da mihi cordis contritionẽ, & lachrymarum fontem, ꝑcipue dum præces & oratiões tibi afferro, dũ tuæ laudis tibi psalmodiã decanto, dũ mysterium nostræ redẽptionis, manifestũ misericordíæ tuæ indiciũ recolo, dum sacris altaribus licet indignus assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile & cœleste, sacrificium, omni reuerentia & deuotióe dignum, qđ tu domine Deus meus sacerdos immaculate, istituisti, & offerre præcepisti incommemoratio nẽ tuæ charitatis mortis, scilcet & passionis, ꝑ salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatione. Confirmet mẽs mea inter tãta mysteria dulcedine ꝑsentiæ tuæ, sentiat te sibi adesse, & lætetur corã te. Ignis, qui semper luces, amor, qui semper ardes, dulcis CHRISTE bone IESV, lumen æternũ & ĩdeficiẽs, panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis, quotidie comederis, & sempiteger manes, resplende mihi, accẽde me, illumina, & sãctifi-

ca vas tuum, malitia euacua, imple gratia, plenum conserua, vt ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ, quatenus manducando te, viuam de te, viuam per te, perueniam ad te, & repausem in te.

De gaudio spirituali. Cap. XII.

O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis, comedat te venter meus & nectare tui amoris repleatur viscera mea, vt eructet mens mea Verbum bonum. Charitas Deus meus, mel dulce, lac iuuenum, cibus grandium, fac me crescere in te, vt sano palato possis manducari a me. Tu es vita mea, qua viuo, spes, cui inhæreo, gloria, quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene, mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animum suspende, & insuperna fluenta os sitientis te spiritus trahe. Taceat quæso tumultus carnis, conticescant phantasiæ terrarum, & aquarum, aeris, & poli, taceant somnia, & imaginariæ reuelationes, omnis lingua, omne signum, & qcquid transeundo fit. Sileat sibi & ipsa anima, & transeat se, non cogitando

ſe,ſed te Deus meus,quoniam tu es re
uera tota ſpes & fiducia mea. Eſt enim
in te Deo & domino noſtro IESV
CHRISTO,dulciſſimo & benigniſ
ſimo atq; clementiſſimo, vniuſcuiuſq;
noſtrum & portio,& ſanguis,& caro.
Vbi ergo portio mea regnat,ibi regna
re me credo,vbi ſanguis meus domina
tur,ibi dominari me confido, vbi caro
mea glorificatur,ibi glorioſum me eſ
ſe cognoſco.Quamuis peccator ſim,
de hac tamen communione gratiæ nō
diffido,& ſi peccata mea requirit me
prohibent,ſubſtantia mea me requirit,
& ſi delicta propria me excludunt, na
turæ communio non repellit.

Verbum incarnatum eſt cauſa
ſpei noſtræ. Cap. XIII.

NOn enim tā inimicus eſt domi
nus,vt non diligat carnē ſuam,
membra ſua,& viſcera ſua.De
ſperare vtiq; potuiſſem propter nimia
peccata mea &vitia,culpas,& infinitas
negligentias meas,quas egi, & quoti
die indeſinenter ago corde,ore,& ope
re,& omnibus modis,quibus humana
fragilitas peccare poteſt, niſi Verbum

cissimo pii amoris affectu in loco peregrinationis meæ, iuxta modulum meum. interim, quandiu his fragilibus subsisto membris, miram tuam dilectionem & pulchritudinem indesinenter cupio desiderare & considerare. Tuæ enim charitatis iaculo vulneratus sum, tuo vehementer desiderio flagro, ad te peruenire cupio, te videre desidero. Idcirco super custodiam meam stabo, & vigilantibus oculis psallam spiritu, psallam & mente, & totis viribus meis te factorem & refectorem meum collaudabo, polum penetrabo, mēte & desiderio tecum ero, vt in præsenti quidem miseria solo corpore tenear, tecum autem cogitatione & auiditate, atque omni desiderio sim semper, quatenus ibi sit cor meum, vbi tu es thesaurus meus desiderabilis, incōparabilis, multumque amabilis. Sed ecce Deus meus piissime ac misericordissime, dum tuæ immensæ bonitatis & pietatis gloriam considerare volo, cor meum non sufficit, excedit enim omnem sensum humanæ mentis tuum decus, tua pulchritudo, tua virtus,

tua gloria, tua magnificentia, tua maiestas, & tua charitas. Sicut inæstimabilis est tuæ gloriæ splendor, ita ineffabilis est æternæ tuæ charitatis benignitas, qua illos, quos de nihilo creasti, adoptas in filios, & tibi coniungis.

Quod desiderádæ sint ꝑ CHRISTO tribulatiões in hac vita. Cap. XV.

O Anima mea, si quotidie oporteret nos torméta ꝑferre, si ipsam gehennam longo tempore tolerare, vt CHRISTVM ĩ gloria sua videre possemus, & sanctis eius sociari nõ ne dignũ esset pati omne quod triste est, vt tanti boni, tantæq; gloriæ participes haberemur? Insidientur ergo dæmones, parent suas tentationes, frãgãt corpus ieiunia, premant carnem vestimenta, labores grauent, vigiliæ exsiccent, clamet ĩ me iste, inquietet me ille, vel ille, frigius incuruet, conscientia murmuret, calor vrat, caput doleat pectus ardeat, infletur stomachus, pallescat vultus, deficiat in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus, ingrediatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat, vt requiescã in die tribu

lationis

lationis, & ascendam ad populum accinctum nostrum. Quæ enim erit iustorum gloria, quàm grandis sanctorum lætitia, cũ vnaquæque facies fulgebit vt sol, cum ordinibus distinctis populũ suum dominus in regno Patris sui cœperit recensere, & meritis atque operibus singulorũ promissa præmia restituet, pro terrenis cœlestia, pro tẽporalibus sempiterna, pro modicis magna? reuera cumulus felicitatis erit, cũ dominus adducet sanctos suos in visione paternæ gloriæ, & faciet in cœlestibus considere, vt sit Deus omnia in omnibus.

Quomodo regnum cœlorum possit acquiri. Cap. XVI.

O Felix iucunditas, & iucunda felicitas, sanctos videre, cũ sanctis esse, & eẽ sanctũ, Deũ videre, & Deũ habere in æternũ & vltra. Hæc sedula mẽte cogitemus, hæc toto desiderio desideremus, vt ad eos cito peruenire valeamus. Si q̃ras, quõ istud põt fieri? vel qbus meritis, qbusue auxiliis? audi Res ista posita ẽ in potestate faciẽtis, quĩ regnum cœlorum vim patitur. Regnum cœlorum, o homo, aliud non

quærit precium, nisi teipsum. tantum enim valet, quantum es. te da, & habebis illud. Quid turbaris de precio? CHRISTVS semetipsum tradidit, vt acquireret te regnū Deo Patri. ita tu temetipsum da, vt sis regnum eius, ac non regnet peccatum in tuo mortali corpore sed spiritus in acquisitione vitæ.

Quid sit, & quid habeat paradisus. Cap. XVII.

O Anima mea, reuertamur ad ciuitatē cœlestē, in quā scripti sumus, & ciues decreti. Sicut enī ciues sanctorū & domestici Dei, & sicut hæredes Dei, cohæredes autem CHRISTI, cōsideremus īclytā nr̄æ vrbis felicitatē, inquātū cōsiderare possibile est. Dicamus ergo cū propheta. O q̄ gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei, sicut lætantium oīum habitatio est in te. Fūdaris enim exultatione vniuersæ terræ. nō est in te senectus, nec senectutis miseria. nō est in te mancus, nec claudus, neq; gibbosus, neq; deformis, dū oēs occurrūt in virū pfectū, in mēsurā ætatis plenitudinis CHRISTI. Quid hac vita beatius? vbi non est paupertatis me-

tus,nō ægritudinis imbecillitas ibi nemo læditur,nemo irascitur,nemo inuidet,cupiditas nulla exardescit,nullū cibi desiderium,nulla honoris aut potestatis pulsat ambitio,nullus ibi diaboli metus,isidiæ dæmonum nullæ, terror gehēnæ ꝓcul,mors neq; corporis neq; animæ,sed imortalitatis munere iucunda vita,nulla erunt tūc mala,nusq̄ discordia,sed cuncta consona, cuncta cōueniētia,qa oīum sanctorum vna erit cōcordia,pax cuncta & lætitia cōtinet,tranqlla sunt oīa & qeta, iugis splēdor,nō vt est ille,q nūc est Sol,sed tāto clarior,quanto felicior,qa ciuitas illa,vt legit,non egebit Sole neq; Luna,sed dñs ops illuminabit eā,& lucerna eius est Agnus. Vbi sancti fulgebūt vt stellæ i ꝑpetuas æternitates,& sicut splēdor firmamēti,q erudiunt multos. Quapꝑ nox ibi nulla, nullæ tenebræ, cōcursus nubiū nullus,nec frigoris ardorisue aspitas vlla,sed talis erit rerū temperies,quam nec oculus vidit, nec auris audiuit,nec in cor hominis ascēdit,nisi illorum,qui ea perfrui digni inueniunt,quorū nomina scripta sunt in

libro vitæ. Verũ sup̱ hæc oía ẽ, cõsociari choris angelorũ, & archãgelorũ, atq̃ oium cœlestiũ virtutum, intueri patriarchas & ꝓphetas, videre apostolos atq̃ omnes sanctos, videre etiã parẽtes nostros. Gloriosa sũt hæc. Sed multo gloriosius est, præsentẽ Dei vultũ cernere in circũscriptũ lumen videre. Superexcellens gloria erit, cum Deum videbimus in seipso, videbimus & habebimus in nobis quẽ cernere finis nõ erit.

Non valet homo Deo vicem reddere nisi per amorẽ. Cap. XVIII.

ANima insignis Dei imagine, illustris similitudine, habet i sese ex Deo, quo admoneatur semp̱ aut stare cum eo, aut redire, si mota suis affectibus. immo defectibus fuerit. Et nõ solũ habet, vnde respirare queat, in spe veniæ, & misericordiæ, sed etiã vnde audeat aspirare ad nuptias Verbi, & cũ Deo inire fœdus societatis, atq̃ cũ rege angelorũ ducere suaue iugũ amoris. Hæc oia facit amor, si aia exhibeat se similẽ Deo p̱ volũtatẽ, cui similis est p̱ naturã, diligẽs sicut dilecta est. Solus est amor ex omnibus aiæ motib', sensi-

bus atq; affectibus, in quo potest creatura, etsi nõ ex æquo, rñdere auctori, vt sibi mutuã rependere vicẽ. Amor vbi venerit, cæteros in se omnes traducit & captiuat affectus. Amor p se sufficit, per se placet, & ꝓpter se. Ipse meritum ipse pmiũ, ipse causa, ipse fructus, ipse vsus. p amorẽ enim cõiungimur Deo. Amor facit vnum spiritũ de duobus. Amor facit idem velle, & idem nolle. Amor facit prius mores componere, postmodũ oĩa, quæ adsunt, tanq̃ nõ ad sint, cõsiderare, tertio vero loco mundacordis acie & superna & interna cõspicere. Per amorẽ primum in sæculo bene geruntur honesta, postmodũ etiã honesta sæculi despiciuntur, ad extremum etiam Dei intima conspiciũtur.

Quid in nobis Deus requirat sibi simile. Cap. XIX.

DEus Pr̃ charitas est, Deus Filius dilectio est, Spiritussanctus amor Pr̃is & Filii ẽ. Hæc charitas, & hæc dilectio aliquid simile reqrit in nobis, scilicet charitatẽ, qua velut quadam affinitate cõsanguinitatis ei sociemur, & cõiungamur, Amor dignitatis nescius,

reuerentiam nescit. Qui amat, per seipsum fiducialiter accedit ad dominum Deum, familiaritérq; loquitur ei, nihil timens, nihil hæsitans. Perdit quod vi-uit, qui non diligit, qui autem diligit, oculos suos semper habet ad Deum, quem diligit, quem desiderat, in quo meditatur, in quo delectatur, in quo pascitur, in quo impinguatur. Iste talis sic deuotus, ita cantat, ita legit, & in o-mnibus operibus suis sic est prouidus & circunspectus, quasi Deus adsit præsens ante oculos ei⁹, sicut reuera adest. Ita orat, quasi sit assumptus & præsentatus ante faciem Maiestatis in excelso throno, vbi millia milliũ ministrãt ei, & decies centena millia assistunt ei. Animam, quã visitat amor, expergefacit dormientem, monet, & emollit eã, & vulnerat cor eius, tenebrosa illuminat, clausa referat, frigida inflammat, mentem asperam, & irascibilem, & impatientem mitigat, vitia fugat, carnales affectus comprimit, mores emendat, reformat & innouat spiritum, lubricæ ætatis motus actusq; leues coercet. Hæc omnia facit amor, cum præ-

sens est, cum vero abscesserit, ita incipit anima iacere languida, ac si cacabo bullienti subtraxeris ignem.

De confidentia animæ amantis Deum. Cap. XX.

MAgna res est amor, quo anima per semetipsam fiducialiter accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum familiariter percunctatur, consultatq; de omni re. Anima, quæ amat Deum, nil aliud potest cogitare, nil loqui, cætera cõtẽnit, oĩa fastidit, quicq̃d meditatur, quicq̃d loquitur, amorẽ sapit, amorẽ redolet, ita amor Dei eam sibi vẽdicauit. Qui vult habere notitiã Dei, amet. Frustra accedit ad legendum, ad meditandum, ad prædicandum, ad orãdũ, qui nõ amat. Amor Dei amorẽ animæ parit, & eã intẽdere sibi facit. Amat Deus, vt ametur. Cum amet, nil aliud vult, quã amari, sciens amore esse beatos, q se amauerint. Anima amans cunctis suis renunciat affectionibus, & tota soli incumbit amori, vt possit respõdere amãti i readhibẽdo amorẽ. &, cũ tota se effuderit i amorẽ, quãtum est ad illud fontis perenne

profluuium,nō pari vbertate cōcurrūt amor,& amans,aīa & Deus,creator & creatura,tamē,si ex tota se diligit,nihil deest,vbi totū est.Non timeat aīa,quæ amat,paueat,quæ nō amat. Aīa amās fertur votis,trahitur desideriis,dissimulat merita, maiestati oculos claudit, aperit voluptati,ponens se in salutari, & fiducialiter agens in eo. Amore aīa secedit,& excedit a corporeis sensibus vt sese nō sentiat,quæ Deū sentit. Hoc fit,cum mens ineffabili Dei illecta dulcedine,quodammodo sese sibi furatur, immo rapitur,atq; elabitur a seipsa,vt Deo fruatur ad iucunditatem. Mihi tā iucūdum,nisi esse tam modicū. Amor dat familiaritatē Dei, familiaritas ausum,ausus gustum,gustus famē. Anima, quā tangit amor Dei, nihil aliud potest cogitare,nil desiderare,frequenter suspirat dicens. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum,ita desiderat anima mea ad te Deus meus.

Quid fecit Deus propter hominem. Cap. XXI.

DEus amore venit ad hoies,venit in hoies, factus ē homo, amore

Deus inuisibilis, seruis suis factus est similis, amore vulneratus est pp delicta nr̃a. Tuta & firma requies est infirmis & peccatoribus, in vulneribus saluatoris. Securus illic habito, patent mihi viscera per vulnera. Quicqd ex me mihi deest, vsurpo mihi ex visceribus domini mei, quoniã misericordia affluũt nec desunt foramina, per quæ affluant. Per foramina corporis patent mihi arcana cordis, patet magnum pietatis sacramẽtum, patẽt viscera misericordiæ Dei nr̃i, in qbus visitauit nos, oriens ex alto. Vulnera IESV CHRISTI plena sunt misericordia, plena pietate, plena dulcedine & charitate. Foderunt manus eius. & pedes eius, & latus eius lãcea pforauerunt. ¶Per has rimas licet mihi gustare q̃ suauis est domĩus Deus meus, qm̃ reuera suauis & mitis & multæ misericordiæ est oĩbus eũ iuocantibus & inqrẽtibus, & maxime diligentibus. Copiosa redẽptio data est nobis ĩ vulneribus IESV CHRISTI saluatoris nostri. Magna multitudo dulcedinis, plẽitudo gr̃æ, & pfectio virtutũ

CHRISTI dñi nři. Cap.XXII.

CVm me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Cũ me pmit caro mea, recordatione vulneꝝ dñi mei resurgo. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ dñi mei, & recedit a me. si ardor libidinis moueat mẽbra mea, recordatiõe vulneꝝ dñi nři filii Dei extinguit. In oĩbus aduersitatibus nõ ĩueni tã efficax remediũ, q̃ vulnera CHRISTI. In illis dormio securus, & qescõ intrepidus. CHRISTVS mortuus est p nobis, nihil tã ad mortẽ amaꝝ, qđ morte CHRISTI nõ sanet. Tota spes mea est in morte dñi mei. Mors eius, meritũ meũ, refugiũ meũ, salus, vita & resurrectio mea, meritum meum, miseratio dñi. Nõ sum meriti ĩops, q̃diu ille miserationum dñs nõ defuerit. & si misericordiæ dñi mltæ, mlt' ego sum ĩ meritis. Quãto ille potẽtior est ad saluãdũ, tãto ego sum securior.

Recordatio vulneꝝ Chři ẽ efficax remediũ cõtra oẽs aduersitates. c.xxiii.

PEccaui pctm̃ grande, & multoꝝ sum mihi cõscius delictoꝝ, nec sic despe

ro,qm ybi abundauerunt delicta,super abundauit & gra.Qui de venia peccato rum suorum desperat,negat Deum esse misericordē.Magnā iniuriā Deo facit, q de eius misericordia diffidit.Quantum in se est,negat Deum habere charitatē veritatē,& potestatē, in qbus tota spes mea cōsistit scilicet i charitate adoptionis,in veritate pmissiōis,& in ptāte redēptiōis.Murmuret iā q̄tū voluerit insipiēs cogitatio mea,dicens.Quis eni es tu,& q̄ta est gloria illa?qbusue meritis illā obtinere speras?Et ego fiducialiter rn̄debo.Scio cui credidi,qa in charitate nimia adoptauit me in filium, qa verax est in pmissiōe,potēs in exhibione, & licet ei facere qd vult.Nō possum terreri multitudine peccatorum,si mors dn̄i in mentem meā venerit,quoniam peccata mea illum vincere non possunt. Claui & lancea clamant mihi, q vere recōciliatus sum CHRISTO,si eū amauero.Lōginus aperuit mihi latus CHRISTI lācea,& ego intraui,& ibi requiesco securus.Qui timet,amet quoniam charitas foras mittit timorem.Nullum tam potens est,& tam ef-

ficax contra ardorem libidinis medicamentum, q̃ mors redemptoris mei. Extendit brachia ſua in cruce, & expandit manus ſuas, paratus in amplexus peccatorum. Inter brachia ſaluatoris mei, & viuere volo, & mori cupio. Ibi ſecurus decãtabo. Exaltabo te domine, quoniã ſuſcepiſti me, nec delectaſti inimicos meos ſuper me. Saluator noſter caput inclinauit ĩ morte, vt oſcula daret ſuis dilectis. Totiẽs Deũ oſculamur, quotiens in eius amore compungimur.

Meditatio animæ ad amorem CHRISTI. Cap. XXIIII.

O Anima mea, inſignita Dei imagine, redẽpta CHRISTI ſãguie, deſpõſata fide, dotata ſpũ ornata virtutibus, deputata cũ angelis dilige illum, a quo tantum dilecta es, intende illi, qui intendit tibi, quære q̃rẽtem te, ama amatorem tuum, a quo amaris, cuius amore præuenta es, qui eſt cauſa amoris tui. Ipſe eſt meritum, ipſe præmium, ipſe fructus, ipſe vſus, ipſe finis. Eſto ſolicita cum ſolicito, cum vacante vacans, cum mundo mũda, cum ſancto ſancta. Qualis apparuc

tris Deo, talis oportet vt appareat tibi Deus, suauis, & mitis & multæ miseri cordiæ, suaues, mites, dulces, humiles & misericordes reqrit. Ama illũ, qui te eduxit de lacu miseriæ, & de luto fecis, elige illũ amicũ tuum præ oibus amicis tuis, q, cũ oĩa subtracta fuerint, solus tibi fidẽ seruabit. In die sepulturæ tuæ, cũ omnes amici tui recedent a te, ille te nõ derelinquet, sed tuebitur a rugientibus pparatis ad escã, & conducet te p ignotã regionẽ, atq; pducet ad plateas supernæ Sion, & ibi collocabit te cũ angelis ante faciẽ maiestatis suæ vbi audies illud angelicũ melos. Sanctus Sanctus Sanctus, &c. Ibi est cãticũ lætitiæ, vox exultatiõis & salutis, grãrũ actio, & vox laudis, atq; Alleluia ppetuũ. Ibi est cumulus felicitatis, supeminens gloria, supabundans lætitia & omnia bona. O aĩa mea, suspira ardenter, desidera vehemẽter, vt possis peruenire in illã supernã ciuitatẽ, de qua tã gloriosa dicta sunt, in qua sicut lætantium oĩum habitatio est. Amore potes ascendere. Amanti nihil est difficile, nihil impossibile. Aĩa, quæ amat, ascen-

dit frequenter, & currit familiariter ꝑ plateas cæleſtis Hieruſalē, viſitādo patriarchas, & ꝓphetas, ſalutādo ap̄ſos, admirādo exercitus martyrū, & cōfeſſorū, chorosq; virginū ſpeculādo. Cœlū & terra, & oīa q̄ in eis ſunt, nō ceſſant mihi dicere, vt amē dn̄m Deū meum.

Quod nihil poſſit aīæ ſufficere, ꝓter ſummū bonū. Cap. XXV.

COr humanū in deſiderio æternitatis non fixū, nunquā ſtabile poteſt eſſe, ſed oī volubilitate volubilius de alio in aliud tranſit, q̄rens requiē, vbi nō eſt. In his autem caducis & trāſitoriis, in quibus eius affectus captiui tenentur, veram requiem inuenire non valet, quoniam tantæ eſt dignitatis, vt nullum bonum præter ſummū bonum ei ſufficere poſſit. Tantæ eſt enim libertatis, vt in aliquod vitium cogi non poſſit. Propterea vnicuiq; ꝓpria volūtas eſt cauſa ſuæ dānationis, vel ſaluationis, & ideo nihil ditius bona volūtate Deo offertur. Bona voluntas Deū ad nos deducit & nos in eū dirigit. ꝑ bonā voluntatē Deū diligimus Deum eligimus, ad Deum currimus,

ad Deum puenimus,& eũ possidemus. O bona voluntas,& per quam ad Deĩ similitudinem reformamur, & ei similes efficimur. Ita amabilis est Deo bona voluntas, vt ipse in corde habitare non velit, in quo bona voluntas nõ fuerit. Bona voluntas illius summæ maiestatis Trinitatem ad se inclinat. Sapiẽtia nanqȝ ad cognitionem veritatis illã illuminat, charitas ad desiderium bonitatis inflammat, paternitas in ea custodit, quod creauit ne pereat.

Quid sit cognitio veritatis. Ca. XXVI

Quid est cognitio veritatis? Primo cognoscere te ipsum,& qđ esse debes, esse studeas, qđ autẽ corrigendum est, corrigas, Deinde cognoscere & amare creatorem tuũ, hoc enim est totum hois bonũ. Vide ergo q̃ ieffabilis ẽ diuinæ charitatis erga nos dilectio. De nihilo nos creauit, & quicqd habemus, donauit. Sed qa plus dileximus datũ, quã datorẽ creaturã q̃ creatorẽ, cecidimus ĩ laqueũ diaboli,& facti sum⁹ eius serui. De⁹ vero misericordia mot⁹, misit filiũ suũ, quo redimeret seruos, misit ẽt spm̃ scm̃, quo suos adopta

ret in filios. Filiũ dedit in precium redemptionis, Spiritũſanctum in priuilegium amoris, ſe deniq; totum ſeruat hæreditatẽ adoptionis, Ita Deus vt piiſſimus & miſericordiſſim⁹, p̃ deſiderio vel amore hoĩs, nõ ſolũ ſua, verũ etiã & ſeipſum ipendit, vt hominẽ recuperaret, nõ tã ſibi q̃ hoĩ ipſi. Vt hoĩes ex Deo naſcerentur, primo ex ipſis natus eſt Deus. Quis eſt tam durus, quẽ non emolliat amor Dei, ſic hominẽ præueniens, tamq; inquã vehemens amor, q̃ homo ꝓpter hominẽ dignatus ẽ fieri? Quis poteſt odire hoĩem, cuius naturam & ſimilitudinem videt in humanitate Dei? Reuera qui odit illum, odit Deũ, & ita perdit quicquid facit. Deus nanq; ꝓpter hominẽ factus eſt homo, vt eſſet redemptor, qui eſt & creator, vt de ſuo redimeretur homo, & vt familiarius diligeretur ab homine, Deus in ſimilitudine hoĩs apparuit, & vt vterque ſenſus hoĩs in ipſo beatificaretur, & reficeretur oculus cordis in eius diuinitate, & oculus corporis in eius humanitate, vt ſiue ingrediens, ſiue egrediens, in ipſo paſcua inueniret natura.

Humana

Humana condita ab ipso.

Quid in nobis operetur missio Spiritus sancti. Cap. XXVII.

SAluator nanque noster natus est nobis, crucifixus & mortuus est pro nobis, vt morte sua mortē nostrā destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, & expressione facta fluere cœperat mustū diuinitatis, missus est Spiritussanctus, quo vasa cordium præpararētur, & vinū nouum in vtres nouos poneretur, primum vt corda mundarentur, ne īfusum pollueretur, & postea ligarentur, ne infusum amitteretur, mundarentur gaudio iniquitatis, ligarentur contra gaudium vanitatis. Nō enim quod bonū est, venire potuit, nisi prius recederet quod malū est. Gaudium iniquitatis polluit, gaudium vanitatis effundit. Gaudium iniquitatis reddit vas sordidū, & gaudiū vanitatis facit rimosum. Gaudiū iniquitatis est, cū peccatum diligitur, & gaudium vanitatis est, cū trāsitoria amantur. Eiice ergo quod malū est, vt quod bonū est, pcipere possis. Effunde amaritudinem, vt dulcedine impleri possis.

Spiritusſanctus gaudium eſt,& amor. Eiice ſpm̄ diaboli,& ſpm̄ mundi huius vt accipias ſpm̄ Dei. Spiritus diaboli op̄at gaudiū iniquitatis, & ſpiritus mū di gaudium uanitatis. Et hæc gaudia mala ſunt,qm̄ aliud habet culpā, aliud occaſionē culpæ. Veniet autem Spiritus Dei,cum eiecti fuerint ſpiritus mali,& intrabit tabernaculum cordis, & operabitur gaudium bonum,& amorē bonum,quo expellitur amor mundi,& amor peccati. Amor mundi allicit & decipit,amor peccati polluit & ad mortem conducit. Amor dei mentem illuminat,conſcientiam mundat,animam lætificat,& Deum demonſtrat.

De operatione eius,qui diligit Deum. Cap. XXVIII.

IN quo amor Dei eſt,ſemp cogitat qñ ad Deum p̄ueniat,qñ mundum derelinquat,qñ carnis corruptionē euadat,ut uerā pacē iueniat, ſemp hēt cor ſuum,& deſiderium in ſup̄na eleuatum,qñ ſedet,qñ ambulat,qñ req̄ſcit uel qñ aliq̄d agit, coram Deo nō recedit. oēs ad amorem. Dei exhortat̄, omnibus amorem Dei cōmendat,& q̄ dul

eis sit Dei amor, & q̃ malus & q̃ ama-rus sit amor sæculi, corde, ore, & opere oĩbus demõstrat. deridet huius sæculi gloriã, arguit solicitudinẽ, & q̃ stultum sit in his, q̃ trãseũt, fiduciã habere, ostẽdit. miraẽ cæcitatẽ hoĩum, qui hæc diligunt, miratur etiã, q̃uo uniuersa hæc transitoria & caduca omnes nõ derelinquunt. oĩbus existimat dulce, q̃d sibi sapit, oĩbus placere, q̃d diligit, oĩbus quidẽ esse mãifestum, quod cognoscit frequenter Deum suum cõtemplat̃, & in eius cõtemplatione suauiter reficitur, tãto felicius, quãto frequentius. Dulce est enim semper ad cõsiderandum, q̃d ad amãdũ & laudãdũ semp̃ suaue est.

De uera cordis reqe. Cap. XXIX.

Euera hæc est uera cordis reqes cum totum in amore Dei p̃ desideriũ figitur, nec q̃q̃ aliud appetit, sed in eo q̃d tenet, felici quadam dulcedine delectatur, delectãdo iucundatur. Si uero uana aliqua cogitatiõe, uel rerum occupatione inde aliquãtulum abstractum fuerit, summa cum festinatione illuc redire festinat, exilium reputans, alibi quã ibi moram facere.

Nã ſicut nullũ eſt momẽtũ,quo homo nõ fruatur,vel vtatur pietate diuina,ſic nullum debet eſſe momẽtũ, quo eum præſentẽ nõ habeat in memoria. Idcirco nõ leui crimine tenetur aſtrictus, qſ quis in orõne cũ Deo loquif, & ſubito abſtrahitur ab eius conſpectu, quaſi ab oculis non videntis, nec audiẽtis. Hoc autẽ fit, quando cogitationes ſuas malas & importunas ſequitur, & aliquam viliſſimã creaturã, ad quã mentis intuitus facile diſtrahitur, ei præfert, illã videlicet in cogitatione ſæpius reuoluendo, q̃ Deum, quẽ aſſidue debet recolere creatorem, adorare redemptorem, expectare ſaluatorem, timere iudicem.

Quicquid mentis aſpectum a Deo retrahit, oĩno fugiẽdũ eſt, atque execrandum. Cap. XXX.

Quiſquis amas mundũ, tibi ꝓſpice quo ſit eũdum. Hæc via, qua vadis, via peſſima, plenaq; cladis. Fuge ergo, o hõ, paululũ occupationes tuas, & abſcondere modicum a tumultuoſis cogitationibus tuis, abiice nũc oneroſas curas, poſtpone laborioſas diſſenſiones, vaca aliquãtulũ Deo,

& paululũ requiesce in eo. Intra i cubi culũ mẽtis tuæ, exclude oĩa, pter Deũ, & q̃ valent ad quærẽdum eũ, & clauso ostio, quære eum. Dicat nunc totũ cor tuũ Deo. Quæro vultum tuũ, vultum tuum dñe reqro. Eia nũc ergo domine Deus meus, tu doce cor meum, vbi, & qũo te q̃rat, vbi, & qũo te iueniat. Domine, si hic non es, vbi te q̃rã absentẽ? Si autẽ vbiq; es, cur te nõ video pñtẽ? Sed certe habitas lucẽ inaccessibilem Sed qũo accedã ad lucẽ iaccessibilem? Aut qs me deducet, & inducet in illã, vt videã te in illa? Deinde q̃bus signis, qua facie te quæram? Nunquam te vidi domine Deus meus, nunq̃ noui faciẽ tuã. Quid faciet altissime domine, quid faciet iste longinquus exul tuus? quid faciet seruus tuus, anxius amore tui, & lõge piectus a facie tua? En anhelat videre te, & nimis illi abest facies tua. accedere ad te desiderat, & inaccessibilis est habitatio tua, inuenire te cupit, & nescit locum tuum, quærere te affectat, & ignorat vultum tuum.

Visio dei pdita est pp pcm̃, & miseria inuenta est. Cap. XXXI.

DOmine, deus meus es tu, & dñs meus, & nunq̃ uidi te, tu me fecisti, & refecisti, & oĩa bona tua mihi cõtulisti, & nõdum uidi te, neque noui. Deniq; ad te uidendũ factus sum & nõdum feci id, pp q̃d factus sum. O misera sors hoĩs, cum hoc perdidit, ad q̃d factus est. O dirus ac durus casus ille. Heu q̃d pdidit, & q̃d inuenit? q̃d abscessit, & q̃d remãsit? Perdidit beatitudinem, ad quã factus est, & iuenit miseriã, ad quã factus nõ est. Abscessit, sine quo nihil felix est, & remãsit, quod p se nõ nisi miserũ est. Mãducabat tunc homo panem angelorũ, quem nunc esurit mãducat nunc panem dolorũ, quẽ tunc nesciebat. O tu dñe, usq̃quo obliuisceris in finem? usq̃quo auertis faciem tuã a nobis? qñ respicies, & exaudies nos? qñ illumiabis oculos nostros, & oñdes nobis faciẽ tuã? qñ restitues te nobis? Respice dñe, & exaudi, & illumina nos & oñdẽ nobis teipsum, restitue te nobis, ut bñ sit nobis, sine quo tã male est nobis. Inuita nos, adiuua nos obsecro te dñe. Amaricatum est cor meum sua desolatiõe, idulcora illud tua cõsolatio

ne Obſecro dñe, eſuriens cœpi q̃rere te ne deſinar impaſtus a te. Famelicus accesſi, ne recedam impaſtus. Pauper ueni ad diuitẽ, miſer ad miſericordẽ, ne recedã vacuus, & cõtemptus. Dñe, incuruatus ſum, & nõ poſſum niſi deorſum aſpicere. erige me, vt poſſim ſurſum videre, vel intẽdere. Iniq̃tates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meũm, obũoluerũt me, & ſicut onus graue grauãt me. Eũolue me, & exonera me, ne vrgeat ſuper me puteus os ſuum. Doce me q̃rere te, & oſtende te quærẽti te, q̃a nec quærere te poſſum, niſi doceas tu, nec inuenire, niſi te oſtendas. Quæram te deſiderãdo, deſiderẽ te quærẽdo, inueniam amando, amem inueniendo.

De bonitate Dei. Cap. XXXII.

FAteor domĩe, & gratias ago, quia creaſti me ad hãc imaginẽ tuam, vt tui memor, te cogitẽ, te amem ſed ſic eſt abolita corruptione vitiorũ, ſic eſt obfuſcata fumo peccato℞, vt nõ poſſit facere ad quod facta eſt, niſi tu renoues, & reformes eam. Rogo domine, qui das fidei intellectum, da mihi vt quantum ſcis expedire, intelligam,

quia es, sicut credimus, & hoc es, quod credimus, & quidē credimus te esse aliquid quo nihil maius, aūt melius cogitari possit. Quid ergo es dn̄e Deus, quo vno maius meliusq; nihil valet cogitari, nisi id, qd̄ summū bonū oīum, solū existens per semetipsum, oīa alia facit ex nihilo? Quod ergo bonū deest summo bono, per quod oē bonum? Tu es itaq; iustus, verax beatus, & q:quid aliud est melius esse, q̄ nō esse. Verum malis quomodo parcis, si es totus summe iustus? An qa bonitas tua est incōprehensibilis? Latet hoc in luce inaccessibili, qua inhabitas, vere in altissimo & secretissimo bonitatis tuæ ꝓfundo latet fons, vnde manat fluuius misericordiæ tuæ. Nā cum totus, & summe iustus sis, tn̄ idcirco etiā malis bēignus es, quia totus, & sūme bonus es. Minus nāq; bonus eēs, si nulli malo esses benignus. Melior est enim, qui & bonis simul & malis bonus est, q̄ qui bonis tātum bonus est. & melior est, qui malis & ꝑcendo & puniendo bonus est, quam qui puniendo tm̄. Ideo ergo misericors nes, quia totus, & summe bonus es.

De delectabili fruitione Dei. Cap. XXXIIII.

O Immensa bonitas, quæ oîum itellectũ excedit, veniat sup me misericordia illa, quæ de tanta opulẽtia pcedit, influat in me, quæ profluit de te. parce p clemẽtiã, ne vlciscaris p iustitiã. Excita te nũc aîa mea, & erige totũ intellectũ tuũ, & cogita q̃tũ potes, quãtũ, & quale fit illud bonum, quod Deus est. Si enim singula bona delectabilia sunt, cogita intẽte, q̃ delectabile sit illud bonũ, quod cõtinet iucunditatem oîum bonorũ, & non qualem in rebus creatis sumus experti, sed tanto differentem, quanto differt a creatura creator. Si enim est bona vita creata q̃ bona est vita creatrix? Si iucunda est salus facta, q̃ iucunda est salus, quæ fecit oẽm salutẽ? Si amabilis est sapiẽtia in cogitatione, vel cognitione rerum cognitaꝝ, q̃ amabilis est sapiẽtia, quæ omnia fecit, & condidit ex nihilo? Deniq; si multæ & magnæ sũt delectationes i rebus d̃lectabilibus, qualis & quãta est delectatio i eo, q ipsa delectabilia fecit? O qui hoc bono fruetur, quid illi

erit? Quid illi nõ erit? Certe qcquid uoluerit, illi erit, & qcquid noluerit, non erit. Ibi qppe illi erunt bona aĩæ & corporis, qualia nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hoĩs ascendit.

Sũmũ bonũ appetẽdũ ẽ. C.XXXIIII.

CVm ergo per multa uagaris homuncio, quærendo bona animæ tuæ, & corporis tui? Ama unum bonũ, in quo sunt oĩa bona, & sufficit. Desidera simplex bonum, qđ est omne bonum, & satis est. Quid enim amas caro mea? Quid desideras aĩa mea? Ibi est qcqđ amas, ibi est, qcquid desideras. Si delectat pulchritudo, fulgebunt iusti sicut Sol. Si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis tui, nihil obsistere poterit, erunt similes angelis Dei, qa Seminatur corpus aĩale, surget corpus spirituale, poteſtate vtiq;, nõ natura. Si lõga, aut salubris uita, ibi erit sana æternitas, & æterna sanitas, qa iusti in ppetuũ uiuẽt, & salus iustoꝝ a dño. Si satietas, satiabuntur, cum apparuerit gloria domini. Si ebrietas, inebriabunť ab ubertate domus Dei. Si melodia, ibi angeli concinant sine fine Deo. Si quælibet,

non immunda, sed munda uoluptas, torrēte uoluptatis suæ potabit eos domi-
minus. Si sapientia, ipsa Dei. Sapiētia ostendet eis seipsam sapiētiam. Si amī
citia, diligent Deum plusq̄ seipsos, & inuicem tanquā seipsos, & Deus illos,
plusq̄ illi seipsos, qa illi illum, se, & inuicē, per illum, & ille se & illos, p̄ seip
sum. Si concordia, oībus illis erit una uoluntas, qa nulla illis erit nisi Dei sū-
ma uoluntas. Si potestas, oīpotentes erunt suæ uoluntatis, ut Deus suæ. Nā
sicut Deus poterit, qđ uolet, per seipsā, ita poterunt illi, quod uolent, per il-
lum, quia sicut illi non aliud uolent, quam ille uolet, ita ille uolet quicquid
illi uolent, & quicquid ille uolet, non poterit non esse. Si honor & diuitiæ,
Deus seruos suos bonos & fideles su-
pra multa bona constituet, immo filii Dei, & dii uocabuntur, & erunt hære-
des quidem Dei, cohæredes autem CHRISTI. Si uera securitas, cer-
te ita certi erunt nunquam ullatenus illud bonum sibi defuturum, sicut cer-
ti erunt, se non sua sponte illud amis-
suros, nec dilectorem deum illud dile-

ctoribus suis inuitis ablaturũ, nec aliqd Deo potentius, Deũ & illos separaturum. Gaudium vero quale quantũue est, vbi tale ac tantum bonum est?

De mutua charitate sanctorum in cœlis. Cap. XXXV.

COr humanũ, cor indigens, cor expertũ ærũnas, & miserias, immo obrutum miseriis, quantũ gauderes, si in his oĩbus abundares, ĩterroga vltima ĩtima tua, si capere possent gaudium de tãta beatitudine sua. Sed certe, siqs alius, quem oĩno sicut teipsum amares, eãdẽ beatitudinem haberet, duplicaretur gaudiũ tuũ, quia non minus gauderes pro eo, ꝗ pro teipso. Si vero duo, vel tres, vel multo plures idipsũ haberent, tantũdẽ pro singulis, ꝗtundem pro teipso gauderes, si singulos sicut teipsum amares. Ergo quid erit in illa perfecta charitatem innumerabiliũ beatoꝝ angelorũ, & hoiũm, vbi nullus diliget aliũ minus, ꝗ seipsum? Non enim aliter gaudebit vnusquisq; ꝓ singulis aliis, ꝗ pro seipso. Si ergo cor hominis de tanto bono suo vix gaudium suum capiet, qũo capax erit tot & tan-

torum gaudiorum? Et vtiq; , quoniam quātū quisq; diligit aliquē, tm̄ de bono eius gaudet, sed sicut in illa beata felicitate vnusquisq; sine cōparatione plus amabit Deum, q̄ se, & omnes alios secum, ita plus gaudebit absq; æstimatione de felicitate Dei, q̄ de sua & omniū aliorum secum, & si Deum sic diligent toto corde, tota mente, tota anima, vt tamen totum cor, tota mens, tota anima, non sufficiat dignitati dilectionis, profecto sic gaudebunt toto corde, tota mente, tota anima, vt tamen totum cor, tota mens tota anima nō sufficiat plenitudini gaudii,

De pleno gaudio vitæ æternæ. Cap. XXXVI.

DEus meus, & dominus me⁹, spes mea, & gaudium cordis mei, dic animæ meæ, si hoc est gaudium, de quo nobis per Filium tuum dicis. Petite & accipietis, vt gaudium vestrū sit plenum. Inueni nanq; gaudiū quoddam plenū, & plusquā plenum, pleno quippe corde, plena mente, plena anima, pleno toto hoīe. gaudio illo adhuc supra modum supererit gaudiū. Non

ergò totum illud gaudium intrabit in gaudentes,sed toti gaudentes intrabūt in gaudium domini sui. Dic domine dic seruo tuo ītus in corde meo,si hoc est gaudium,in quod intrabunt serui tui,qui inrrabunt in gaudium domini sui. Sed certe gaudium illud,quo gaudebunt electi tui,nec oculus vidit,nec auris audiuit,nec in cor hominis ascēdit. Nondum ergo cogitaui,aut dixi domine,quantum gaudebunt electi tui. vtique tantum gaudebunt, quantum amabunt,tantum amabunt, quantum cognoscent domine. Et quātum te amabunt? Certe nec oculus vidit,nec auris audiuit,nec in cor hominis ascendit in hac vita,quantum te cognoscent, & amabunt in illa vita. Oro te Deus meus vt cognoscam te,amem te, vt gaudeā de te,& si non possum in hac vita ad plenum,vel proficiam de die in diem, vsque dum veniat illud ad plenum proficiat in me hæc notitia tua, vt ibi fiat plena,crescat in me hic amor tuus, vt ibi sit plenus, vt hic gaudium meum sit in spe magnum, & ibi in re plenū. Deus verax,peto vt accipiam quod p.

mitiis,vt gaudium meum ſit plenum, meditetur in te interim mens mea, lo quatur inde lingua mea, amet illud cor meum, ſermocinetur os meum, eſu riat illud anima mea, ſitiat illud caro mea, deſideret illud ſubſtantia mea, do nec intrem gaudium domini mei, ibi permanſurus per ſæcula. Amen.

FINIS.

Venetiis per Ioannem Patauinum. Anno Domini.
MDXXXXII.

